

6 Učební osnovy II. stupně

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura.....	142
Vyučovací předmět: Anglický jazyk	162
Vyučovací předmět: Ruský jazyk.....	173
Vyučovací předmět: Matematika	177
Vyučovací předmět: Dějepis	193
Vyučovací předmět: Občanská a rodinná výchova	205
Vyučovací předmět: Fyzika a chemie	238
Vyučovací předmět: Přírodopis	252
Vyučovací předmět: Zeměpis.....	263
Vyučovací předmět: Hudební výchova	275
Vyučovací předmět: Výtvarná výchova	280
Vyučovací předmět: Tělesná výchova.....	285
Vyučovací předmět: Pracovní činnosti.....	292

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vzdělávací obsah předmětu Český jazyk a literatura má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek: Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy a Literární výchovy. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.

Vyučovací předmět má časovou dotaci v 6. až 9. ročníku 4 hodiny týdně.

Výuka probíhá ve třídách nebo v učebně informatiky, kde využíváme různé výukové programy a internet. Výjimečně pracujeme v terénu, zejména při Komunikační a slohové výchově. V hodinách Literární výchovy lze navštívit knihovnu. Při výuce mohou být spojovány ročníky nebo vytvářeny skupiny žáků z různých ročníků (zejména při práci na projektech).

V komunikační a slohové výchově se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení (mluvená i psaná), kultivovaně psát a mluvit a rozhodovat se na základě přečteného i slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej, učit se posuzovat také jazykové prostředky textové výstavby a kompozici textu, používat složitější větnou stavbu. Komunikační dovednosti žáků jsou vytvářeny ve všech vyučovacích předmětech. Žáky učíme číst s porozuměním různé druhy textů věcné i odborné povahy, včetně orientace v tabulkách a grafech, vedeme je k pochopení souvislostí, k souvislému vyjadřování, stanovení hlavní myšlenky, problému, vytváření osnovy. Dále si žáci utvrzují pravidla pro vytváření psaných i ústních textů různých slohových postupů. K osvojování souvislého plynulého a srozumitelného vyjadřování podle komunikačního záměru mluvčího a typu komunikační situace se využívají mluvené projevy připravené i nepřipravené, jsou zadávány samostatné práce, navozovány různé situace z běžného života, které žáci mají řešit na základě vlastních zkušeností. Důležitou součástí komunikační výchovy je rozvoj slovní zásoby, využití všech možných zdrojů k získávání informací a práce na počítači (práce se slovníky, encyklopediemi, bibliografií, internetem) pro rozšiřování znalostí a dovedností potřebných k dalšímu vzdělávání a sebevzdělávání. Žák se učí nejen obhajovat svůj názor podložený přesvědčivými argumenty, ale také cíleně poslouchat druhé, zaujímat kritický i sebekritický postoj.

V jazykové výchově žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka, učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy (podoby). Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třdit je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V literární výchově jsou žáci vedeni ke čtení s porozuměním, k práci s textem, k rozlišování specifických znaků literárních druhů, k základní orientaci v dílech českých i světových spisovatelů. Na základě osvojování a rozvíjení čtenářských zkušeností získávají kladný vztah k literatuře a zájem o četbu a další kulturní prožitky, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje. Uvědomují si souvislosti mezi historickými událostmi a literaturou, v níž se odrážejí. Prostřednictvím regionální literatury se rozvíjí u žáků také zájem o obec, město, kraj, v němž žijí, a zájem o občanské dění.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Každodenní verbální komunikace slouží jako klíčový nástroj jednání v různých životních situacích. Samostatné mluvené projevy připravené i nepřipravené nutí žáka přemýšlet o sobě samém i svém okolí, přispívají k uvědomování mravních rozměrů různých způsobů lidského chování. Při nácviku diskuse žák řeší různé problémy, které se objevují ve třídě, v jeho osobním životě. Rozhovory, vlastní sebehodnocení, konfrontace názorů s jinými žáky by měly vést k pozitivnímu rozvoji osobnosti a sociálnímu rozvoji.

Výchova demokratického občana

Rozvíjí a podporuje komunikativní, formulační, argumentační, dialogické a prezentační schopnosti a dovednosti.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Český jazyk jako jazyk národní je nezastupitelným nástrojem učení, zpracování informací a prezentace postojů a názorů, je nástrojem při osvojování cizích jazyků, které jsou předpokladem pro dorozumění a poznávání kultury jiných národů. Je rozvíjena schopnost srovnávat projevy kultury v rámci Evropy, nacházet společné znaky, odlišnosti a hodnotit je v širších souvislostech.

Multikulturní výchova

Umožňuje seznamovat se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a lépe si tak uvědomovat svoji vlastní identitu a své tradice. Dotýká se mezilidských vztahů ve škole, v rodině, vede k výchově k toleranci a respektování druhých.

Mediální výchova

Vede žáka k mediální gramotnosti. Umět analyzovat nabízená sdělení, zaujímat k nim kritické postoje prostřednictvím mluveného i písemného projevu (televizní reklama, věrohodnost zpráv), využít přiměřených jazykových prostředků. Chápat ji i jako zdroj zábavy a naplnění volného času, zdroj informací v každodenním životě v regionu, přispívá k rozvíjení komunikačních schopností v týmové práci a při veřejném vystupování.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence komunikativní

Vedeme žáky ke správné formulaci obsahu sdělení v rámci probíraných žánrů.

Nabízíme žákům dostatek příležitostí k porozumění probíraných literárních textů.

Pomocí literárního i gramatického učiva rozšiřujeme slovní zásobu žáků.

Vedeme žáky ke správné, srozumitelné stavbě větných celků, k vyprávění.

Zařazujeme řečnická cvičení a slohové práce na dané téma.

Zařazujeme diskusní kroužky a besedy.

Nabízíme žákům využívání informační a komunikační technologie pro komunikaci s okolním světem, vedeme je k účelnému a bezpečnému využívání těchto technologií.

Kompetence k učení

Rozvíjíme u žáků dovednosti potřebné k osvojování učiva.

Klademe důraz na pozitivní motivaci žáka.

Používáme vhodné učební pomůcky (slovníky, jazykové příručky, encyklopedie, tabule gramatických přehledů) a audiovizuální techniku.

Předkládáme dostatek informačních zdrojů z učebnice a pracovních textů.

Věnujeme se dovednosti autokorekce chyb.

Předkládáme žákům možnosti používání osvojených dovedností z jazykového vzdělávání v jiných oblastech.

Vedeme žáky k systematickému třídění a ukládání informací.

Vedeme žáky k aplikaci naučených pravidel pravopisu a jejich vzájemnému propojování.

Seznamujeme žáky s mluvnickými a literárními termíny souvisejícími s probíraným učivem.

Kompetence k řešení problémů

Vedeme žáky k tomu, aby samostatně nalézali pravidla, kterými se řídí probírané mluvnické jevy.

Vedeme žáky k tomu, aby uměli nalézat chyby v textu a odůvodnit správné řešení.

Motivujeme žáka k samostatnému řešení daného problému, napomáháme mu hledat další řešení.

Zadáváme úkoly k posílení schopnosti žáka využívat vlastních zkušeností (např. získaných z četby a samostudia) a z vlastního úsudku.

Předkládáme modelové situace a vedeme žáka k jejich optimálnímu řešení s využitím kreativity.

Klademe důraz na analýzu přečtených textů a kritické posouzení jejich obsahu, porovnání jevů, zjištění shod a odlišností, třídění podle hledisek, zobecnění.

Kompetence sociální a personální

Vytváříme příležitosti k tomu, aby žáci mohli diskutovat v malých skupinách i v rámci celé třídy.

Vedeme žáky k tomu, aby dokázali požádat o pomoc.

Zařazujeme práci ve skupině a klademe důraz na vytvoření pravidel práce v týmu (organizace práce, rozdělení rolí, spolupráce, ohleduplnost, úcta) a jejich respektování samotnými žáky.

Uplatňujeme individuální přístup k talentovaným žákům (rozšiřující úkoly), ale i k žákům s poruchami učení (spolupráce se speciálním pedagogem).

Vnášíme přátelskou atmosféru do procesu výuky.

Posilujeme sebedůvěru žáka a jeho samostatný rozvoj.

Kompetence občanské

Seznamujeme žáky s naším slovesným dědictvím a vysvětlujeme jim jeho význam.

Podporujeme v žácích potřebu literárního projevu, recitace, četby

Respektujeme věkové, intelektové, sociální a etnické zvláštnosti žáka.

Podporujeme u žáků projevení pozitivních postojů k uměleckým dílům, k ochraně kulturního dědictví a ocenění našich tradic.

Aktivně zapojujeme žáky do kulturního dění účastí na kulturních akcích, popř. účastí na jejich organizování a účastí v soutěžích.

Kompetence pracovní

Vedeme žáky k dodržování hygienických pravidel pro čtení a psaní.

Vedeme žáky k přípravě a udržování jejich učebního prostoru.

Rozvíjíme u žáka smysl pro povinnost vyžadovaním přípravy na výuku, shromažďováním materiálů.

Kontrolujeme samostatné práce žáka, do hodnocení zařazujeme i podněty pro zlepšování studijních výsledků.

RVP výstupy 6. ročník	ŠVP rozpracované výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci</p> <p>V písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí</p>		Podstatná jména:	
	Uvědomuje si rozdíl mezi podstatnými jmény konkrétními a abstraktními	Podstatná jména konkrétní a abstraktní	
	Rozlišuje podstatná jména pomnožná, hromadná a látková	Podstatná jména pomnožná, hromadná, látková	
	Rozlišuje podstatná jména obecná a vlastní, zná pravidla pro psaní počátečních velkých písmen	Podstatná jména obecná a vlastní	
	Přiřazuje podstatná jména ke vzorům a s jejich pomocí vytváří správné tvary slov	Tvary podstatných jmen	Odchytky od pravidelného skloňování
		Přídavná jména:	
	Rozlišuje druhy přídavných jmen a s pomocí vzorů vytváří správné tvary slov, ovládá pravopis koncovek	Pravopis koncovek přídavných jmen	
	Ovládá stupňování přídavných jmen	Stupňování přídavných jmen	
		Zájmena:	
	Rozlišuje druhy zájmen	Druhy zájmen	
	S pomocí vzorů ovládá skloňování a pravopis zájmen	Skloňování zájmen	
		Číslovky:	
	Rozlišuje druhy číslovek	Druhy číslovek	

	Ovládá skloňování a pravopis číslovek základních	Skloňování číslovek	
		Slovesa:	
	U sloves umí určit osobu, číslo, způsob a čas; rozlišuje tvary určité a neurčité, jednoduché a složené	Mluvnické kategorie sloves	
	Rozlišuje podmiňovací způsob přítomný a minulý, umí tvořit správné tvary sloves	Podmiňovací způsob přítomný a minulý	
	Podle situace správně užívá slovesné časy	Slovesný čas	
Rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí V písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí		Větné členy:	
	Ve větě správně určí podmět a přísudek	Základní skladební dvojice	
	Ovládá pravopis koncovek sloves v minulém čase	Shoda přísudku s podmětem	
	Umí ve větě určit přívlastek shodný a neshodný, předmět, příslovečné určení místa, času a způsobu; rozlišuje větné členy holé, rozvité a několikanásobné	Přívlastek, předmět, příslovečné určení	
		Věta jednoduchá:	
	Ve větě určí část podmětovou a přísudkovou a sestavuje skladební dvojice	Stavba věty	
	Graficky znázorní základní skladební dvojici a rozvíjející větné členy	Grafické znázornění věty jednoduché	

		Souvětí:	
	V souvětí rozliší hlavní a vedlejší věty, pozná věty řídicí a závislé	Věta hlavní a vedlejší	
	Graficky znázorní stavbu souvětí, a to včetně interpunkce a spojovacích výrazů	Grafické znázornění souvětí	
	Umí použít i jiné spojovací výrazy než spojky, zná jednoduchá pravidla pro psaní čárky před různými spojovacími výrazy, ovládá pravidla pro oddělování vět v souvětí čárkami	Spojovací výrazy a interpunkce	
Spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova		Zvuková stránka jazyka:	
	Rozlišuje souhlásky a samohlásky; rozeznává souhlásky měkké, tvrdé a obojetné, znělé a neznělé	Hlásk a písmeno	
	Správně vyslovuje různé souhláskové skupiny, souhlásky se změnou znělosti	Spisovná a nespisovná výslovnost	
	Při mluveném projevu správně používá přízvuk, melodii, důraz, tempo, pauzy	Zvuková stránka slova a věty	
Rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití		Rozvrstvení národního jazyka:	
	Rozlišuje jazyk spisovný a nespisovný a ví, kdy a kde se používají	Spisovný a nespisovný jazyk	
	Na ukázkách rozezná nářečí, slang, argot, obecnou češtinu	Útvary národního jazyka	
Samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem		Jazykověda:	

spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami	Podle grafu vysvětlí rozdělení jazykovědy na její jednotlivé součásti	Jazykověda a její složky	
	Zná a umí používat alespoň dvě jazykové příručky	Jazykové příručky	V knižní podobě i na internetu
7. ročník			
Využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace Rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh		Nauka o významu slov:	
	Rozlišuje mluvnický a věcný význam slova	Význam slova	
	Vysvětlí významový rozdíl mezi slovem jednoznačným a mnohoznačným a uvede příklady	Slova jednoznačná a mnohoznačná	
	Rozlišuje sousloví a volné spojení slov, uvede příklad rčení, přísloví	Slovo a sousloví, rčení	
	Pozná významové rozdíly mezi slovy, využívá jich ve vlastním projevu	Synonyma, homonyma, antonyma	
	Rozeznává slova neutrální, lichotivá, hanlivá	Slova citově zabarvená	
	Používá odborné názvy při výkladu odborného textu	Odborné názvy	
		Nauka o tvoření slov:	
	Rozlišuje slova historická, zastaralá, novotvary a slova přejatá	Slovní zásoba a její obohacování	
	Na příkladech slov provede slovotvorný rozbor	Slovotvorba	Slovo odvozené, slovotvorný základ, slovotvorný prostředek
Rozlišuje jednotlivé způsoby tvoření nových slov a uvede příklady	Způsoby tvoření slov	Odvozování, skládání, zkracování	

Správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci		Tvarosloví:	
	Správně určuje všechny slovní druhy	Slovní druhy	
	Správně určuje mluvnické kategorie jmen, zájmen; u sloves osobu, číslo, způsob, čas	Mluvnické kategorie	
	Rozlišuje slovesný rod činný a trpný, vytváří správné tvary trpného rodu opisného	Slovesný rod	
	Rozlišuje příslovce a přídavná jména, umí stupňovat příslovce	Příslovce	
	Rozlišuje neohebné slovní druhy a správně je používá při komunikaci	Neohebné slovní druhy	Předložky, spojky, částice, citoslovce
Rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí		Skladba:	
	Rozeznává jednotlivé druhy vět a určuje jejich charakteristické prostředky	Druhy vět podle postoje mluvčího	
	Odlišuje věty s nevyjádřeným podmětem od vět jednočlenných, pozná větné ekvivalenty, umí je použít v komunikaci	Věty dvojčlenné, jednočlenné, větné ekvivalenty	
	Vyjadřuje podmět různými slovními druhy	Podmět	
	Rozlišuje jednotlivé druhy přísudku	Přísudek	Druhy přísudku
	Určí ve větě předmět, příslovečná určení, přívlastek, přístavek, doplněk	Rozvíjející větné členy	Druhy příslovečných určení, druhy přívlastku
	Nahradí vedlejší větu větným členem a naopak	Nahrazování větných členů vedlejšími větami	
	Rozeznává jednotlivé druhy	Druhy vedlejších vět	Podmětná, předmětná, příslovečná,

	vedlejších vět		přívlastková, doplňková, přísudková
V písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí		Pravopis:	
	Ovládá pravopis vyjmenovaných a příbuzných slov	Vyjmenovaná slova	
	Podle vzorů ovládá pravopis koncovek podstatných a přídavných jmen	Koncovky podstatných a přídavných jmen	
	Ovládá shodu přísudku s několikanásobným podmíněním	Shoda přísudku s podmíněním	
	Ovládá zásady pro psaní velkých písmen ve vlastních jménech	Psaní velkých písmen ve vlastních jménech	
8. ročník			
Rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh Využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace		Obohacování slovní zásoby:	
	Rozlišuje nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby, rozpoznává přenesená pojmenování	Nauka o tvoření slov	
	Správně píše a vyslovuje přejatá slova, využívá jazykové příručky	Výslovnost a pravopis přejatých slov	
Správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci		Tvarosloví:	
	S pomocí jazykových příruček vytváří správné tvary přejatých a cizích vlastních jmen	Skloňování jmen přejatých a cizích vlastních jmen	
	Rozlišuje vid dokonavý a nedokonavý, vytváří vidové dvojice sloves	Slovesný vid	
V písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický		Pravopis:	
	Ovládá pravopis koncovek ohebných	Psaní i/y v koncovkách	

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM – Učíme se zdravě žít, komunikovat a znát

i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	slovních druhů		
	Zná a správně používá pravidla psaní předpon	Psaní předpon s-, z-, vz- a předložek s/se, z/ze	
	Ovládá pravidla pro psaní skupin písmen.	Psaní skupin bě/bje, pě, vě/vje, mě/mně	
Rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí		Skladba	
	Rozezná větné členy, větu jednočlennou a dvojčlennou, větu jednoduchou a souvětí	Věta jednoduchá a souvětí	
	Pozná vedlejší větu a určí její druh	Druhy vedlejších vět	
	Určí spojovací výraz mezi hlavními větami, určí významový poměr mezi nimi	Významové poměry mezi souřadně spojenými hlavními větami	Poměr slučovací, odporovací, stupňovací, vylučovací, příčinný, důsledkový
	Podle počtu hlavních vět rozlišuje souvětí souřadné a podřadné	Souvětí souřadné a podřadné	
	Určí slovní druh spojovacího výrazu a zná pravidla pro psaní interpunkce	Spojovací výrazy v souvětí, interpunkce	
	Vytvoří graf složitějšího souvětí	Složitě souvětí	Grafické znázornění
Rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití Využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace		Obecné výklady o českém jazyce	
	Zařadí češtinu do správné skupiny jazyků	Slovanské jazyky	
	Rozlišuje spisovnou a nespisovnou češtinu a její útvary, uvede příklady	Útvary českého jazyka	
	Vysvětlí pojem jazyková kultura	Jazyková kultura	
9. ročník			
Rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření		Slovní zásoba a význam slova	
	Vysvětlí pojmy slova nadřazená, podřazená, souřadná, sousloví a	Slovo a sousloví, věcné významy slov	

českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh	uvede příklady		
	Využívá aktivní slovní zásoby k výstižnému vyjadřování	Rozvoj slovní zásoby, jádro slovní zásoby	
	Rozeznává významové vztahy mezi slovy	Synonyma, homonyma, antonyma	
	Uvede příklady odborných názvů, domácích a cizích slov	Rozvrstvení slovní zásoby	Práce se slovníky
		Nauka o tvoření slov	
	Provede rozbor stavby slova	Stavba slova	
	Umí věci pojmenovávat a pojmenováním rozumět	Odvozování, skládání, zkracování	
Správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci		Tvarosloví	
	Správně určuje a třídí slovní druhy	Slovní druhy	
	Rozlišuje podstatná jména obecná, vlastní, konkrétní, abstraktní, mluvnické kategorie	Podstatná jména	
	Rozlišuje druhy přídavných jmen, mluvnické kategorie, ovládá stupňování	Přídavná jména	
	Správně skloňuje zájmena a číslovky	Zájmena a číslovky	Druhy, skloňování
	Pozná ve větě přechodníky, určí slovesnou třídu, tvoří spisovné tvary sloves	Slovesa	
	Určí druh a stupeň příslovce	Příslovce	
	Rozlišuje předložky vlastní a nevlastní	Předložky	
	Rozlišuje spojky souřadící a podřadící	Spojky	

<p>Rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí</p> <p>V písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí</p>		Skladba	
	Pozná větu jednoduchou a souvětí, v souvětí určí počet vět, formuluje složitější myšlenku	Věta jednoduchá a souvětí	
	Rozezná věty podle postoje mluvčího	Věty podle postoje mluvčího	
	Vysvětlí rozdíl mezi větou a výpovědí	Věta a výpověď	
	Správně používá zápor v různých komunikačních situacích	Zápor slovní a mluvnický	
	Rozlišuje přívlastek těsný a volný, správně píše interpunkci	Přívlastek	
	Rozezná souvětí souřadné a podřadné, určí druh vedlejších vět	Věta hlavní a vedlejší, druhy vedlejších vět	
	Vytvoří graf složitěho souvětí, správně píše interpunkci, orientuje se ve složitějším textu	Složitě souvětí	
	Ovládá grafické vyjádření přímé řeči	Řeč přímá a nepřímá	
	Umí použít samostatný větný člen, vsuvku, oslovení; v psaném projevu zvládá interpunkci	Samostatný větný člen, oslovení, vsuvka, věta neúplná	
	Rozčlení výpověď na východisko a jádro, sestaví správně větu vzhledem k mluvnickým a rytmičným činitelům	Pořádek slov v české větě	
	Aplikuje zásady českého pravopisu při tvorbě vlastního písemného projevu	Pravopis - interpunkce	
Spisovně vyslovuje česká a běžně	Zvuková stránka jazyka:		

užívaná cizí slova	Při čtení správně vyslovuje	Hlásky a hláskové skupiny	Spisovná výslovnost
	Správně využívá přízvuk, své poznatky aplikuje při recitaci uměleckého textu	Větný přízvuk, větná melodie	
Samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami Rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití Využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace		Obecné výklady o jazyce:	
	Uvědomuje si rozdíly mezi projevem mluveným a psaným, zná způsoby mimoverbální komunikace	Projev mluvený a psaný, řeč, jazyk	
	Rozdělí slovanské jazyky do skupin a zařadí češtinu, s pomocí ukázek popíše vývoj českého jazyka	Slovanské jazyky, vývoj jazyka, útvary českého jazyka	
	Vysvětlí, čím se zabývají jednotlivé disciplíny jazykovědy	Jazykověda a její disciplíny	
	Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, spisovně	Jazyková kultura	

Sloh

RVP výstupy 6. ročník	ŠVP rozpracované výstupy	Učivo	Poznámky
Rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru	Umí vysvětlit rozdíly mezi projevem mluveným a psaným	Projev mluvený a psaný	
	Vysvětlí, co je komunikace a pokusí se formulovat její pravidla	Komunikace	
Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci	Čitelně a bez chyby vyplní jednoduchý tiskopis, rozlišuje adresáta a odesílatele	Vyplňování jednoduchých tiskopisů	Poštovní poukázky, podací lístek
	Umí vhodným a výstižným	Jednoduché komunikační žánry	Vzkaz, inzerát, objednávka, zpráva a

	způsobem komunikovat s dospělými i se spolužáky		oznámení, SMS, e-mail
	Umí správně sestavit dopis, chápe rozdíl mezi dopisem osobním a úředním	Dopis osobní a úřední	
Uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování	Vybírá vhodné jazykové prostředky, zachovává logický postup při různých druzích popisu	Popis	Popis budovy, místnosti, postavy, krajiny, pracovního postupu
Využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát	Z odborného textu vypíše hlavní myšlenky, zkratkovitě zachycuje obsah textu	Výtah a výpisky	
Využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	Vybírá vhodné jazykové prostředky a zachovává dějovou posloupnost při vypravování, vytváří osnovu vypravování	Vypravování	Časová posloupnost, osnova, jazykové prostředky
7. ročník			
Uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování	Používá vhodné jazykové prostředky a výstižně formuluje myšlenky v různých druzích popisu, sestaví osnovu popisu	Popis	Popis statický a dynamický, osnova, jazykové prostředky, odborné názvy
	Vystihne povahové rysy člověka, využívá rčení, přísloví, přirovnání	Charakteristika	Charakteristika vnitřní a vnější, rčení, přirovnání

	Výstižně formuluje pocity a prožitky v subjektivně zabarveném popisu	Líčení	Jazykové prostředky
Využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát	Sestaví osnovu odborného textu, vyjádří hlavní myšlenky, zachytí text ve zkrácené podobě	Výtah	Třídění informací, hlavní myšlenka, klíčová slova
Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci	Umí napsat věcně a formálně správnou žádost	Žádost	
	Sestaví strukturovaný životopis, zná jeho účel	Životopis	Vlastní životopis, profesní životopis, životopis známé osobnosti
Využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	Sestaví osnovu vypravování, používá různá významová slovesa, přídavná jména, dodržuje dějovou posloupnost	Vypravování	Tvořivé psaní
8. ročník			
Využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát	Formuluje hlavní myšlenky textu, vytváří stručné poznámky, uvádí citace	Výtah	Práce s odborným textem, citace, výpisky, studijní čtení
	Uspořádá získané informace, vytvoří jasný a srozumitelný výkladový text, sestaví výklad mluvený i psaný	Výklad	Jazykové prostředky, osnova, formulace myšlenek a názorů v logickém sledu, uspořádání informací
Využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému	Interpretuje charakteristiku literárního hrdiny, vytvoří	Charakteristika literární postavy	Charakteristika vnější a vnitřní, přímá a nepřímá

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM – Učíme se zdravě žít, komunikovat a znát

písennému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	charakteristiku vlastní		
	Rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení, výstižně a kultivovaně vyjádří své myšlenky a pocity	Líčení	Jazykové prostředky, kompozice
	Dokáže vyjádřit své názory a vhodně argumentovat, odlišuje fakta od názorů	Úvaha	Postup, druhy úvahy a využití, tvořivé psaní, formulace vlastního názoru
Odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru Uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování	V ukázkách rozezná různé styly, slohové postupy a útvary	Slohové postupy a útvary	
Odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji Rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj	Vyhledává informace z několika zdrojů a porovnává je, ověří pravdivost informace; uvede příklady manipulace v masmédiích	Vyhledávání a třídění informací	Při zpracování výtahu a výkladu
9. ročník			
Využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu;	Ovládá základy studijního čtení; vyhledá informace, vybírá vhodné jazykové prostředky, napíše a přednese krátký výklad na zvolené téma	Výklad	Osnova, jazykové prostředky, formulování hlavních myšlenek, uspořádání informací, prezentace

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM – Učíme se zdravě žít, komunikovat a znát

samostatně připraví a s oporou o text přednese referát			
Využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	Při popisu děje zachová jasnost, stručnost, přehlednost; používá odborné názvy	Popis pracovního postupu	Práce s odborným textem, odbornými názvy
	Rozlišuje hlavní motiv, popředí, pozadí	Popis uměleckého díla	Jazykové prostředky, osnova
	Využívá prostředky uměleckého popisu	Subjektivně zabarvený popis	
	Rozlišuje přímou a nepřímou charakteristiku	Charakteristika	Povaha, schopnosti, zájmy, kultivované vyjadřování
	Dokáže reprodukovat děj, plynule a souvisle se vyjadřuje	Vypravování	Tvořivé psaní
Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci	Na základě získaných poznatků se zamyslí nad problémem, dospěje k závěru	Úvaha	
Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci V mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči	Zvládá mluvený projev, intonaci, tempo, společenské chování řečníka	Proslov	Požadavky na text i řečníka
Odlíší ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji Zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel	Dokáže řídit diskusi, věcně se do ní zapojovat; efektivně spolupracuje na řešení problému	Diskuse	

dialogu			
Rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj	Vyhledá fejeton v tisku, zamýšlí se nad aktuálními problémy	Fejeton	Publicistické útvary
	Vysvětlí pojem otevřený dopis a jeho cíl	Dopis, otevřený dopis	
	Zhodnotí význam reklamy, uvědomuje si rizika klamavé reklamy	Reklama v masmédiích	
Odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru	Na ukázkách rozezná jednotlivé funkční styly, poznatky využívá při vlastním psaní	Funkční styly	Prostředělovací, odborný, administrativní, publicistický, umělecký, řečnický

Literatura

RVP výstupy	ŠVP rozpracované výstupy	Učivo	Poznámky
6. - 9. ročník			
Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo Tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie		Tvořivé činnosti s literárním textem:	
	V komunikaci s textem rozvíjí emocionální a estetické vnímání a hodnocení jeho významů	Přednes vhodných textů	
	Samostatně formuluje dojmy z četby, z divadelního představení a filmu, vyjadřuje kritické názory na jejich obsah	Volná reprodukce čteného nebo slyšeného textu Záznam a reprodukce hlavních myšlenek	
	Vnímá názory a argumenty druhých s porozuměním a rozvíjí kritický dialog Dokáže porovnat různá ztvárnění		

Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování	téhož námětu v různých literárních druzích a žánrech, v literatuře a filmu			
	Interpretuje významy a smysl textu	Interpretace literárního textu		
	Výrazně čte, ovládá v rámci svých možností vstup do role postavy, tvoří vlastní literární text jako variaci, parafrázi, parodii nebo dramatizaci textu původního, pokouší se literárně vyjádřit lyrickou náladu	Dramatizace		
		Vytváření vlastních textů		
		Ilustrace		
Rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora Rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty	Přiměřeně svým znalostem užívá při hodnocení literárně teoretickou terminologii Prožívá a uvědomuje si estetickou funkci jazyka, kompozice a tématu textu v konkrétním užití – dokáže poznat a interpretovat významy obrazných pojmenování, zvukové stránky jazyka (zvláště ve veršové výstavbě), přiměřeně hodnotit kompozici epických a dramatických žánrů, postavu v syžetové situaci (motivaci jejího chování a jednání ve vazbě na historický kontext prostředí a děje) Rozpoznává literární styl vysoký a nízký, druhy komického postoje, rozpoznává ve vztahu k původnímu textu parafrázi, parodii a travestii Rozpoznává základní rysy individuálního stylu autora	Základy literární teorie a historie:		
		Námět a téma díla		
		Literární hrdina		
		Kompozice		
		Jazyk literárního díla	Obrazná pojmenování, jazykové prostředky, rým, rytmus	
		Literatura umělecká a věcná	Populárně-naučná, literatura faktu, publicistika, umělecká literatura	
Rozlišuje základní literární druhy a	Rozlišuje a charakterizuje literární	Literární druhy a žánry:		

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM – Učíme se zdravě žít, komunikovat a znát

žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele Uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře	druhy a žánry, dokáže uvést jejich výrazné představitele, uvědomuje si žánrovost jako historickou kvalitu Rozpoznává a charakterizuje literární styl literárních směrů a dokáže jmenovat jejich reprezentativní představitele ve světové a české literatuře	Poezie	Hrdinský epos, balada, epigram, lidová píseň, moderní písňové texty, sonet
		Próza	Povídka, román, pohádka, deník, kronika, esej, pověst, báje, mýtus, legenda, cestopis, biografie
		Drama	
		Lyrika	
		Epika	
	Vývojová období národní a světové literatury		Antické drama, středověké hrdinské eposy, legendy, renesance, baroko, klasicismus, realismus, moderna, avantgarda, literatura 20. století
Vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích	Vyhledává informace z různých zdrojů (knihovna, internet), samostatně je umí zpracovat do útvaru referátu	Informační zdroje:	
		Knihovna, internet	
		Katalog	
		Encyklopedie	

Vyučovací předmět: Anglický jazyk

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Cizí jazyk

Obsahové, časové a organizační vymezení

Anglický jazyk je vyučován v šestém až devátém ročníku. Jeho obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Cizí jazyk a souvisejících tematických okruhů průřezových témat Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Cílem je poskytnout žákům nástroj komunikace při kontaktu s lidmi z různých částí světa, ale i pro práci s počítačem, internetem atd. Proto klademe důraz na rozvoj komunikačních dovedností, kterým podřizujeme i výuku gramatické části vzdělávacího předmětu.

Výuka probíhá většinou ve třídách s projektorem a interaktivní tabulí, někdy v učebně informatiky, neboť využíváme všech dostupných výukových programů.

Na druhém stupni pracují žáci ve větší míře s autentickými texty, konverzují spolu anglicky ve větších celcích. V souvislosti s probíraným zeměpisným a dějepisným učivem se žáci seznamují s realitami anglicky mluvících zemí. Angličtinu používají při práci s internetem i v částech jiných vyučovacích předmětů.

Vyučovací předmět má u všech ročníků stejnou časovou dotaci, tj. 3 hodiny týdně.

Výuka probíhá vždy v celém ročníku najednou.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

dovednosti pro učení a studium, schopnost vyjádřit vlastní postoj, názor, pohled na věc

žák je veden k samostatné práci, soběstačnosti a skrze interaktivní tematická zaměření je motivován k dalšímu studiu

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

rodinné příběhy, lidová slovesnost, různé zvyky a tradice národů Evropy

Předmět anglický jazyk a námi používané učebnice nabízejí v tomto směru dostatek aktivit. Umožňují žákům nahlédnout do denního života anglicky mluvících dětí a pomocí poutavých příběhů, cvičení a her seznamují podrobněji žáka s realitami anglicky mluvících zemí, čímž mu aktivně rozšiřuje slovní zásobu a nabízí žákovi možnost podrobněji se seznámit s různými národnostmi, poznat jejich specifika, zvyky, obyčeje a kulturní odlišnosti jednotlivých národů.

Multikulturní výchova

specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost, naslouchání druhým, komunikace s příslušníky jiných sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem, respektování odlišné kultury

V této oblasti nabízejí námi používané učebnice anglického jazyka pestrá řada aktivit, dostatek poslechů (namluveno rodilými mluvčími), čtivých příběhů ze života dětí s výchovnými prvky, které jsou podány nenásilnou formou. Cílem je směřování k toleranci vůči národnostním rozdílům a nabízí podněty k úvaze o každodenních etických otázkách.

Mediální výchova

kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality a tvorba mediálního sdělení, pochopení základních mediálních odkazů, využití mediálních prostředků

Výchovné a vzdělávací strategie

Ve vyučovacím předmětu Anglický jazyk využíváme pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí zejména strategie, které mají žákům umožnit:

Kompetence k učení

Zdůrazňujeme důležitost schopnosti komunikovat anglicky pro další studium i praktický život. Žáci využívají ve

výuce různé styly učení, což je vede k tomu, aby si sami vybrali ty, které jim vyhovují. Učí se sebehodnocení na konci probírané lekce. Žáci se učí pracovat samostatně, využívat dostupné učební materiály a rozvíjet tak svou slovní zásobu. Při osvojování gramatických celků se žáci učí používat induktivní metodu a rozvíjet tak tuto kompetenci.

Kompetence k řešení problémů

Řešíme jednoduché problémové situace v cizojazyčném prostředí.

Motivujeme k tomu nebát se mluvit anglicky s cizím člověkem.

Žáci se učí hledat gramatická pravidla a jejich užití prostřednictvím induktivní metody. Prostřednictvím různě zaměřených projektů se žáci učí řešit problémy při rozvoji řečových dovedností – např. vyhledáváním informací v textech (psaných či mluvených).

Kompetence komunikativní

Rozvoj komunikativní kompetence je v učení cizího jazyka klíčový. Žáci se učí vést dialog, tedy poslouchat a reagovat na partnera v dialogu tak, aby interakce byla plynulá a efektivní. Učíme žáky používat fráze, vhodné ke komunikaci s vrstevníky.

Kompetence sociální a personální

Rozvoj sociálních a personální kompetence je vázán na rozvoj kompetence komunikační. Žáci jsou vedeni k práci ve dvojicích a skupinách, při plnění úkolů komunikují. Učí se naslouchat druhým, být empatičtí, pomáhat ostatním v komunikaci tak, aby byla efektivní. Žáci se učí vzájemné podpoře při učení, kde je důležitá i emoční stránka, každý by měl mít možnost zažít úspěch a přát ho ostatním.

Kompetence občanské

Žáci jsou vedeni k postupné samostatnosti při učení, měli by být schopni plánování krátkodobých i dlouhodobých cílů. V pracovním sešitě jsou vedeni k sebehodnocení, s nímž je spojena schopnost reflexe. Učí se respektovat druhého, být zdvořilí a akceptovat odlišnosti jiných kultur a národů.

Kompetence pracovní

Žáci jsou vedeni k samostatnosti při plánování i samotném učení. Jsou jim předkládány strategie, které mohou používat při učení především slovní zásobě a gramatice.

RVP výstupy 6.ročník	ŠVP výstupy	UČIVO	POZNÁMKY
<p>-rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně</p> <p>-rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat</p> <p>-zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích</p> <p>- mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech</p> <p>-vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života</p>	<p>- rozumí základním informacím v jednoduchém poslechovém textu s oporou v učebnici</p> <p>- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech, které se týkají osvojených tematických okruhů</p> <p>- tvoří krátké odpovědi</p> <p>- rozumí jednoduché konverzaci, která je na nahrávce k učebnici a která obsahuje známou slovní zásobu</p> <p>- rozumí jednoduchým otázkám, které se týkají jeho osoby</p> <p>- odpoví na jednoduché otázky, které se týkají jeho osoby</p> <p>-umí pozdravit a rozloučit se, hovořit o své rodině a kamarádech, zeptat se někoho, kolik mu je a odkud pochází, omluvit se někomu, popřát hezký víkend, popřát k narozeninám, dát nějaký návrh, poprosit někoho o pomoc</p> <p>-stručně popíše svůj den, vysvětlí cestu, hovoří o oblečení a domluví se v obchodě</p> <p>-řekne, co má rád (ráda), jak tráví volný čas a jaké jsou jeho záliby</p>	<p>Tematické okruhy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Countries and nationalities • Homes: <ul style="list-style-type: none"> - rooms in the house - furniture - describing a room • Family: <ul style="list-style-type: none"> - family relationships - describing people - describing character • Life: <ul style="list-style-type: none"> - daily routines - free time and activities - jobs • Keep fit: <ul style="list-style-type: none"> - sports - free time activities • School: <ul style="list-style-type: none"> - school subjects - school rules • Food: <ul style="list-style-type: none"> - food and drinks • Places: <ul style="list-style-type: none"> - the weather, - animals 	

<p>-vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech</p> <p>-rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace</p> <p>-vyplní základní údaje o sobě ve formuláři</p> <p>-napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat</p> <p>-reaguje na jednoduché písemné sdělení</p>	<p>-podá základní informace o svém městě a zemi</p> <p>- v krátkém textu odvodí význam některých neznámých slovíček a slovních spojení za pomoci obrázků a jiných grafických předloh</p> <p>- rozumí slovům a jednoduchým větám, které se týkají osvojených tematických okruhů (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)</p> <p>- je schopen vyhledat konkrétní informace</p> <p>- je schopen vyplnit své osobní informace do textu</p> <p>- reaguje na jednoduché písemné sdělení</p> <p>- vytvoří několik vět o sobě a své osobě</p> <p>- píše jednoduché praktické typy textů (e-mail, vzkaz, zpráva, pohlednice...)</p>	<p>Jazykové prostředky:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Be- positive, questions • Subject pronouns • Vazba there is/ are • Irregular plurars • Demonstrative pronouns • Preposition of place • Verb –to have got- positive, questions, negative • Present simple positive • Can- positive and negative forms and short answers , adverbs of manner, • Imperative • Adverbs of fequency • Prepositon of time • Must: positive and negaive forms • Countable nad uncountable nouns 	
<p>RVP výstupy 7.ročník</p>	<p>ŠVP rozpracované výstupy</p>	<p>UČIVO</p>	<p>POZNÁMKY</p>
<p>-rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně</p>	<p>-porozumí pokynům, otázkám a promluvám učitele nebo zprostředkovaným ze zvukového</p>	<p>Tematické okruhy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • People: 	

<p>-rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat</p> <p>-zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích</p> <ul style="list-style-type: none"> - mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech <p>-vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života</p> <p>-vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech</p> <p>-rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace</p> <p>-vyplní základní údaje o sobě ve formuláři</p>	<p>záznamu a vycházejícím převážně ze známé slovní zásoby a gramatiky</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumí, co se ho lidé ptají, vyprávěnému příběhu, rozhovorům - v monologu a dialogu najde jednotlivé informace, myšlenky a návrhy <p>-řekne, kde byl/a na prázdninách a co dělal/a, získá informace od druhých, popíše fotografii</p> <p>-řekne a zeptá se, co musí, nemusí nebo nemůže dělat</p> <p>-omluví se, někomu něco zakáže a o něco požádá</p> <p>-mluví o počasí</p> <p>-porovnává vlastnosti osob a věcí, popíše člověka, zavolá pomoc v případě nouze</p> <p>-navrhne plán do budoucna a mluví o svých plánech</p> <p>řekne, kde kdo byl nebo nebyl a mluví o tom, co bude dělat</p> <p>- najde v textu konkrétní informaci</p> <p>-najde v textu informaci a odpoví na otázku týkající se textu</p> <p>-stručně shrne hlavní myšlenky textu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - daily life - daily routines - jobs in the house • Travel: - transport means - space travel - inventions • The Future: - weekend activities - mysteries • The past: - time - airport - animals • Heroes: - feelings • Nature: - geography - animals • Outdoors: - shops • Cyberworld: - TV programmes - computers <p>Jazykové prostředky:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Present simple – all forms • Present continuous – all forms • Past simple- be-: positive, negative, questions and short 	
---	---	---	--

<p>-napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat -reaguje na jednoduché písemné sdělení</p>	<p>-tvoří gramaticky správné věty a souvětí, otázky a odpovědi a používá je k písemným projevům vycházejícím z dosud aktivně zvládnutého lexikálního i gramatického učiva -napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času, přátel a dalších osvojovaných témat - zvládne psaní praktických textů (e-mail, zpráva, pohlednice) a dokáže na ně vhodně reagovat</p>	<p>answers</p> <ul style="list-style-type: none"> • Past simple -regular verbs • Present continuous as future • Preposition of time • Past simple – irregular verbs • Past simple - positive, negative, questions and short answers • Comparative adjectives (as...as/not as...as) • Superlative adjectives • Use – would like to • May/Might • Must vs. Have to • Should 	
---	---	--	--

RVP výstupy	ŠVP rozpracované výstupy	<u>UČIVO</u>	<u>POZNÁMKY</u>
8.ročník			
<p>-rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně -rozumí obsahu jednoduché a zře-</p>	<p>-rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, přímých nebo reprodukováných, pronášených v normálním tempu a obsahujících kromě známého jazykového materiálu i slova neznámá, pro pochopení</p>	<p>Tematické okruhy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Events: <ul style="list-style-type: none"> - free time activities - theatre, concerts - celebrations – festivals and special 	

<p>telně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat</p> <p>-zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích - mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech -vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života</p> <p>-vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech -rozumí krátkým a jednoduchým</p>	<p>obsahu a vyhledání informací nepodstatná - rozliší důležité informace od nedůležitých - rozumí stručné telefonní konverzaci, vzkazu na záznamníku, programu v TV a rádiu - je schopen reprodukovat předem slyšený text</p> <p>-na základě doposud aktivně osvojených prostředků a rozšířených učivo 8. ročníku, žák sestaví ústní popisy míst (města), věcí, filmu, popíše lidi a jejich pocity, problémy a činnosti vykonávané v minulosti, dohodnuté do budoucnosti a děje, které souvisejí jak s minulostí, tak s přítomností, umí se na ně zeptat -vyjádří nutnost, zákaz, radu, rozhodnutí a odmítnutí návrhu a nabídky - je schopen základního popisu technických věcí, popíše cestu, hovoří o jiných etnických menšinách, popíše svůj volný čas, mluví o přírodě a životním prostředí - vede plynulejší konverzaci - zvládá základní zdvořilostní fráze</p>	<p>days</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ambitions: - transport means • Science: - the solar system - the future - technology • Helping others: - a care - problems • The future: - environment - green lifestyle - education • Challenge: - expeditions and adventure - physical activities • Teen life: - shopping - friends and people <p>Jazykové prostředky:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Past continuous – all form • Adverbs of manner • Be going to – all forms • Preposition of movement • Will for prediction 	
--	---	---	--

<p>textům, vyhledá v nich požadované informace</p> <p>-vyplní základní údaje o sobě ve formuláři</p> <p>-napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat</p> <p>-reaguje na jednoduché písemné sdělení</p>	<p>-vyhledá požadované informace v autentických materiálech (časopisy, prospekty, účtenky, programy kin a divadel, noviny, jízdni řady)</p> <p>- rozumí obsahu učebnicových textů a článků v časopisech, v nichž význam klíčových neznámých slov odhadne z kontextu nebo je vyhledá v překladovém slovníku.</p> <p>- vyvodí z textu požadovanou informaci</p> <p>-čte plynule a foneticky správně</p> <p>-s využitím produktivně osvojené slovní zásoby a gramatických struktur sestaví písemné sdělení na dané téma</p> <p>- napíše krátké praktické texty (e-mail, sms, vzkaz) i delší texty (dopis, příběh)</p> <p>- vyplní různé typy jednoduchých formulářů</p> <p>-sestaví písemné sdělení, ve kterém popíše děje minulé, přítomné i budoucí</p>	<ul style="list-style-type: none"> • First conditional • Have to – past form • Will for offers, promises, decisions • Present perfect – for/ since/ just/ already/ yet • Idefinite pronouns 	
<p>RVP výstupy 9.ročník</p>	<p>ŠVP rozpracované výstupy</p>	<p><u>UČIVO</u></p>	<p><u>POZNÁMKY</u></p>
<p>-rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně</p>	<p>-rozumí obsahu promluvy či konverzace na dané téma, pomalu pronášenému projevu na specifické téma, rozlišuje formální a neformální</p>	<p>Tematické okruhy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Well- being: - healthy life 	

<p>-rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat</p> <p>-zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích</p> <p>- mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech</p> <p>-vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života</p>	<p>promluvu či rozhovor</p> <p>-rozumí informacím v poslechových textech a projevech (nejen přímých, ale i reprodukováných), jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně</p> <p>- vyplní formulář či tabulku za základě poslechu</p> <p>- rozliší důležité informace od nedůležitých</p> <p>- rozumí stručné telefonní konverzaci, vzkazu na záznamníku, programu v TV a rádiu</p> <p>- tvoří samostatně delší, složitější a jazykově bohatší ústní sdělení a využívá v nich dosud aktivně zvládnuté gramatické a lexikální učivo a nové jazykové prostředky</p> <p>-adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích</p> <p>-souvisleji se vyjadřuje v rámci probraných tematických okruhů</p> <p>-vytvoří situační rozhovory, umí vyžádat a poskytnout informace a domluví se v běžných formálních a neformálních situacích</p> <p>-mluví o své rodině a volnočasových aktivitách</p> <p>-dovede vyjádřit vlastní zážitky, myšlenky, postoje, představy (např. o budoucím povolání) a názory (např.</p>	<p>- illness and injuries</p> <ul style="list-style-type: none"> • Movie mad: <p>- films</p> <ul style="list-style-type: none"> • Values: <p>- crime</p> <p>- social problems</p> <p>- society</p> <ul style="list-style-type: none"> • Communication: <p>- ways of communication</p> <p>- emotions, greetings</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cities: <p>- countries</p> <p>- cities</p> <p>- places in a town</p> <ul style="list-style-type: none"> • My life: <p>- family, friendship,</p> <p>- technology</p> <p>- curriculum vitae</p> <p>Jazykové prostředky:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Revision: <p>- present simple</p> <p>- present continuous</p> <p>- pronouns</p>	
---	--	--	--

<p>-vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech</p> <p>-rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace</p> <p>-vyplní základní údaje o sobě ve formuláři</p> <p>-napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat</p>	<p>na módu, volný čas mladých lidí)</p> <p>-vyjádří blahopřání, pochybnost, obavu, lítost, souhlas a nesouhlas</p> <p>- vypráví jednoduchý příběh či událost</p> <p>- dá radu, doporučí způsob řešení problému, vyjádří zamýšlenou, jistou i obecnou budoucnost, orientuje se v prostoru a čase</p> <p>-zvládá oslovení, pozdravy, představování, omluvu, poděkování, prosbu, žádost o pomoc, přání</p> <p>-umí vyhledat informace v autentických materiálech (články a inzeráty v časopisech, prospekty,...)</p> <p>-pochopí celkový smysl, zachytí hlavní myšlenku a vyhledá požadované informace v delším přečteném textu.</p> <p>-vypořádá se s větším množstvím neznámých slov, pro pochopení textu nepodstatných nebo při čtení snadno odhadnutelných z kontextu</p> <p>-čte plynule a foneticky správně</p> <p>-zvládne číst jednodušší odborné texty</p> <p>-vyvodí z textu požadovanou informaci a odpoví na otázky týkající se textu</p>	<p>- possessive adjectives</p> <p>- past simple</p> <p>- past continuous</p> <p>- present perfect</p> <p>- future – will, going to</p> <p>- first conditional</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zero conditional • Relative pronouns • Reported speech • Second conditional • Used to/ didn't use to 	
---	--	--	--

<p>-reaguje na jednoduché písemné sdělení</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vytvoří si vlastní životopis - vyplní údaje do formuláře (žádost o práci, inzerát...) - reaguje na jednoduché písemné sdělení (sms, e-mail, dopis, inzerát, nabídka brigády...) - dokáže napsat se správným pravopisem produktivně osvojená slova související s probíranými tematickými okruhy (např. péče o zdraví, nákupy,...), chápe vztah mezi písemnou a fonetickou formou - napíše krátký text s použitím jednoduchých vět, slovních spojení a dosud zvládnutých gramatických struktur o sobě, své rodině a o tom, co dělá každý den a ve volném čase.		
---	--	--	--

Vyučovací předmět: Ruský jazyk

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Cizí jazyk

Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět Ruský jazyk naplňuje očekávané výstupy vzdělávacího oboru - další cizí jazyk rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Ruský jazyk je vyučován tak, aby logicky navazoval na výuku anglického a českého jazyka. Cílem je poskytnout žákům nástroj ústní

i základní písemné komunikace při kontaktu s lidmi z různých částí světa. Proto klademe důraz převážně na rozvoj komunikačních dovedností. Žáci se také učí a fixují výslovnost, gramatiku a slovní zásobu pomocí básniček, písniček a her na základě dosažené úrovně.

V Ruském jazyce se předpokládá dosažení úrovně A1.

Vyučovací předmět Ruský jazyk je realizován v 8. a 9. ročníku, a to vždy s tříhodinovou týdenní dotací. Výuka předmětu probíhá vždy v celém ročníku najednou. Předmět další cizí jazyk je vyučován v klasických třídách i v multimediální a počítačové učebně s možností využití dataprojektoru a audiovizuální techniky.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Dovednosti pro učení a studium, schopnost vyjádřit vlastní postoj, názor, pohled na věc

Žák je veden k samostatné práci, soběstačnosti a skrze interaktivní tematická zaměření je motivován k dalšímu studiu

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Rodinné příběhy, lidová slovesnost, různé zvyky a tradice národů Evropy

Předmět anglický jazyk a námi používané učebnice nabízejí v tomto směru dostatek aktivit. Umožňují žákům nahlédnout do denního života anglicky mluvících dětí a pomocí poutavých příběhů, cvičení a her seznamují podrobněji žáka s realitami anglicky mluvících zemí, čímž mu aktivně rozšiřuje slovní zásobu a nabízí žákovi možnost podrobněji se seznámit s různými národnostmi, poznat jejich specifika, zvyky, obyčejy a kulturní odlišnosti jednotlivých národů.

Multikulturní výchova

Specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost, naslouchání druhým, komunikace s příslušníky jiných sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem, respektování odlišné kultury

V této oblasti nabízejí námi používané učebnice anglického jazyka pestrou řadu aktivit, dostatek poslechů (namluveno rodilými mluvčími), čtivých příběhů ze života dětí s výchovnými prvky, které jsou podány nenásilnou formou. Cílem je směřování k toleranci vůči národnostním rozdílům a nabízí podněty k úvaze o každodenních etických otázkách.

Mediální výchova

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality a tvorba mediálního sdělení, pochopení základních mediálních odkazů, využití mediálních prostředků

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- podporujeme rozvoj tvořivého myšlení žáků
- vedeme žáky k práci s informačními zdroji, k samostatné práci s dvojjazyčnými i výkladovými slovníky
- vytváříme žákům dostatek komunikačních příležitostí pro používání ruského jazyka

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k porovnávání stavby českého a ruského jazyka, vyhledáváme shody a odlišnosti obou slovanských jazyků
- při výuce využíváme výpočetní techniku, začleňujeme práci ve skupinách
- předkládáme žákům konkrétní situace, k jejichž zvládnutí potřebují ruský jazyk

Kompetence komunikativní

- nabízíme žákům dostatek možností k porozumění rusky vedenému rozhovoru a psaným jednoduchým textům
- učíme žáky využívat informační prostředky ke komunikaci se světem
- dbáme na dobrou úroveň vyjadřování, současně však vedeme žáky, aby se nebáli používat i nedokonale zvládnutý cizí jazyk

Kompetence sociální a personální

- navozujeme dostatek situací, které povedou k uvědomění si společných rysů lidí z různého jazykového prostředí
- vedeme žáky k respektování názorů učitele a usilujeme o vzájemnou toleranci a spolupráci žáků

Kompetence občanské

- seznamujeme žáky s reáliemi rusky mluvících zemí

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k uvědomělému a správnému používání studijních materiálů a jazykových příruček pro samostatné studium
- vedeme žáky ke spolupráci, zařazujeme výuku ve skupinách
- vedeme žáky k zodpovědnému a svědomitému přístupu k učení

RVP výstupy 8. a 9. ročník	ŠVP rozpracované výstupy	Učivo	Poznámky
<p>- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně</p> <p>- rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu</p> <p>- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat</p> <p>- zapojí se do jednoduchých rozhovorů</p> <p>- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat</p> <p>- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá</p> <p>- rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům - rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným</p>	<p>- seznamuje se zvukovou podobou jazyka</p> <p>- vnímá fonetická pravidla a správnou intonaci</p> <p>- vyhledává známé výrazy, fráze a odpovědi na otázky</p> <p>- pochopí a porozumí informaci obsažené v poslechu</p> <p>- interpretuje obsah poslechu</p> <p>- požádá v jednoduchých větách o informaci z každodenního života</p> <p>- požádá o základní informace z běžného života a v jednoduchých větách je poskytuje</p> <p>- adekvátně reaguje ve formálních a neformálních situacích</p> <p>- pochopí význam autentických nápisů a porozumí jejich obsahu</p> <p>- chápe obsah čteného textu nebo konverzace</p>	<p>- zvuková a grafická podoba jazyka, fonetické znaky, základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov</p> <p>- azbukové období, základy výslovnosti, ruská abeceda, jednoduché texty z učebnice, básničky, písničky</p> <p>- poslech zaměřený na detailnější porozumění</p> <p>- konverzace, diskuze</p> <p>- tématické okruhy: Jak se jmenuje?, Seznamte se, Mluvíte rusky?, Na návštěvě, Rodina, Povolání, Volný čas, Přátelství</p> <p>- téma:kde?, kdy?, jak?, otázka v ruštině, správná intonace, odlšnost používání záporu</p> <p>- práce s krátkými texty typu pohlednice, email, neformální dopis</p>	

<p>tématům</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci - vyplní základní údaje o sobě ve formuláři - napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat - stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení 	<ul style="list-style-type: none"> - soustředí se na nejdůležitější informace - seznamuje se s tiskací azbukou - na základě výchozího textu napíše pár vět o sobě - vytváří krátky text na téma rodina, škola a další probíraná témata - napíše text ve formě odpovědi na zadaný text či odpovědi 	<ul style="list-style-type: none"> - slovní zásoba, žáci si osvojí slovní zásobu a umí ji používat v komunikaci a v probíraných tématech - pohlednice, zpráva, dopis, email - mluvnice:základní gramatické struktury a typy vět, jsou tolerovány chyby, pokud je zachován smysl sdělení - krátké texty zaměřené na věcný obsah a formu užití jazyka 	
---	--	---	--

Vyučovací předmět: Matematika

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Vzdělávací obor: Matematika

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Matematika na 2. stupni navazuje svým vzdělávacím obsahem na předmět Matematika na 1. stupni. Vyučování probíhá v jednotlivých třídách, při nižších počtech žáků jsou některé ročníky spojeny, přihlíží se k počtu žáků v jednotlivých ročnících. V některých hodinách žáci navštěvují PC učebnu.

V 6. a 7. ročníku mají žáci Matematiku 4 hodiny týdně, v 8. a 9. ročníku 5 hodin týdně. Celková týdenní hodinová dotace Matematiky je 15 hodin, 3 hodiny jsou z disponibilní dotace.

Předmět je již svou podstatou zaměřen na rozvoj dovedností žáků, nikoliv pouze znalostí a vědomostí. Tím jsou dány i metody práce zaměřené především na samostatnou práci žáků, na řešení problému, na práci ve skupinách, sebekontrolu, didaktické hry a počítařské soutěže. Důraz je kladen na činnostní charakter učení.

Vyučování Matematiky probíhá většinou ve třídě, frontálně nebo v malých skupinách. Při procvičování učiva využíváme také výukové programy na počítačích v PC učebně, kde jsou využívány výukové programy, výpočty pomocí tabulkového procesoru. Při řešení úloh z praxe, popř. nestandardních matematických úloh se žáci pohybují po skupinách v terénu.

Průřezová témata

Do vyučovacího předmětu matematika jsou zařazena následující průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova - kreativita (různá řešení, inovativní návrhy, řešení konstrukčních úloh), kooperace a kompetice (práce ve skupinkách, vzájemná kontrola výsledků, matematické soutěže); Enviromentální výchova - vztah člověka a prostředí (slovní úlohy z praxe); Mediální výchova - kritické myšlení (ověřování smyslu slovních úloh, vztah číselného zadání slovních úloh a praxe), interpretace (formulace otázek slovních úloh, matematizace praktických problémů). Více v kapitole Přehled průřezových témat pro II. stupeň.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Zařazujeme do výuky experiment a příklady z praxe

Využíváme sebekontrolu a sebehodnocení žáků

Zadáváme žákům samostatné práce vyžadující aplikaci teoretických poznatků.

Vyžadujeme od žáků vhodné rozvržení vlastní práce

Umožňujeme žákům ve vhodných případech realizovat vlastní nápady a náměty

Umožňujeme žákům porovnávat výsledky, postupy řešení a vyvozovat závěry

Kompetence k řešení problému

Při řešení problémů pomocí algoritmu zařazujeme do výuky modelové příklady

Nabízíme žákům k řešení úkoly, které vyžadují propojení znalostí z více vyučovacích předmětů i využití praktických dovedností z různých oblastí lidské činnosti, a tudíž i více přístupů k vyřešení

Žákům není bráněno při vlastní volbě pořadí vypracování úkolů

Kompetence komunikativní

Klademe důraz na týmovou práci a kooperativní vyučování

Žáci mají maximální možnost samostatné ústní i písemné prezentace (samostatná práce, projekty, referáty, řízené diskuse)

Vyžadujeme od žáků využívání informačních technologií pro získávání informací i tvorbu výstupů (tabulkový procesor, webová stránka, prezentace apod.).

Jako výstup z některých témat výuky vyžadujeme nejrůznějším způsobem zpracované závěrečné práce (písemně, graficky, elektronicky - dle věku žáků a druhu tématu) - následně požadujeme prezentace, obhajoby a naslouchání druhým

Zařazujeme činnosti umožňující komunikaci s různými věkovými skupinami žáků i s dospělou populací (spolupráce a společné akce starších a mladších žáků, akce pro rodiče a veřejnost)

Kompetence sociální a personální

Volíme formy práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku vzájemně se doplňujících kvalit, umožňující vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima každého člena třídního kolektivu

Od prvního ročníku zařazujeme do výuky práci v týmu, zdůrazňujeme pravidla kvalitní spolupráce a nutnost vzájemné pomoci

Vyžadujeme od žáků (zpočátku s pomocí učitelů, později samostatně) rozdělení rolí ve skupině, vytvoření pravidel pro práci v týmu, převzetí zodpovědnosti za splnění úkolu (dvojice, skupiny, třída, škola)

V rámci spolupráce s různými věkovými skupinami organizujeme společné činnosti starších a mladších žáků

Kompetence občanské

Zadávat žákům konkrétní příklady z každodenního běžného života

Ve výuce je používána metoda hraní rolí pro přiblížení různých životních situací a jejich řešení, využíváme prožitkové vyučování

Kompetence pracovní

Zapojujeme žáky do přípravy školních projektů

Vyžadujeme od žáků zhodnocení vlastní práce i práce spolužáků a návrhy na zlepšení

Získané poznatky žáků jsou využívány při konkrétních činnostech propojených s praktickým životem a zdůrazňujících vztah k volbě povolání - hraní rolí, diskuse, skupinová práce, pokusy a experimenty

Žádnou práci žáky netrestáme

RVP výstupy	ŠVP rozpracované výstupy	Učivo	Poznámky
6. ročník			
<p>Provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu</p> <p>Zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor</p> <p>Analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel</p>	<p>Porovnává přirozená čísla</p> <p>Dokáže zobrazit přirozené číslo na libovolné číselné ose</p> <p>Zaokrouhluje přirozené číslo s přesností na daný řád</p> <p>Sčítá, odčítá a násobí přirozená čísla (vedle sebe i pod sebou)</p> <p>Dělí přirozená čísla se zbytkem</p> <p>V konkrétních jednoduchých případech provádí dělení beze zbytku (výsledek je desetinné číslo)</p> <p>Dokáže vysvětlit, matematizovat a vyřešit libovolnou slovní úlohu pro obor přirozených čísel</p> <p>Samostatně matematizuje jednoduché situace z praxe</p>	<p>Přirozená čísla</p> <p>Rozšířené opakování učiva z 5. ročníku:</p> <p>Zobrazení čísel na číselné ose</p> <p>Porovnávání přirozených čísel</p> <p>Zaokrouhlování přirozených čísel</p> <p>Početní úkony s přirozenými čísly, slovní úlohy</p>	
<p>Provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu</p> <p>Zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor</p> <p>Analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních</p>	<p>Umí přečíst desetinné číslo s řádem desetin a setin</p> <p>Zapisuje podle diktátu desetinné číslo řádu desetin a setin</p> <p>Převádí jednotky délky a použitím desetinných čísel</p> <p>Porovnává desetinná čísla podle velikosti</p> <p>Umí zaokrouhlit desetinné číslo na celky</p> <p>Řeší jednoduché slovní úlohy s</p>	<p>Desetinná čísla</p> <p>Zápis desetinných čísel řádu desetin a setin</p> <p>Užití desetinných čísel při jednoduchých převodech jednotek</p> <p>Porovnávání desetinných čísel podle velikosti</p> <p>Zaokrouhlování desetinných čísel na celky</p> <p>Jednoduché zlomky a jejich znázornění (na modelech) v praxi</p>	

čísel	desetinnými čísly z praxe Umí přečíst a znázornit jednoduché zlomky Umí sčítat a odčítat jednoduché zlomky se stejnými jmenovateli	Sčítání a odčítání zlomků se stejnými jmenovateli	
Zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku Charakterizuje a třídí základní rovinné útvary Určuje velikost úhlu měřením a výpočtem Načrtne a sestrojí rovinné útvary	Dokáže narýsovat úsečku dané délky Umí vypočítat obvod jednoduchého obrazce Odhadne obsah obrazce ve čtvercové síti Vypočítá obvod a obsah obdélníku a čtverce Zná základní jednotky obsahu a převody mezi nimi	Rovinné obrazce Úsečky a jejich délky Obvod jednoduchého obrazce, praktické příklady Určování obsahu obrazce pomocí čtvercové sítě Obsah obdélníku a čtverce	
Určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti Načrtne a sestrojí síť základních těles	Pozná model kváдру a krychle Popíše a vysvětlí vlastnosti kváдру a krychle Umí narýsovat síť kváдру a krychle	Tělesa Kvádr, krychle a jejich síť	
Modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel	Rozliší prvočísla a čísla složená Zná pojmy násobek, dělitel a dělitelnost Rozloží dané číslo na součin prvočísel Určí nejmenší společný násobek dvou nebo tří čísel Určí největší společný dělitel dvou nebo tří čísel Dokáže řešit praktické úlohy s	Dělitelnost přirozených čísel Násobek a dělitel Znaky dělitelnosti Prvočísla a čísla složená, Eratosthenovo síto, rozklad složených čísel na prvočísla Společný násobek n Nejmenší společný násobek. Postup určení n pomocí rozkladu Společný dělitel D	

	tématem dělitelnosti	Největší společný dělitel. Postup určení D pomocí rozkladu na prvočísla	
Určuje velikost úhlu měřením a výpočtem	Vysvětlí pojem úhlu v praktických příkladech Umí narýsovat úhel dané velikosti Dokáže sestrojít osu daného úhlu Třídí úhly na ostré, tupé, pravé, přímé, plné, nulové a nekonvexní Sčítá a odčítá úhly (výpočtem i rýsováním) Určí v nárysu úhly vedlejší a vrcholové	Úhel Pojem úhlu, ukázky úhlů a příklady z praxe Osa úhlu Velikost úhlu, úhlové stupně a minuty Třídění úhlů: ostrý, pravý, tupý, přímý, nekonvexní, plný Sčítání a odčítání úhlů. Rýsováním i výpočtem. Vedlejší a vrcholové úhly.	
Načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar	Přiřadí k sobě shodné útvary Dokáže sestrojít obraz bodu, úsečky, trojúhelníku a čtverce v osové souměrnosti Popíše vlastnosti obrazu v osové souměrnosti Určí, zda je daný útvar osově souměrný a načrtne osy souměrnosti Aplikuje znalosti osové souměrnosti v grafických editorech v počítači	Osová souměrnost Shodnost geometrických útvarů, přímá a nepřímá shodnost Osová souměrnost a její vlastnosti, konstrukce obrazu bodu, úsečky a trojúhelníku v osové souměrnosti Osově souměrné útvary: úsečka, úhel, čtverec, kruh, útvary z praxe (značky aut, dopravní značky) Vytváření osově souměrných obrazů v obrázcích v počítači	
Provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu Zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá	Umí správně přečíst dané desetinné číslo Podle diktátu správně zapíše desetinné číslo Porovnává desetinná čísla Dokáže zobrazit desetinné číslo na	Desetinná čísla Zápis desetinných čísel s desetinnými a setinami, rozšíření pojmu desetinného čísla Porovnávání desetinných čísel podle velikosti	

<p>kalkulátor Analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel</p>	<p>libovolné číselné ose Chápe souvislost desetinných zlomků a řádů desetinných čísel Zaokrouhluje desetinné číslo s přesností na daný řád Chápe souvislost zaokrouhlování desetinných čísel s převody jednotek Provádí převody známých jednotek Sčítá, odčítá a násobí desetinná čísla Dělí desetinné číslo přirozeným Dělí desetinné číslo desetinným Dokáže vysvětlit, matematizovat a vyřešit libovolnou slovní úlohu pro obor desetinných čísel Samostatně matematizuje jednoduché situace z praxe Aplikuje poznatky o desetinných číslech při výpočtech s kalkulačkou</p>	<p>Zaokrouhlování desetinných čísel na celky (opak.), desetiny a setiny Sčítání a odčítání desetinných čísel Násobení a dělení desetinného čísla 10, 100 a 1000 Násobení desetinných čísel Dělení desetinných čísel Slovní úlohy, výpočty s kalkulačkou</p>	
<p>Užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků</p>	<p>Pozná trojúhelník Popíše vlastnosti trojúhelníku Umí označit vrcholy, strany a úhly v daném trojúhelníku Zná, vysvětlí a aplikuje pojmy vnitřní úhly, výšky a těžnice trojúhelníku Třídí trojúhelníky ostroúhlé, tupoúhlé, pravoúhlé a obecné Vysvětlí pojmy rovnostranný a rovnoramenný trojúhelník Umí sestavit kružnici opsanou a</p>	<p>Trojúhelník Pojem trojúhelníku, základní pojmy Označení stran v trojúhelníku Vnitřní a vnější úhly trojúhelníku Konstrukce trojúhelníku ze tří stran Rovnoramenný a rovnostranný trojúhelník Výšky trojúhelníku a průsečík výšek Těžnice trojúhelníku a těžiště Kružnice opsaná a vepsaná trojúhelníku</p>	

	vepsanou trojúhelníku		
7. ročník			
Určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti Odhaduje a vypočítá objem a povrch těles Načrtne a sestrojí síť základních těles Načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině	Vyjmenuje základní vlastnosti kvádra a krychle Dokáže načrtnout kvádr a krychli ve volném rovnoběžném promítání Dokáže vypočítat objem kvádra a krychle Zná jednotky objemu a převody mezi nimi	Objem a povrch kvádra a krychle Pojem kvádra a krychle (opakování) Zobrazení kvádra a krychle ve volném rovnoběžném promítání Objem těles v krychlové síti Objem a povrch kvádra a krychle Jednotky délky, povrchu a objemu	
Provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu Užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem) Řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů Analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel	Zná pojmy čísel a jmenovatel Umí modelovat dané zlomky v konkrétních situacích Dokáže znázornit zlomky na libovolné číselné ose Aplikuje znalosti o dělitelnosti při krácení a rozšiřování zlomků Porovnává zlomky podle velikosti Dokáže převádět smíšené číslo na zlomek a naopak Sčítá a odčítá zlomky, řeší praktické úlohy Násobí a dělí zlomky, řeší praktické úlohy Dokáže převést zlomek na desetinné číslo a naopak V úlohách se zlomky a desetinnými čísly dokáže najít optimální řešení	Zlomky Pojem zlomku, praktické znázornění zlomků Znázorňování zlomků na číselné ose Krácení a rozšiřování zlomků Porovnávání zlomků podle velikosti Smíšená čísla, převod mezi smíšenými čísly a zlomky Sčítání a odčítání zlomků, slovní úlohy z praxe Násobení zlomků, slovní úlohy z praxe Dělení zlomků, slovní úlohy z praxe Zlomky a desetinná čísla, převod mezi zlomky a desetinnými čísly	
Užívá k argumentaci a při výpočtech	Přihradí k sobě shodné útvary	Shodnost a středová souměrnost	

<p>věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků Načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osově souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar</p>	<p>Dokáže sestrojít obraz bodu, úsečky, trojúhelníku a čtverce ve středově souměrnosti Popíše vlastnosti obrazu ve středově souměrnosti Určí, zda je daný útvar středově souměrný a odhadne střed souměrnosti Reprodukuje věty o shodnosti trojúhelníků a aplikuje je v praktických příkladech Umí podle jednotlivých vět o shodnosti trojúhelníků sestrojít zadaný trojúhelník V praktických úlohách v grafickém editoru v počítači používá posunutí a otáčení</p>	<p>Shodnost rovinných útvarů, přímá a nepřímá shodnost Shodnost trojúhelníků, věty o shodnosti Středová souměrnost Útvary souměrné podle středu Shodnost útvarů v obrázcích v počítači, posunutí, otáčení</p>	
<p>Provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu Analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel</p>	<p>Umí rozlišit kladná a záporná celá čísla Zná několik použití kladných a záporných celých čísel v praxi Dokáže porovnat daná celá čísla Zobrazí zadaná celá čísla na libovolné číselné ose Sčítá, odčítá, násobí a dělí celá čísla</p>	<p>Celá čísla Kladná a záporná celá čísla, příklady z praxe Porovnávání celých čísel podle velikosti Sčítání a odčítání celých čísel Násobení a dělení celých čísel</p>	
<p>Provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu Užívá různé způsoby kvantitativního</p>	<p>Chápe pojem racionální a iracionální číslo Porovnává racionální čísla podle velikosti Provádí početní úkony</p>	<p>Racionální čísla Racionální čísla, množina racionálních čísel, pojem iracionálního čísla Porovnávání racionálních čísel podle</p>	

<p>vyjádření vztahu celek část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem) Řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů Analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel</p>	<p>Aplikuje výpočty s celými čísly v praktických úlohách s racionálními čísly</p>	<p>velikosti Početní výkony s racionálními čísly</p>	
<p>Zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku Charakterizuje a třídí základní rovinné útvary Určuje velikost úhlu měřením a výpočtem Odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů Načrtne a sestrojí rovinné útvary</p>	<p>Třídí čtyřúhelníky na rovnoběžníky, lichoběžníky a obecné čtyřúhelníky Zná pojmy čtverec, kosočtverec, obdélník, kosodélník, lichoběžník Ovládá označení čtyřúhelníků Umí vypočítat obsah a obvod rovnoběžníku, lichoběžníku a trojúhelníku</p>	<p>Čtyřúhelníky Základní pojmy, označení čtyřúhelníků Rovnoběžníky Trojúhelník - obsah a obvod Lichoběžníky - obsah a obvod</p>	
<p>Užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem) Řeší modelováním a výpočtem</p>	<p>Porovnává čísla a veličiny v praktických úlohách Chápe pojem poměr a převrácený poměr Analyzuje slovní a praktické úlohy a určí poměr</p>	<p>Poměr. Přímá a nepřímá úměrnost Porovnávání čísel a veličin podle velikosti, poměr, převrácený poměr Měřítko plánu a mapy Změna velikosti v daném poměru Přímá úměrnost</p>	

<p>situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů Určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti</p>	<p>Pracuje s měřítkem plánu nebo mapy a dokáže řešit praktické úlohy Umí vypočítat změnu v daném poměru Provádí výpočty pomocí přímé a nepřímé úměrnosti Analyzuje, zda jsou na sobě dvě veličiny závislé a určí, zda jde o přímou nebo nepřímou úměrnost Umí sestavit úměru Umí vyřešit úměru s neznámou x Pomocí trojčlenky řeší praktické slovní úlohy</p>	<p>Nepřímá úměrnost Slovní úlohy se závislostmi Úměra Trojčlenka Složitější slovní úlohy na trojčlenku</p>	
<p>Určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti Odhaduje a vypočítá objem a povrch těles Řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí</p>	<p>Zná pojmy pravidelný, nepravidelný, n-boký hranol Dokáže načrtnout daný hranol Umí vypočítat objem a povrch základních hranolů</p>	<p>Hranoly Základní pojmy Objem a povrch hranolu</p>	
8. ročník			
<p>Užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem) Řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je</p>	<p>Chápe a reprodukuje pojem procenta Umí vypočítat počet procent Umí vypočítat procentovou část Umí vypočítat základ Aplikuje znalosti o procentech v úlohách na jednoduché úrokování Zná druhy procentových diagramů</p>	<p>Procenta Úroky Pojem procenta Tři základní úlohy na procenta Jednoduché úrokování Procenta v diagramech Diagramy v tabulkovém procesoru</p>	

<p>větší než celek) Užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací</p>	<p>Aplikuje znalost digramů při práci s tabulkovým procesorem v počítači Zná pojem promile</p>	<p>Promile</p>	
<p>Matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním</p>	<p>Umí vysvětlit pojem druhá mocnina Zná praktické použití druhé mocniny Dokáže nalézt hodnotu druhé mocniny pro dané číslo v tabulkách Dokáže vypočítat druhou mocninu pomocí kalkulačky</p>	<p>Druhá mocnina a odmocnina Druhá mocnina, praktické použití Tabulky a kalkulačka Druhá odmocnina, praktické použití Tabulky a kalkulačka</p>	
<p>Matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním Užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací</p>	<p>Umí reprodukovat Pythagorovu větu pro trojúhelník ABC, pro libovolný trojúhelník i pro trojúhelník z praxe Dokáže vypočítat přeponu nebo odvěsnu Umí Pythagorovu větu použít v praxi Zná pojem racionální a iracionální číslo</p>	<p>Pythagorova věta Pythagorova věta Výpočet délek stran pravoúhlého trojúhelníku Užití Pythagorovy věty k řešení dalších úloh Iracionální čísla, reálná čísla Obrazy druhých odmocnin čísel na číselné ose</p>	
<p>Matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním</p>	<p>Chápe pojem vyšších mocnin Umí najít hodnotu třetí mocniny pro dané číslo v tabulkách Umí vypočítat hodnotu třetí mocniny na kalkulačce Chápe základ početních operací s přirozenými exponenty Umí velké nebo malé číslo přepsat do jednoduššího tvaru s mocninou</p>	<p>Třetí mocnina a mocniny s přirozenými exponenty Mocniny s přirozenými exponenty Třetí mocnina – tabulky a kalkulačka Mocnina záporného čísla, nuly a kladného čísla Sčítání a odčítání mocnin Násobení mocnin Dělení mocnin</p>	

	10	Mocnina součinu, zlomku a mocniny Zápis velkých a malých čísel pomocí mocniny deseti	
Zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku Charakterizuje a třídí základní rovinné útvary	Chápe rozdíl mezi kruhem a kružnicí, umí obojí narysovat Roztřídí dvojice kružnic podle vzájemné polohy Umí aplikovat Thalétovu větu při konstrukci tečen ke kružnici Umí zpaměti číslo p alespoň na dvě desetinná místa Umí vypočítat délku kružnice a obsah kruhu	Kružnice a kruh Základní pojmy a nárysy Vzájemná poloha kružnice a přímky Thaletova věta Vzájemná poloha dvou kružnic Délka kružnice (obvod kruhu), číslo π Obsah kruhu	
Určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti Odhaduje a vypočítá objem a povrch těles Načrtne a sestrojí síť základních těles Načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině Analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu Řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí	Dokáže popsat válec a určit jeho základní vlastnosti Umí vypočítat povrch a objem válce Aplikuje znalosti o válci při praktických výpočtech	Válec Válec - základní pojmy Povrch a objem válce	
Matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí	Chápe pojmy proměnná a výraz Vypočítá hodnotu číselného výrazu	Výrazy a jejich užití Proměnná a výraz	

<p>hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním</p>	<p>Pro danou hodnotu proměnné umí vypočítat hodnotu výrazu s proměnnou Provádí sčítání, odčítání a násobení výrazů Zná vzorce pro druhou mocninu dvojčlenu a rozdíl druhých mocnin a umí je použít Dělí mnohočlen jednočlenem</p>	<p>Číselný výraz Výraz s proměnnou Jednočlen a mnohočlen Sčítání a odčítání výrazů Násobení výrazů Druhá mocnina dvojčlenu, rozdíl druhých mocnin – vzorce Dělení jednočlenem</p>	
<p>Využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh</p>	<p>Umí sestavit bod, úsečku, trojúhelník a další jednoduché konstrukce Chápe jednotlivé množiny bodů dané vlastnosti a dokáže poznatky aplikovat při konstrukčních úlohách Sestaví trojúhelník, čtverec, obdélník, kosodélník, kosočtverec a lichoběžník pomocí zadané vlastnosti</p>	<p>Konstrukční úlohy v rovině Základní konstrukční úlohy – opakování Množiny všech bodů dané vlastnosti, konstrukční úlohy Konstrukce trojúhelníků a čtyřúhelníků</p>	
<p>Vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data Porovnává soubory dat Matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů Užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací</p>	<p>Chápe pojmy statistický soubor, jednotka, znak, četnost, reprezentativní vzorek Chápe aritmetický průměr, modus a median a dokáže je vypočítat Umí sestavit diagramy k danému šetření Dokáže sestavit jednoduché statistické šetření v rámci školy a provést všechny výpočty Při zpracování statických souborů používá tabulkový kalkulátor v</p>	<p>Základy statistiky Základní statistické pojmy Statistické soubory, reprezentativní vzorek Aritmetický průměr, modus, median Diagramy, tabulkový kalkulátor</p>	

počítači			
9. ročník			
Formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav Užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací	Chápe pojem rovnosti a dokáže pro danou rovnost určit, zda platí Rozumí pojmu rovnice, zná jednotlivé ekvivalentní úpravy rovnic a dokáže je aplikovat v zadaných příkladech Dokáže matematizovat zadané slovní úlohy, převést je na rovnici a tu vyřešit Dokáže řešit rovnice s neznámou ve jmenovateli	Lineární rovnice Rovnost a její vlastnosti Lineární rovnice s jednou neznámou Slovní úlohy řešené rovnicemi Rovnice s neznámou ve jmenovateli	
Užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků Analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu	Přiřadí k sobě podobné útvary Chápe pojem poměr podobnosti a umí ho vypočítat Reprodukuje věty o podobnosti trojúhelníků a aplikuje je v praktických příkladech Umí na základě vět o podobnosti trojúhelníků rozdělit úsečku na části v daném poměru V praktických úlohách v grafickém editoru v počítači používá zvětšení a zmenšení útvarů v daném poměru	Podobnost Podobnost geometrických útvarů v rovině Podobnost trojúhelníků, věty o podobnosti Dělení úseček v daném poměru	
Určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti Vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem Užívá logickou úvahu a kombinační	Chápe a reprodukuje pojem funkce a je schopen uvést příklady funkcí Ze zadání funkce rovnicí, tabulkou nebo grafem určí, zda se jedná o funkci a doplní definiční obor	Funkce Pojem funkce, příklady Zadání funkce Graf funkce, graf funkce v tabulkovém procesoru	

<p>úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací</p>	<p>funkce Dokáže sestrojít graf funkce Umí sestrojít graf funkce pomocí tabulkového procesoru v počítači Zná lineární funkci, funkci nepřímá úměrnost, kvadratickou funkci a funkci s absolutní hodnotou Dokáže matematizovat jednoduché situace z praxe</p>	<p>Lineární funkce Nepřímá úměrnost Kvadratická funkce</p>	
<p>Formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav Užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací</p>	<p>Vyřeší lineární rovnici s jednou neznámou Vyřeší lineární rovnici se dvěma neznámými Umí řešit soustavu dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými metodou dosazovací, sčítací nebo kombinovanou Zná grafické řešení soustavy rovnic Dokáže matematizovat zadané slovní úlohy a vyřešit je pomocí soustavy rovnic</p>	<p>Soustava rovnic Lineární rovnice s jednou neznámou – opakování Soustava dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými, metody řešení soustav Slovní úlohy Grafické řešení soustavy</p>	
<p>Určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti Odhaduje a vypočítá objem a povrch těles Načrtne a sestrojí síť základních těles Načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině Analyzuje a řeší aplikační</p>	<p>Pozná jehlan, kužel a kouli, je schopen určit základní vlastnosti daného tělesa Umí vypočítat objem a povrch trojbokého, čtyřbokého a šestibokého jehlanu Umí vypočítat objem a povrch rotačního kužele Umí vypočítat objem a povrch koule Dokáže vypočítat objem a povrch</p>	<p>Jehlan Kužel Koule Objem a povrch jehlanu Povrch a objem rotačního kužele Objem a povrch koule Objem a povrch komolého jehlanu a komolého kužele</p>	

geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu Řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí	komolých těles		
Analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel Matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů Užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací	Chápe pojem procenta v rozsahu minulých ročníků Chápe a aplikuje jednoduché úrokování Dokáže vypočítat složené úrokování a kombinované úrokování Matematizuje a řeší úlohy z praxe Zná pojmy měna, valuty, devizy Umí vypočítat výměnu peněz ve směnárně	Základy finanční matematiky Jednoduché úrokování Složené úrokování Kombinované úrokování Úlohy z praxe Měna, valuty, devizy a další pojmy Výměna peněz ve směnárně	
Načrtne a sestrojí rovinné útvary	Úhledně rýsuje základní typy čar Ovládá technické písmo Chápe kótování a umí ho v nárysu použít Rozumí pravoúhlému promítání a dokáže ho vysvětlit na jednoduchých příkladech	Základy rýsování Typy čar jejich užití Technické písmo Kótování Pravoúhlé promítání	

Vyučovací předmět: Dějepis

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vzdělávací obor: Dějepis

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět Dějepis je vyučován v šestém až devátém ročníku. Jeho obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Dějepis a souvisejících tematických okruhů průřezových témat Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání.

Vyučovací činnosti jsou směřovány ke kultivaci dějinného vědomí, které je považováno za nedílnou složku života demokratické společnosti. Cílem předmětu je zprostředkovat odkaz minulosti, vytvářet předpoklady pro ochranu historických i přírodních památek a vytvořit platformu pro respektování názorové plurality ve společnosti. Učení v souvislostech napomáhá lepšímu chápání celistvosti světa a stává se tak přirozenou cestou k celoživotnímu vzdělávání se. Jde především o poznávání podstaty existence člověka na Zemi a jeho vývoj v historickém kontextu.

Vyučovací předmět má časovou dotaci šest hodin a dvě disponibilní hodiny.

Výuka probíhá většinou ve třídách, někdy v učebně informatiky, neboť využíváme všech dostupných výukových programů. Často začleňujeme krátkodobé projekty.

Průřezová témata

Do vyučovacího předmětu jsou zařazena průřezová témata:

Multikulturní výchova

Kořeny civilizací, etnické skupiny, postavení menšin, rovnocennost, kulturní diference, rasismus, diskriminace, předsudky ve společnosti, identita.

Osobnostní a sociální výchova

Vztahy a soužití ve společnosti, kolektivní činnosti, sebepoznávání, komunikace, seberegulace, vlastnictví.

Výchova demokratického občana

Počátky demokracie, lidská solidarita, občanská společnost, lidská práva, politický a hospodářský život.

Environmentální výchova

Lidské aktivity a problémy na Zemi, prostředí a zdraví, základní podmínky života na Zemi,.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Soužití v rámci celé Evropy, informace napříč zeměmi a práce s nimi, evropské souvislosti, porozumění.

Mediální výchova

Ověřování informací, etický kodex, relevantnost informací, analýza textů, prezentace.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Ve vyučovacím předmětu Dějepis využíváme pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí zejména strategie, které mají žákům umožnit:

Kompetence k učení

Učíme chápat probírané oblasti v dějepisném kontextu.

Klademe důraz na vyhledání a třídění informací o probíraných oblastech podle zadaných kritérií.

Seznamujeme s obecně používanými znaky, termíny a symboly vzdělávacího oboru Dějepis.

Kompetence k řešení problémů

Rozvíjíme pohledy na nejrůznější společenské problémy v jejich vývoji.

Pomáháme při řešení problémů objevovat paralely s historií.

Kompetence komunikativní

Požadujeme souvisle a výstižné formulace svých názorů na společenské dění.

Podporujeme potřebu vyslechnout odlišný názor a zabývat se jím.

Důrazně dbáme na osvojení postupů při užívání informačních a komunikačních prostředků a naučit se je tvořivě využívat jako nástroje poznání.

Klademe důraz na prožitkové vyučování.

Dbáme na využívání získané komunikační dovednosti k vytváření kvalitních vztahů.

Kompetence sociální a personální

Zařazujeme týmové práce a samostatné práce.

Učíme respektovat a přijímat role v různých skupinách.

Podporujeme diskusi.

Kompetence občanské

Vedeme žáky k přijetí základních principů, na kterých spočívají zákony a společenské normy.

Podporujeme poznání naší kulturní tradice a historického dědictví a tímto poznáním cítit potřebu je chránit.

Učíme respektovat přesvědčení druhých lidí a vážit si jejich vnitřních hodnot.

Společnou cestou hledáme nenásilné cesty k řešení konfliktů.

Kompetence pracovní

Motivujeme žáka nacházet způsoby, jak využívat znalostí získané ve škole i mimo ni pro svůj další rozvoj.

RVP výstupy	ŠVP rozpracované výstupy	UČIVO	Poznámky
6.ročník			
Uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků Uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány	Popíše dějepis jako vědu a obsáhne její předmět studia Vysvětlí hlavní úkoly dějepisu jako vědy Vyjmenuje hmotné a písemné prameny Opodstatní význam vzniku legend, mýtů a pověstí	Úvod do studia dějepisu Historie, archeologie, pomocné vědy historické, kroniky, pověsti, mýty, legendy	
Orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu Charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu Objasní význam zemědělství, dobytkařství a zpracování kovů pro lidskou společnost Uvede příklady archeologických kultur na našem území	Klasifikuje a popíše vývojové druhy člověka a jejich hlavní zdroj obživy Charakterizuje život člověka-lovce, zemědělce, řemeslníka a vývoj jeho náboženských představ Vysvětlí vliv zemědělství na utváření způsobu života člověka Určí, kterým řemeslům byl v této době položen základ a jak se vyvíjela Objasní význam kultu ženy Srovná vývoj nejpokročilejších oblastí s vývojem ve střední Evropě	Pravěk Práce s časovou osou (přímkou), přiřazování dějů k ose, vývoj člověka, faktory, které ovlivňují vývoj společnosti (poloha, podnebí...) Doba kamenná, bronzová a železná	Projekt: Život pravěkých lidí
Rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací	Ví, kde vznikly první staroorientální státy Popíše přírodní a náboženské podmínky a hlavní zdroje obživy obyvatel Vysvětlí, co je to sousedská občina	První starověké státy Starověké civilizace - Mezopotámie, Egypt, Čína, Indie, Palestina, Foinikie Život asijských kočovníků	

	<p>a jaké postavení zaujímal v těchto státech panovník Popíše objevy a vynálezy těchto států</p>		
<p>Demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem Porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie Uvede nejznámější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví</p>	<p>Určí, kdy začali pronikat první řecké kmeny do dnešního Řecka Popíše vývoj městských států Vysvětlí pojem demokracie Popíše a porovná vládu v Aténách a ve Spartě Zdůvodní proč došlo k řecko-perským válkám a co bylo příčinou peloponéské války Má přehled o nejdůležitějších kulturních památkách Řecka a Říma Popíše vládu a vzestup Makedonie Popíše vznik Říma se vztahem ke kmeni Latinů Vysvětlí pojem plebejové a patricijové Objasní příčinu války s Kartágem a charakterizuje římské vojsko Popíše postavení otroků a jejich vzpouru Charakterizuje římskou republiku, vládců a formy vlády, zná příčiny krize a důvod vzniku občanských válek Vysvětlí pojem markomanské války a důvody rozdělení říše na západní</p>	<p>Starověké Řecko Starověká kultura a její vývoj, antické Řecko Atény, Sparta Peloponéské války, království x republika, umění, náboženství, olympiáda, popis období Starověký Řím Popis období, císařství, panovníci, náboženství, kultura a vzdělanost, formy vlády</p>	

	a východní Orientuje se v kulturním odkazu římské říše		
7.ročník			
Popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států Porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti Vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám	Vysvětlí uspořádání rodové společnosti raně evropských kmenů Orientuje se v základních znacích Byzantské a Franské říše Popíše vznik a vývoj křesťanství a jeho úlohu v dějinách lidstva, odůvodní rozdělení církve na východní a západní Charakterizuje arabské a asijské země v období raného středověku Porovná, jak probíhal vývoj v jednotlivých oblastech Evropy- jižní, východní, střední a západní Porovná život Vikingů s životem ostatních obyvatel Evropy Popíše důvod, průběh a cíl křížových výprav	RANÝ STŘEDOVĚK Evropa a svět Stěhování národů Byzantská říše, Franská říše Základy křesťanství a jeho šíření, další významná náboženství středověku	
Objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech	Popíše příchod Slovanů na naše území Objasní příčiny vzniku prvních států a charakterizuje život jednotlivých vrstev obyvatel, stavbu hradišť Správně zařadí události vzniku a zániku Velké Moravy Popíše průběh vlády Přemyslovců a správně zařadí do kontextu	České země První státní útvary na našem území Velká Morava Počátky českého státu Společnost a hospodářský život Vrchol českého státu v raném středověku	

	<p>jednotlivé panovníky Charakterizuje společnost a hospodářský život v českém státě Schopen na časové přímce správně chronologicky zařadit události a osobnosti raného středověku</p>		
<p>Uvede příklady románské a gotické kultury Rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek</p>	<p>Definuje typické znaky pro románskou a gotickou kulturu u nás a ve světě a na příkladech ilustruje nejznámější díla jednotlivého stavebního slohu</p>	<p>Stavební slohy,kultura Románské a gotické umění a vzdělanost, vývoj středověké společnosti</p>	
<p>Vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky Vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život</p>	<p>Odůvodní vznik nových měst a jejich význam Charakterizuje život obyvatel v českých zemích Popíše vládu posledních Přemyslovců a nástup Lucemburků Vymezí význam vlády Karla IV. a charakterizuje jeho vládu u nás i ve světě Popíše jeho vnitřní i zahraniční politiku Objasní příčiny nespokojenosti obyvatel s postavením církve Vymezí dobu Mistra Jana Husa Zná příčiny, průběh a nejdůležitější události a osobnosti husitské revoluce Charakterizuje vládu Jiřího</p>	<p>VRCHOLNÝ STŘEDOVĚK České země Přemyslovci vláda Karla IV Husitství, reformace X protireformace Jagellonci</p>	

	<p>z Poděbrad ve vztahu k Ladislavu Pohrobkovi Charakterizuje vládu Jagellovců na českém trůně Na časové příjímce správně chronologicky zařadí události a osobnosti vrcholného středověku</p>		
<p>Vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky</p>	<p>Zná příčiny a průběh války mezi Francií a Anglií Posoudí důsledky vpádu Mongolů do východní Evropy Posoudí příčiny a důsledky porobení jižních Slovanů osmanskými Turky Zná důvody konce Byzantské říše Na příkladech ilustruje renesanci a humanismus</p>	<p>Evropa a svět Feudalismus Renesance a humanismus Stav a vývoj středověké společnosti</p>	
<p>Objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie Objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky</p>	<p>Zná okolnosti nástupu Habsburků na český trůn Charakterizuje postavení zemí Koruny české v habsburské monarchii Carismus v Rusku Zná důvody boje českých stavů proti Habsburkům Porovná příčiny, průběh a výsledky třicetileté války u nás a v Evropě</p>	<p>POZDNÍ STŘEDOVĚK České země Habsburkové na českém trůně Boje českých stavů proti Habsburkům Třicetiletá válka</p>	
<p>Popíše a demonstuje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky</p>	<p>Uvede příčiny objevných plaveb a vyjmenuje největší úspěchy v zámořských objevech</p>	<p>Evropa a svět Zámořské objevy, počátky dobývání světa</p>	

	<p>Zná příčiny nerovnoměrnosti hospodářského vývoje v Evropě Zdůvodní příčiny a průběh reformace v Německu a ostatních zemích a postavení církve v této době Zná klíčové osobnosti reformních a protireformních snah Dá do souvislosti kolonialismus a koloniální vykořisťování</p>		
<p>Rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek</p>	<p>Orientuje se v české kultuře pozdního středověku a na příkladech demonstruje její vývoj Definuje typické znaky pro renesanční a barokní kulturu u nás a ve světě a na příkladech ilustruje nejznámější díla jednotlivého stavebního slohu</p>	<p>Stavební slohy, kultura Renesance, baroko</p>	
8.ročník			
<p>Vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti Objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a</p>	<p>Porovná, jak probíhal vývoj v jednotlivých oblastech Evropy(západní, střední, východní) a čím byl podmíněn Na příkladech z evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchii a</p>	<p>NOVOVĚK Evropa Industrializace a její důsledky pro společnost, sociální otázka Velká francouzská revoluce a napoleonské období, změna společenské struktury společnosti</p>	

napoleonských válek na jedné straně a rozbití starých společenských struktur v Evropě na straně druhé Charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin, uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích	kolonialismus Vysvětlí vznik a vývoj průmyslové společnosti-porovná výsledky a důsledky anglické a francouzské revoluce Prokáže orientaci v napoleonských válkách Popíše revoluční rok 1848 Prokáže orientaci v období baroka, klasicismu a romantismu	vývoj ve Francii, Itálii, Německu	
Porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů Na jednotlivých příkladech demonstuje základní politické proudy	Vysvětlí význam reforem Marie Terezie a Josefa II. Popíše národní obrození ve světě a v Českých zemích Zná nejdůležitější osobnosti a zhodnotí jejich význam pro rozvoj českého života Zhodnotí význam, výhody a nevýhody vzniku Rakouska-Uherska	České země Habsburská monarchie po třicetileté válce Osvícenství, absolutismus národní obrození, revoluční rok 1848 v Evropě a u nás Vznik Rakouska-Uherska, hnutí, spolky a nové politické strany, konzervatismus, liberalismus, demokratismus, občanská práva	
Vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnost vedla, charakter. soupeření mezi velmocemi a vymezení význam kolonií	Vysvětlí jak působil vývoj v USA na situaci v Evropě Popíše koloniální snahy velmocí Vysvětlí význam občanské války v USA	Svět Vznik USA Konflikty mezi velmocemi Kolonialismu	
9.ročník			
Na příkladech demonstuje zneužití	Objasní, co vedlo evropské	MODERNÍ DOBA	

<p>techniky ve světových válkách a jeho důsledky Rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů Charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět, rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu Na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv Vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa, uvede příklady střetávání obou bloků Vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické, hospodářské a vojenské spolupráce Posoudí postavení rozvojových zemí</p>	<p>mocnosti ke koloniálním výbojům Charakterizuje společenské zřízení a politický vývoj Německa, Francie, Velké Británie, USA a Japonska Popíše formování nepřátelských bloků v Evropě Vysvětlí příčiny vzniku první světové války, popíše průběh a nastíní její konec a důsledky Orientuje se v událostech v Rusku r.1905 Popíše průběh světové hospodářské krize Vysvětlí příčiny nástupu fašistických diktatur v Německu a Itálii Objasní plán Německa na rozbití ČSR Objasní příčiny rozpoutání druhé světové války, popíše její průběh a objasní rozklad bloku fašistických států v roce 1944 Charakterizuje poválečný vývoj evropských zemí po první a druhé světové válce Porovná americkou a sovětskou představu o poválečném uspořádání světa Objasní příčiny rozpadu sovětského bloku</p>	<p>Evropa a svět Příčiny a vznik první a druhé světové války, nové politické uspořádání Evropy, úloha USA ve světě Mezinárodně politická a hospodářská situace, demokracie Totalitní systémy- komunismus, fašismus, nacismus a jejich důsledky Druhá světová válka, holocaust rozdělení světa, bipolarita, studená válka Rozpad koloniálního systému Problémy současnosti země východního bloku</p>	
---	--	--	--

	Vysvětlí pojmy fašismus, nacionalismus totální, blesková a studená válka		
Zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a její vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí Prokáže základní orientaci v problémech současného světa	Popíše podmínky průmyslového vývoje Objasní pokus o rakousko-české vyrovnání a popíše dobu pasivní politiky Popíše události roku 1867, vznik a vývoj všeobecného hlasovacího práva Shrne život TGM a jeho klíčových událostí(hilsneriáda, boj o Rukopisy, zahraniční aktivita, prezidentství) Charakterizuje vztahy Čechů k ostatním národům Popíše okolnosti vzniku samostatného Československého státu, první léta vývoje ČSR, vnitropolitický vývoj a vztahy se sousedními státy Popíše události a postoj ČSR k Mnichovu 1939 Charakterizuje dobu protektorátu a popíše význam československého zahraničního a tuzemského odboje Objasní situaci na Slovensku v kontextu 2.světové války Popíše průběh osvobození Československa	České země Domácí a zahraniční odboj Vznik Československa, hospodářský a politický vývoj, sociální a národnostní problémy revoluce 1989 Vznik ČR a její postavení ve světě Současná situace, problémy a faktory vývoje	

	<p>Charakterizuje vývoj v Československé republice po 2.světové válce Charakterizuje československý totalitní režim, krizi vládnoucího systému v letech 1953-1956 Objasní události v ČSSR v srpnu 1968 a události 1989 Charakterizuje hlavní rysy vývoje české kultury</p>		
--	--	--	--

Vyučovací předmět: Občanská a rodinná výchova

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost, Člověk a zdraví, Člověk a svět práce

Vzdělávací obor: Výchova k občanství, Výchova ke zdraví, Člověk a svět práce

Obsahové, časové a organizační vymezení

Občanská a rodinná výchova je integrovaným vyučovacím předmětem, využívá povinné časové dotace vzdělávacích oblastí Člověk a společnost a Člověk a zdraví a je do ní zařazeno téma Svět práce ze vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. Předmět se vyučuje ve všech ročnících po 2 hodinách týdně.

Výuka probíhá ve třídách, v počítačové učebně i v terénu. Při výuce je možné spojovat ročníky nebo vytvářet skupiny žáků z různých ročníků. Často je využívána forma samostatných projektů.

Výchova k občanství vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Výuka se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Vede je k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem, činnostmi důležitých politických institucí a orgánů a s možnými způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Výchova k občanství učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti. Výuka se zaměřuje na utváření pozitivních občanských postojů a rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému společenství. Důležitou součástí vzdělávání je prevence rasistických, xenofobních a extremistických postojů a výchova k toleranci a respektování lidských práv. Vzdělávání vychází z poznávání nejbližšího okolí a bezprostředních mezilidských vztahů a postupně se přechází k poznávání stále širších kontextů společenských jevů, dějů, vztahů a institucí. Poznávání společnosti a mezilidských vztahů se opírá o životní praxi a aktuální životní zkušenosti žáků. Učební činnosti směřují k osvojování praktických dovedností a k jejich aplikaci v reálných životních situacích.

Výchova ke zdraví přináší základní podněty pro ovlivňování zdraví, s nimiž se žáci seznamují, učí se je využívat a aplikovat ve svém životě. Vzdělávání směřuje především k tomu, aby žáci poznávali sami sebe jako živé bytosti, aby pochopili hodnotu zdraví, smysl zdravotní prevence i hloubku problémů spojených s nemocí či jiným poškozením zdraví. Žáci se seznamují s různým nebezpečím, které ohrožuje zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a způsoby rozhodování a chování, které vedou k zachování či posílení zdraví, a získávají potřebnou míru odpovědnosti za zdraví vlastní i zdraví jiných. Jde o poznávání zásadních životních hodnot, o postupné utváření postojů k nim a o aktivní jednání v souladu s nimi. Důraz je kladen především na praktické dovednosti a jejich aplikace v modelových situacích i v každodenním životě. Výchova ke zdraví přináší základní poznání o člověku v souvislosti s preventivní ochranou jeho zdraví. Učí žáky aktivně rozvíjet a chránit zdraví v propojení všech jeho složek (sociální, psychické a fyzické) a být za ně odpovědný. Žáci si upevňují hygienické, stravovací, pracovní i jiné zdravotně preventivní návyky, rozvíjejí dovednosti odmítat škodlivé látky, předcházet úrazům a čelit vlastnímu ohrožení v každodenních i mimořádných situacích. Rozšiřují a prohlubují si poznatky o rodině, škole a společenství vrstevníků, o přírodě, člověku i vztazích mezi lidmi a učí se tak dívat na vlastní činnosti z hlediska zdravotních potřeb a životních perspektiv dospívajícího jedince a rozhodovat se ve prospěch zdraví.

V tématu Svět práce se v závislosti na věku žáka postupně buduje systém, který žákům poskytuje důležité informace ze sféry výkonu práce a pomáhá jim při odpovědném rozhodování o dalším profesním zaměření.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní a sociální výchova klade důraz na získávání praktických dovedností, které se uskutečňuje prostřednictvím vhodných her, cvičení, modelových situací a příslušných diskusí. V tematickém okruhu osobnostní rozvoj lze podle aktuální potřeby žáků zařadit témata: rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygienu a kreativita. V tematickém okruhu sociální rozvoj lze zařadit témata:

poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace a kooperace. V tematickém okruhu morální rozvoj lze využít tématu: řešení problémů a rozhodovací dovednosti i tématu hodnoty, postoje, praktická etika.

Výchova demokratického občana

Má vybavit žáka základní úrovni občanské gramotnosti a umožnit mu konstruktivně řešit problémy se zachováním své lidské důstojnosti, respektem k druhým, ohledem na zájem celku, s vědomím svých práv a povinností, svobod a odpovědností, s uplatňováním zásad slušné komunikace a demokratických způsobů řešení. Téma vede žáka ke způsobilosti myslet v souvislostech a s ohledem na důsledky jednání, rozvíjet kritické myšlení, adekvátním způsobem řešit konflikty, komunikovat, argumentovat, samostatně se rozhodovat.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Toto průřezové téma rozvíjí vědomí evropské identity při respektování identity národní. Objasňuje také vazby mezi lokální, národní, evropskou a globální úrovní uvažování, rozhodování a jednání. Žáci si osvojují evropské hodnoty, ke kterým patří svoboda lidské vůle, humanismus a morálka, právo a osobní zodpovědnost, racionální uvažování, kritické myšlení a tvořivá lidská aktivita.

Multikulturní výchova

Multikulturní výchova umožňuje žákům seznamovat se s rozmanitostí kultur, jejich tradicemi a hodnotami a na pozadí této rozmanitosti si pak žáci mohou lépe uvědomovat i svoji vlastní kulturní identitu, tradice a hodnoty. Rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci, vede k chápání a respektování sociální a kulturní rozmanitosti, přispívá k odstraňování nepřátelství a předsudků. Multikulturní výchova učí žáky komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, uplatňovat svá práva a respektovat práva druhých, chápat a tolerovat odlišné zájmy, názory i schopnosti druhých.

Enviromentální výchova

Téma vede žáky k poznání odpovědnosti za jednání společnosti i každého jedince v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace. Umožňuje jim pochopení vztahů člověka k životnímu prostředí a vede je k uvědomění si základních podmínek života a odpovědnosti současné generace za život v budoucnosti. Ve výchově k občanství téma odkrývá souvislosti mezi ekologickými, technicko-ekonomickými a sociálními jevy s důrazem na význam preventivní obezřetnosti v jednání a další principy udržitelnosti rozvoje. Téma se dotýká i problematiky vlivů prostředí na vlastní zdraví i na zdraví ostatních lidí.

Mediální výchova

Média mají výrazný vliv na chování jedince ve společnosti, na utváření životního stylu a na kvalitu života lidí. Pro uplatnění jednotlivce ve společnosti je důležité umět zpracovat, vyhodnotit a využít podněty, které přicházejí z okolního světa. Mediální výchova ve vztahu k Výchově ke zdraví učí žáky využívat potenciál médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času. Vede k uvědomování si hodnoty vlastního života a odpovědnosti za jeho naplnění.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Umožňujeme žákům zjistit jejich individuální učební styl a pomáháme jim osvojit si odpovídající postupy učení - předkládáme žákům konkrétní návody efektivního učení.

Vedeme žáky k poznání zákonitostí učení a k plánování vlastního učení (např. zadáváním dlouhodobých prací).

Upozorňujeme žáky na zajímavé zdroje informací, vedeme je k hledání informačních zdrojů, vyžadujeme jejich ověřování (práce s encyklopediemi, zpravodajstvím, internetem atd.).

Motivujeme žáky k zájmu o učení a vzdělání – např. jim nabízíme témata, která se jich dotýkají a jsou pro ně známá nebo je zajímavá.

Umožňujeme žákům vyzkoušet si rozličné metody a formy práce – např. zadáváme žákům práci samostatnou, skupinovou, ve dvojicích, kreativní úkoly apod.

Umožňujeme žákům hodnotit svou činnost (zpětné vazby, sebereflexe, společné diskuse po činnostech).

Podporujeme samostatnost a tvořivost.

Učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu.

Snažíme se vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení.

Vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich „budoucnost“ (volbu povolání atd.), vedeme je k plánování, stanovování kroků a jejich postupnému uskutečňování.

Kompetence k řešení problémů

Nabízíme žákům cvičení a úkoly, které vycházejí z reálného života a vedou k samostatnému uvažování a řešení problémů.

Vedeme žáky k poznání, že situace a problémy mívají různé varianty řešení a vedeme je k objevování různých možností řešení.

Podporujeme tvořivost, originální návrhy řešení.

Vedeme žáky k zamyšlení, jak by se některým problémům dalo předcházet.

Kompetence komunikativní

Vybízíme žáky k vyjadřování myšlenek a názorů.

Učíme žáky vyjadřovat se srozumitelně, výstižně a v logickém sledu (např. při ústních referátech) a vhodně se prezentovat před celou třídou.

Nabízíme žákům možnost v řízené diskuzi naslouchat promluvám druhých, vhodně na ně reagovat, účinně se zapojovat do diskuze, obhajovat svůj názor a vhodně argumentovat.

Budujeme pravidla partnerské oboustranné komunikace mezi žáky a učitelem, mezi žáky navzájem, mezi žáky a dalšími osobami.

Pomocí zavádění skupinové práce a projektové výuky vedeme žáky ke komunikaci ve skupině.

Vedeme žáky k využívání různých zdrojů informací a jejich kritickému zvážení.

Kompetence sociální a personální

Pomáháme žákům poznat sebe sama, objektivně se hodnotit a pozitivně formovat svou osobnost.

Společně s žáky vytváříme pravidla společného života ve třídě, která budou vycházet ze vzájemného respektu, a vedeme žáky k jejich dodržování.

Vedeme žáky k vytváření příjemné atmosféry ve třídě.

Oceňujeme žáky za pozitivní projevy chování, snahu a vykonanou práci a vybízíme je, aby se oceňovali i mezi sebou navzájem.

Vedeme žáky k taktnímu a nezraňujícímu vyjadřování kritiky.

Umožňujeme žákům pracovat samostatně i ve skupině, zařazujeme kooperativní činnosti.

Při skupinové práci je vedeme k přiměřenému rozdělení dílčích úkolů a rozdělení rolí, společnému plánování a závěrečnému hodnocení výsledků i průběhu společné práce.

Obměňujeme skupiny, ve kterých se děti učí.

Učíme žáky přijímat rozličné role při skupinové práci.

Rozvíjíme empatii prostřednictvím hraní rolí, společných diskusí a individuálních zamyšlení.

Kompetence občanské

Vedeme žáky k uvědomění vlastní zodpovědnosti za sebe, své zdraví a život a spoluzodpovědnosti za život ve skupinách, ke kterým patří (k rodině, škole, obci, státu), a za životní prostředí.

Seznamujeme žáky s principy fungování společnosti prostřednictvím hry – žáci např. předvádějí, jak fungují volby do Poslanecké sněmovny, rozhodují o rozpočtu obce, navrhují zákony, pořádají referendum apod.

Rozvíjíme u žáků chápání nutnosti pravidel ve společnosti (norem a zákonů) a jejich dodržování.

Vedeme žáky k aktivnímu zapojování do dění ve škole, obci a celé společnosti.

Vedeme žáky k navštěvování kulturních institucí (muzeí, divadel, historických památek) a k respektování a ochraně našich tradic, kulturního a historického dědictví.

Kompetence pracovní

Vedeme žáky k plánování vlastní práce, rozdělení rolí při práci ve skupině a hodnocení výsledků práce.

Vedeme žáky k sebepoznání a k odpovědnému rozhodování při volbě povolání.

Nabízíme žákům možnost zpracovat některé úkoly pomocí libovolných výtvarných technik za použití nejrůznějších materiálů.

RVP výstupy	ŠVP rozpracované výstupy	Učivo	Poznámky
6. - 7. ročník			
Posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci Uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem Respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery a pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství (v rodině, komunitě) Vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví		Rodinný život:	
	Zformuluje základní funkce rodiny; vysvětlí, čím je rodina pro člověka důležitá; vysvětlí rozdíl mezi rodinou základní, neúplnou a rozšířenou	Rodina a její postavení ve společnosti	
	Charakterizuje role jednotlivých členů rodiny; zná modely rodin z jiných kultur, náboženství; uvede příklady vzájemné tolerance a pomoci	Rodinné a příbuzenské vztahy Postavení členů rodiny, jejich práva a povinnosti	
	Ví, za jakých podmínek může člověk uzavřít manželství; vyjmenuje některé svatební zvyky	Manželství	
	Dokáže správně komunikovat v různých situacích, správně chápe projevy neverbální komunikace, umí vyjádřit své názory a pocity	Komunikace v rodině	
	Charakterizuje jednotlivé funkce rodiny a uvede příklady selhání rodiny v těchto funkcích	Funkce rodiny	Citová, biologická, ochranná, materiální, výchovná
	Vyjmenuje příklady náhradní výchovy; vysvětlí, jaké výhody a rizika náhradní výchova přináší; uvede příklad vyhovující náhradní	Náhradní výchova	

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM – Učíme se zdravě žít, komunikovat a znát

	rodiny			
<p>Posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci</p> <p>Respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery a pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství (v rodině, komunitě)</p> <p>Vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví</p>	Vysvětlí, jaký význam má základní vzdělávání pro vlastní vývoj a budoucí život	Život ve škole: Vzdělávání a jeho systém, školní docházka		
	Zná pravidla školního řádu; vysvětlí, proč je nutné se podřizovat pravidlům; ví, jak se může zapojit do organizace života ve škole; rozpozná u spolužáků nesprávné chování a ví, jak zasáhnout	Pravidla školního života, školní řád, žákovský parlament		
	Zodpovědně přistupuje k přípravě na vyučování; určí, jaký učební typ u něj převažuje a přizpůsobí mu metody svého učení	Význam vzdělání, umění učit se		
<p>Posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci</p> <p>Rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu</p>	Vysvětlí rozdíl mezi státní správou a samosprávou a rozliší jejich záležitosti	Místo, kde žijeme: Státní správa, samospráva		
	Na příkladech uvede, jakými záležitostmi se zabývá obecní úřad s jakými problémy se na něj můžeme obrátit; vysvětlí podíl občanů na řízení obce	Obec, obecní úřad, zastupitelstvo		
<p>Rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu</p> <p>Objasní účel důležitých symbolů</p>		Má vlast:		
	Vyjmenuje skutečnosti typické pro svůj region	Regiony a jejich odlišnosti	Návštěva muzea	

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM – Učíme se zdravě žít, komunikovat a znát

našeho státu a způsoby jejich používání Zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje Zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají	Uvědomuje si jazyk jako jeden ze znaků národa	Národní jazyk	
	Vysvětlí význam státních symbolů a uvede příklady jejich použití; projevuje jim náležitou úctu	Státní symboly	
		Z historie:	
	Uvede příklady významných českých osobností a historických památek, objasní jejich význam pro ČR, samostatně připraví referát; vysvětlí pojem „národní hrdost“	Významné osobnosti Památná místa Historické památky	Školní výlety
		Kalendář:	
	Uvede příklady kulturních tradic v průběhu roku a zdůvodní, proč je dobré je udržovat; zdůvodní, proč slavíme národní (státní) svátky	Státní svátky a výročí Významné dny Tradice, lidové slavnosti	Průběžně po celý rok
Rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti		Lidská práva:	
	Vysvětlí pojmy rasismus, xenofobie a diskriminace; rozpozná projevy lidské nesnášenlivosti; odlišnosti lidí ve vzhledu a chování nebere jako důvod k nepřátelství	Podobnost i rozdílnost lidí	
Přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinností občana při zajišťování obrany státu	Vysvětlí příčiny sociální nerovnosti lidí; svobodu chápe jako svobodné rozhodování v rámci stanovených pravidel	Rovnost a nerovnost, svoboda	
	Uvede dokumenty týkající se lidských práv	Dokumenty	Listina základních práv a svobod, Úmluva o právech dítěte, Ústava ČR
	Vysvětlí vztah mezi právy a	Práva a povinnosti	

	povinnostmi a nutnost vzniku zákonů; rozpozná porušování práv a ví, kam se v takovém případě obrátit		
Uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem	Vysvětlí pojem konflikt a jeho příčiny, kompromis; používá vhodné techniky řešení konfliktu; respektuje práva druhých, ale zároveň se nenechá sám poškozovat	Konflikt a jeho řešení	
	Rozpoznává morální a nemorální chování, uvede příklady	Morálka a mravnost	
Uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem Respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery a pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství (v rodině, komunitě)		Život mezi lidmi:	
	Rozlišuje sociální skupiny podle různých hledisek (cíle, hodnoty, zájmy)	Sociální skupina	
	Vysvětlí důležitost výchovy a vlivu okolí na vývoj jedince; rozlišuje záměrné a nezáměrné působení; dokáže se bránit nežádoucímu vlivu okolí	Socializace, záměrné a nezáměrné působení	
	Uvědomuje si, čím vším působíme na své okolí; zná různé prostředky komunikace; rozpoznává chyby v komunikaci	Komunikace slovní i mimoslovní	
Kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí Vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt;	Vysvětlí účel hromadných sdělovacích prostředků a jakým způsobem nás média ovlivňují; kriticky přistupuje k informacím; z nabídky médií si vybírá	Hromadné sdělovací prostředky	

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM – Učíme se zdravě žít, komunikovat a znát

uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi			
Zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají		Člověk a kultura:	
	Vysvětlí obsah pojmu kultura; uvědomuje si důležitost objektivního pohledu na odlišné kultury	Kultura, umění	Vědy a instituce
	Rozlišuje druhy umění; podle svých možností užívá umění jako jeden ze způsobů sebevyjádření	Druhy umění	
	Vysvětlí pojmy kýč, krása, móda; uvědomuje si subjektivitu vnímání krávy; respektuje vkus druhých	Krása a nevkus	
	Vysvětlí principy nejvýznamnějších světových náboženství; respektuje náboženské přesvědčení druhých lidí	Víra a náboženství	
	Ovládá pravidla slušného chování v kulturních institucích; využívá nabídek kulturních institucí	Pravidla slušného chování	
Zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje		Přírodní a kulturní bohatství:	
	Charakterizuje některé přírodní a kulturní památky v naší zemi, vysvětlí jejich význam; k památkám se chová šetrně, odsuzuje projevy vandalismu	Přírodní a kulturní památky	Skupinový projekt Školní výlety
	Vyjmenuje nejvýznamnější architektonické a umělecké styly a uvede příklady památek	Architektonické styly	
	Vyhledá příklady organizací a úřadů	Organizace a instituce pro ochranu	

	pro ochranu kulturních památek a životního prostředí; navrhne řešení týkající se problémů životního prostředí	životního prostředí		
Sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti, vyhýbá se rizikům v hospodaření s penězi Rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady Vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním, sociálním zdravím a vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví; dovede posoudit různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví Rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich		Majetek v našem životě:		
	Rozlišuje potřeby důležité pro život a potřeby marnotratné; vyjmenuje biologické potřeby; vysvětlí důležitost uspokojování lidských potřeb	Potřeby, statky, služby Rozpočet domácnosti, příjmy, výdaje		
	Vysvětlí funkce peněz	Peníze a jejich funkce		
	Rozlišuje druhy vlastnictví; vysvětlí význam majetku pro život člověka; respektuje majetek druhých; zdůvodní příčiny poškozování veřejného majetku	Majetek, druhy majetku		
	Vysvětlí, co ovlivňuje životní úroveň lidí; formuluje svůj vztah k penězům a majetku; váží si svých věcí a s rozmyslem je využívá a spotřebovává; vytvoří si svůj žebříček hodnot a jednotlivé položky zdůvodní	Konzumní společnost Životní úroveň		
		Řízení společnosti:		
Vysvětlí znaky státu, rozlišuje různé	Stát		Formy státu, funkce	

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM – Učíme se zdravě žít, komunikovat a znát

znaky	formy státu		
<p>Objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů</p> <p>Vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů</p>	<p>Rozliší demokratické a nedemokratické principy; uvědomuje si spoluzodpovědnost všech občanů v demokratickém státě; uvede příklad demokracie přímé a nepřímé</p>	Demokracie	
	<p>Vysvětlí pojmy aktivní a pasivní volební právo; rozlišuje volby obecní, parlamentní, prezidentské, volby do Evropského parlamentu; vyzkouší si organizaci voleb</p>	Volby, volební právo	
	<p>Vysvětlí principy samosprávy; navrhne řešení problému v obci nebo její vylepšení; uvede příklady spolků nebo zájmových organizací, do nichž se může zapojit</p>	Možnosti zapojení do veřejného života	
<p>Popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování</p> <p>Uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích</p>		Svět kolem nás:	
	<p>Vyhledá základní informace a zajímavosti o členských státech EU; vysvětlí přínos spolupráce pro členské státy a jejich obyvatele; uvede příklady výhod, kterých může sám využívat</p> <p>Vyhledá informace o OSN a NATO; uvede příklady dalších nadnárodních organizací; vysvětlí nutnost mezinárodní spolupráce</p>	Evropská unie, nadnárodní organizace	
<p>Rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu</p>	<p>Vysvětlí pojmy tolerance, předsudek, rasismus, antisemitismus; uvede</p>	Národnostní menšiny	

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM – Učíme se zdravě žít, komunikovat a znát

<p>Objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám</p>	<p>příklady rasistického chování (i v historii lidstva); formuluje pocity diskriminovaného člověka; jedná s ostatními lidmi bez předsudků</p>		
<p>Projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce Vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí</p>	<p>Komunikuje v otázkách zdraví a nemoci; uvede příklady správné a nesprávné péče o zdraví; vyjadřuje kladný postoj ke zdravému životnímu stylu</p>	<p>Rozvoj osobnosti:</p>	
	<p>Vyjádřuje své názory, pocity a postoje k řešenému problému; řeší konfliktní situace s co nejmenším dopadem na osobnost; v případě nutnosti vyhledá pomoc</p>	<p>Duševní a tělesné zdraví</p> <p>Vyrovňování se s problémem</p>	<p>Zdravý životní styl</p>
<p>Vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi Dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika, spojená se zneužíváním návykových látek, a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě</p>	<p>Pojmenuje a popíše krizové situace, s nimiž se může setkat; analyzuje chování agresora; dokáže poskytnout pomoc při řešení problému; diskutuje a odhaluje příčiny šikany a agresivního chování</p>	<p>Osobní bezpečí:</p>	
	<p>Vyhledá kontaktní adresy a telefony na zařízení pro pomoc v krizi ve svém okolí; na konkrétním případě vysvětlí situaci a navrhne možné strategie pomoci</p>	<p>Krizové situace</p> <p>Krizová centra, linky důvěry</p>	<p>Šikana, agrese</p>

potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým			
Usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví	Rozumí vztahům mezi násilím, nebezpečím a ohrožením zdraví a života; uvede příklady nebezpečných situací a způsoby prevence a obrany	Nebezpečné situace	Agrese, sport, silniční provoz, sexuální zneužívání
	Chápe možné následky riskantního chování, uvede jeho příklady v silničním provozu a při sportu; zná a dodržuje pravidla silničního provozu; při sportu používá ochranné pomůcky, vysvětlí jejich účel;	Dopravní předpisy Sportovní ochranné pomůcky	Branný kurz
	Dokáže telefonem přivolat záchranku, hasiče, policii	Důležitá telefonní čísla	
Uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc Usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví	Péče o zdraví		
	Zná a dodržuje zásady osobní hygieny, dbá na hygienu prostředí	Osobní hygiena	
	Vysvětlí pravidla prevence šíření infekčních chorob; uvede cesty nákazy; vyhledá, proti kterým chorobám je očkovan	Infekční choroby	
	Chápe rozdíl mezi člověkem nemocným a tělesně či mentálně postiženým; uvědomuje si povinnost péče o nemocné a postižené v rodině i mimo ni	Tělesné a mentální postižení	
Zhodnotí trávení svého volného času; naplánuje správný režim dne; formuluje pozitiva a negativa trávení	Režim dne, volný čas		

	volného času u počítače, televize, videa		
Dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky		Zdravá výživa:	
	Obhájí význam zdravé výživy pro fyzické a psychické zdraví člověka; uvede důsledky nevhodného stravování	Vliv výživy na zdravotní stav	
	Zdůvodní důležitost živin v potravě, dokáže vybrat energeticky vhodnou potravu; zná význam dodržování pitného režimu	Výživová hodnota potravy, energetická potřeba organismu	
	Podle zásad zdravé výživy navrhne jídelníček pro školní kuchyni na jeden týden	Jídelníček	
	Uvede příklady alternativní výživy a rizika s ní spojená	Alternativní výživa	Vegetariánství, veganství, makrobiotika
	Uvede příklady poruch výživy a vysvětlí příčiny jejich vzniku	Poruchy výživy	Obezita, podvýživa, mentální anorexie, bulimie
Respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví		Sexuální výchova:	
	Vysvětlí příčiny tělesných a duševních změn v období dospívání; přijímá nutnost těchto změn; vhodně používá termíny spojené se sexualitou	Proměny člověka v období dospívání	
	Umí vyjádřit své pocity, chápe důvody častých změn nálad; projevuje toleranci k ostatním; hledá kompromisy v jednání; používá vhodné způsoby komunikace	Vztahy mezi chlapci a dívkami	

	Vysvětlí rozdíl mezi zralostí tělesnou a duševní	Projevy tělesné zralosti	
	Popíše lidskou reprodukci, průběh těhotenství a vývoj plodu	Rozmnožování, vývoj plodu	
Dává do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika, spojená se zneužíváním návykových látek, a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým		Prevence zneužívání návykových látek:	
	Sestaví svůj žebříček hodnot, formuluje životní cíle; uvědomuje si možnost změny v systému hodnot	Pozitivní životní cíle a hodnoty	
	Zdůvodní na konkrétním příkladě škodlivost alkoholu na lidský organismus; uvědomuje si škodlivost reklamy na prodej alkoholu nezletilým osobám	Alkoholismus	
	Zdůvodní na konkrétním příkladě škodlivost kouření na lidský organismus	Kouření	Aktivní a pasivní kouření
	Vysvětlí účinky drog na lidský organismus; uvědomuje si nebezpečí užívání drog v partě	Drogy	
	Vysvětlí škodlivý vliv dopingu, uvede příklady	Doping	
	Popíše mechanismy vzniku drogové závislosti	Vznik závislosti	
	Je si vědom zákazu distribuce drog a jejich držení ve větším množství; ve Sbírce zákonů vyhledá příslušné zákony	Legislativa	
	Při odmítání uplatňuje přesvědčivou	Nácvik způsobu odmítání	

	argumentaci, v modelové situaci drogu odmítne; rozpozná manipulativní taktiky reklamy na tabákové a alkoholické výrobky		
	Vysvětlí, jak lze pomoci závislému kamarádovi; vyhledá informace o centrech odborné pomoci	Centra odborné pomoci	
Projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc		Zásady první pomoci:	
	Zná zásady první pomoci; v život ohrožujících situacích se rozhoduje účelně a rychle	Krvácení, zlomeniny, zástava dýchání, zástava činnosti srdce a krevního oběhu	Branný kurz Kurz První pomoc
8. - 9. ročník			
Objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života Posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek		Osobnost:	
	Vysvětlí obsah pojmu osobnost, uvědomuje si vlastní jedinečnost, přijímá pozitivně sebe sama	Osobnost, sebepoznání	
	Charakterizuje fáze lidského života, formuluje očekávání od vlastní budoucnosti	Představy o budoucnosti, dospělost	
	Rozlišuje mezi zdravým a přehnaným sebevědomím, zhodnotí reálnost svých snů, vysvětlí na příkladech pojem vůle	Sebepojetí, sebehodnocení, vůle	
	Charakterizuje jednotlivé temperamentové typy, zjistí převládající typ svého temperamentu; na příkladech vysvětlí, jak se charakter projevuje v jednání člověka, rozliší jednání	Temperament, charakter	

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM – Učíme se zdravě žít, komunikovat a znát

	charakterní a bezcharakterní		
Popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru	Rozlišuje vyšší a nižší potřeby, uvede příklady vlastní motivace, získané poznatky využívá k posílení své aktivity a dosažení cílů	Motivy, zájmy, potřeby, hodnoty	
	Vysvětlí pojem kreativita, uvědomuje si vlastní schopnosti a rozvíjí je vhodnou činností	Vlohy, schopnosti, dovednosti, nadání, talent, tvořivost	
Objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života Posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek		Psychické procesy a stavy:	
	Správně se orientuje ve světě prostřednictvím smyslového poznání; uvědomuje si existenci smyslových klamů, uvědomuje si chybné tendence při vnímání druhých lidí	Smyslové poznávání skutečnosti	Vnímání, smyslové klamy, sociální vnímání, všímavost a představivost
	Procvičuje své schopnosti myšlení, vyhledává nové způsoby řešení problémů	Rozumové poznávání skutečnosti	Myšlení, řeč, řešení problémů
	Rozlišuje různé druhy paměti, určí svůj typ paměti a poznatků využívá pro větší efektivitu vlastního učení	Paměť, zapomínání, pozornost	
	Vyhledá odlišnosti mezi jednotlivými druhy činností; chápe učení jako celoživotní proces; volí vhodné formy odpočinkové činnosti	Hra, učení, práce	
	Uvědomuje si a pojmenovává své emoce; vyhledá příčiny emocí; uvědomuje si motivační vliv emocí na vlastní aktivitu; kontroluje své	City, jejich druhy a vlastnosti	

	emoce		
Rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání Samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím		Člověk v sociálních vztazích:	
	Rozlišuje asertivní, pasivní a agresivní jednání; rozpozná nevýhody pasivního a agresivního jednání; vyjadřuje vlastní názor a postoj; dokáže vyjádřit i přijmout kritiku a pochvalu	Asertivní, pasivní a agresivní chování	
	Rozlišuje původce stresu; zamýšlí se nad svými způsoby řešení konfliktů a hledá vhodnější způsoby jejich zvládnutí	Stres, konflikt, řešení životních situací	
	Vysvětlí důležitost tělesné a duševní pohody pro zdraví jedince; zhodnotí svůj zdravotní stav navrhne řešení nedostatků; přijímá odpovědnost za svá rozhodnutí týkající se zdraví	Tělesné a duševní zdraví, relaxace	
Rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti		Hospodaření:	
	Vysvětlí základní funkce a principy dělby práce v rodině a společnosti; analyzuje důsledky specializace výrobních a nevýrobních odvětví; popíše vývoj výroby a vysvětlí důsledky technického rozvoje	Dělba práce, specializace, technický rozvoj	
	Rozlišuje výrobní a nevýrobní odvětví, orientuje se v síti obchodů a služeb v regionu	Výrobní a nevýrobní odvětví	
Na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky	Charakterizuje subjekty představující nabídku a poptávku na trhu, vysvětlí	Trh, nabídka, poptávka, fungování trhu	

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM – Učíme se zdravě žít, komunikovat a znát

a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz	fungování trhu zboží a trhu práce; zdůvodní vzájemné propojení ekonomických subjektů	Ekonomika	
	Vysvětlí, jakým způsobem lze založit živnost, zhodnotí výhody a nevýhody samostatného podnikání, porovná postavení podnikatele a zaměstnance	Podnikání	Možnosti podnikání, výhody a nevýhody zaměstnání a podnikání
Rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané	Načrtne schéma státního rozpočtu; uvede zdroje příjmů do státního rozpočtu; vysvětlí, do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané	Státní rozpočet	Příjmy a výdaje, daně
		Sociální politika státu	
Na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení Vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít Uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu	Jmenuje výhody a rizika jednotlivých způsobů placení, porovná nabídky finančních produktů alespoň dvou bank Vysvětlí, jakou funkci plní banky a které služby občanům nabízejí Vysvětlí rozdíl mezi státním a komerčním pojištěním, uvede příklady různých druhů pojištění; vyhledá a zhodnotí nabídku několika pojišťoven	Peněžní ústavy Pojištění	
Přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí,		Právo:	
	Vysvětlí rozdíl mezi morálními a	Morální a právní normy	Trestní odpovědnost nezletilých a

posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu Provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv	právními normami; uvědomuje si potřebu dodržování pravidel pro fungování společnosti, uvědomuje si důležitost spolupráce		mladistvých
	Rozlišuje účastníky právních vztahů, osoby právnické a fyzické; orientuje se v právním systému ČR, v případě potřeby vyhledá potřebné právní normy; je si vědom svých práv a povinností	Právní vztah	
Rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu	Vysvětlí důležitost Ústavy ČR jako nejvyššího právního předpisu českého právního řádu, vyhledá informace v Ústavě ČR	Ústava ČR	
	Vysvětlí rozdíl mezi poměrným a většinovým volebním systémem; popíše legislativní proces	Moc zákonodárná	Parlament ČR, volby, legislativní proces
	Popíše význam a úkoly vlády a prezidenta ČR; vysvětlí vzájemnou provázanost zákonodárné a výkonné moci	Moc výkonná	Vláda, ministerstva, prezident
	Popíše soustavu soudů v ČR, zdůvodní důležitost nestrannosti a nezávislosti soudů, vysvětlí rozdíl mezi občanskoprávním a trestním řízením	Moc soudní	Občanskoprávní, trestní soudy
	Rozliší hlavní principy levicových a pravicových stran, uvede příklady různých politických stran; analyzuje prostředky používané ve volebních	Politika	Politické strany, volební program

	kampaních, rozliší reálné možnosti od volebních slibů		
Popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování	Porovná soustavu orgánů EU se soustavou orgánů ČR; jmenuje některé aktuální problémy EU	Právo v EU	Orgány EU
Rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu Objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů	Vysvětlí, jak fungují komunální volby, čím se zabývá obecní úřad, obecní zastupitelstvo Uvede možnosti, kterými mohou občané vyjádřit svůj nesouhlas s rozhodnutím obecního úřadu (petiční právo)	Občan: Občan a obec	Spoluúčast na řízení obce, komunální volby
	Ví, kde se nachází místní obecní úřad a seznámí se s jeho činností Vyjmenuje, kterými záležitostmi se zabývají některé odbory obecních úřadů Dokáže se informovat na úřadu ohledně vyřízení vlastních záležitostí Zvládá písemný projev v kontaktu s úřady	Občan a úřad	Právo na informace, vyřizování úředních záležitostí
	Ví, jak nabýváme občanství státu Zná práva a povinnosti vyplývající ze státního občanství Uvědomuje si povinnost prokazovat se platným osobním dokladem	Občan a stát	Státní občanství, postavení cizinců
Popíše vliv začlenění ČR do EU na	Vysvětlí dopad činnosti EU na osobní	Občan a EU	Práva a povinnosti členů EU, výhody

každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování	i občanský život jednotlivce Prohlubuje své dovednosti potřebné pro orientaci v evropském prostředí a seberealizaci v EU Vyhledá informace o činnostech EU Uvede příklady využití možností nabízených EU		členství
Objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství Provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci	Jmenuje odvětví práva v ČR a vysvětlí, čím se zabývají; vysvětlí význam práva Uvědomuje si potřebu znalosti právního řádu a jeho dodržování	Občan a právo: Odvětví práva	Právní řád, právní předpisy, právní vědomí
	Vysvětlí pojmy právnická a fyzická osoba, způsobilost k právům a povinnostem, způsobilost k právním úkonům Uvědomuje si těsný vztah mezi právy a povinnostmi Zamýšlí se nad lidskými právy a diskutuje o jejich významu	Občanskoprávní vztahy	Fyzická a právnická osoba, způsobilost k právům a povinnostem
	Rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, uvede jejich příklady Uvede různé možnosti získání majetku a vysvětlí jejich právní aspekty Vysvětlí, která práva vyplývají z vlastnictví	Vlastnictví	Občanský zákoník, vlastnické právo, nabývání vlastnictví
	Vysvětlí pojmy oprávněné a neoprávněné omezení vlastnického	Ochrana majetku	Omezení vlastnických práv, pojištění, autorská práva

	<p>práva, vyvlastnění, autorské právo Uvede příklady oprávněného omezování vlastnického práva a zdůvodní je Jmenuje příklady preventivních opatření, která slouží k ochraně majetku Objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a tyto zásady uplatňuje ve svém jednání</p>		
	<p>Rozliší smluvní vztahy uskutečněné činem, ústně, písemně Objasní pojmy závazky a pohledávky a uvede příklady Uvede, kde lze získat pomoc a informace v případě pomoci ohledně majetkových (právních) záležitostí Vyhledá informace o konkrétních smluvních vztazích, nutných náležitostech smluv (např. nájemní smlouva)</p>	Smlouvy	Náležitosti a uzavírání smluv
	<p>Zdůvodní, kdo a proč je zodpovědný za způsobenou škodu, a uvede příklady Diskutuje o možnostech odškodnění Uvede příklady, jak lze škodám předcházet</p>	Odpovědnost za škodu	
<p>Dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování</p>		Právní ochrana:	
<p>Rozlišuje a porovnává úkoly orgánů</p>	<p>Porovná úkoly orgánů právní ochrany a uvede příklad jejich</p>	Orgány právní ochrany a sankce	

<p>právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů Rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady Diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání</p>	<p>činnosti Uvede příklady sankcí a vysvětlí jejich význam</p>		
	<p>Vysvětlí, co jsou přestupky, co je správní řízení a jak probíhá Uvědomuje si skutečnost, že s řadou přestupků se setkáváme v běžném životě, a zamýšlí se nad jejich možnými následky</p>	Přestupky a správní řízení	
	<p>Uvede, čím se zabývá občanské soudní řízení a jak probíhá Uvědomuje si autoritu soudu a jejich zodpovědnost při zajišťování práv a povinností občanů</p>	Občanské soudní řízení	
	<p>Jmenuje příklady trestných činů a možných trestů Vysvětlí pojem presumpce neviny Rozlišuje přestupky a trestné činy Uvědomuje si úzkou hranici mezi přestupkem a trestným činem v některých situacích Jedná uváženě, zodpovědně a v souladu se zákonem</p>	Trestní právo	
<p>Vysvětlí rozdíly mezi trestním stíháním dospělých a mladistvých Zamýšlí se nad trestnou činností mladistvých, jejími možnými příčinami a následky Diskutuje o výši hranice základní trestní odpovědnosti</p>	Trestní odpovědnost, trestná činnost mladistvých		

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM – Učíme se zdravě žít, komunikovat a znát

	Přijímá odpovědnost za své jednání		
Posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy Využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání Orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí		Pracovní poměr:	
	Posoudí své schopnosti a dovednosti, spolupracuje s výchovným poradcem při volbě střední školy; formuluje své představy o svém budoucím povolání a porovnává je s nabídkou středních škol; charakterizuje a porovnává různé druhy profesí	Volba povolání a její význam pro život Sebepoznávání	Návštěva IPS ÚP
	Uvědomuje si význam vzdělání pro budoucí život	Plánování budoucnosti	
Objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství Prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce	Vysvětlí význam úřadu práce při hledání zaměstnání a nezaměstnanosti Formuluje různé požadavky zaměstnavatele Zdůvodní důležitost přijímacího pohovoru a ví, jak se na něj připravit Vyhledá nabídky práce na internetu, dokáže na ně odpovědět	Hledání zaměstnání, komunikace se zaměstnavatelem	
	Orientuje se v právech zaměstnance a zaměstnavatele, potřebné údaje vyhledá v zákoníku práce; je si vědom odlišných podmínek pro zaměstnávání mladistvých Vysvětlí, jaké náležitosti musí obsahovat pracovní smlouva	Pracovní právo	Pracovní smlouva, zákoník práce
Objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví,		Rodina a právo:	

<p>pracovní poměr, manželství Vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví</p>	<p>Vyjmenuje a vysvětlí role členů rodiny a hodnoty důležité pro rodinné soužití Uvede možná rizika předčasného manželství a rodičovství Zdůvodní důležitost výběru správného partnera a zhodnotí možná úskalí při této volbě Porovná různé způsoby uzavření manželství Analyzuje hlavní rysy rodiny v minulosti a vyvodí odlišnosti od současného pojetí rodiny</p>	<p>Práva a povinnosti manželů Hledání partnera Sňatek Matriarchální a patriarchální rodina</p>	
	<p>Vyhodnotí současnou ekonomickou zatíženost rodiny a posoudí možná opatření, včetně správného zacházení a hospodaření s penězi rodiny Vyhledá právní normy týkající se záležitostí rodiny</p>	<p>Pomoc státu rodinám Zákon o rodině Úmluva o právech dítěte</p>	
	<p>Uvědomuje si shody a rozdíly mezi funkční a dysfunkční rodinou Posoudí vztahy mezi rodiči a dětmi, včetně otázek lásky a porozumění Uvědomí si a posoudí kvality rodičů a jejich předpoklady pro výchovu dětí</p>	<p>Rodičovství Výchova dětí, právní odpovědnost rodičů</p>	
	<p>Posoudí možné příčiny krizí v rodině, včetně rozvodu, a hledá vhodná řešení; Vysvětlí právní důsledky rozvodu</p>	<p>Stabilita rodiny Rozvod a jeho důsledky Krizové situace v rodině a jejich řešení</p>	

	Odsuzuje domácí násilí a na příkladech uvádí možnosti prevence tohoto násilí			
<p>Uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva</p> <p>Uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory</p> <p>Objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni - v obci, regionu</p> <p>Uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrny státu a při řešení krizí nevojenského charakteru</p>	Rozliší, které globální problémy se týkají vztahů mezi lidmi a které vyplývají ze vztahu člověka k přírodě	Globální svět: Odpovědnost člověka		
	Uvede příklady lokálních a globálních problémů, zhodnotí jejich důležitost a navrhne řešení	Globální, lokální a individuální problémy		
	Zhodnotí závažnost různých ekologických problémů, analyzuje vlastní podíl na ničení životního prostředí; vysvětlí pojem trvale udržitelný rozvoj	Ohrožené životní prostředí	Ekologie, ekologické organizace a hnutí	
	Jmenuje příklady ekologických organizací a hnutí, zhodnotí činnost aktivistů			
	Vysvětlí pojem globalizace a zhodnotí její klady a zápory	Globalizace		
	V médiích vyhledá informace o aktuálních ozbrojených konfliktech nebo teroristických útocích a zaujme k nim vlastní postoj	Válečné konflikty, terorismus Armáda ČR	Branný kurz	
Vysvětlí smysl fungování armády, vyhledá příklady jejího využití				
Zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může	Vysvětlí, jak se chránit v případě ohrožení Uvede příklady situací, kdy by mohl	Mimořádné události, ochrana obyvatel v případě ohrožení, evakuace	Branný kurz	

<p>v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a v situacích ohrožení Projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí, v případě potřeby poskytně adekvátní první pomoc</p>	<p>být vyhlášen poplach Popíše obsah evakuačního zavazadla Vyhledá příklady humanitárních organizací a vysvětlí, jak se může zapojit do humanitárních akcí</p>		
<p>Projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce</p>	<p>Vyhledává své pozitivní vlastnosti, formuluje své životní plány a cíle, hledá cesty k jejich dosažení Vnímá pozitivní věci okolo sebe, vyhledává pozitivní vzory</p>	<p>Životní perspektivy:</p>	
		<p>Životní plány a cíle</p>	<p>Smysl života, pozitivní myšlení</p>
<p>Uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc Samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím Vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí</p>	<p>Porozumí procesu vzniku nemoci a jejího vlivu na naše chování a jednání Rozliší a objasní stadia chování nemocného člověka</p>	<p>Péče o zdraví:</p>	
		<p>Nemocný člověk</p>	<p>Chování nemocného, stadia nemocí</p>
	<p>Rozlišuje podstatné a nepodstatné prvky léčebného režimu se zaměřením na stravování a podávání léků u nemocných</p>	<p>Léčebný režim Podávání léků</p>	<p>Expirační doba</p>
	<p>Dodržuje hygienu duše i těla jako prevenci onemocnění</p>	<p>Prevence nemocí</p>	
	<p>Zhodnotí význam preventivních prohlídek pro zachování zdraví a prevenci onemocnění</p>	<p>Preventivní lékařské prohlídky</p>	
	<p>Formuluje svá stanoviska k</p>	<p>Alternativní medicína</p>	

	alternativním způsobům léčení a prevenci civilizačních chorob		
	Uvědomí si a pojmenuje příčiny civilizačních onemocnění a dokáže navrhnout účinnou prevenci Optimálně využívá tělesnou aktivitu k udržení zdraví a zvolí vhodné aktivity pro osoby s postižením	Civilizační choroby	
	Aplikuje hry na sebepoznání a využívá je nejen k relaxaci a poznání sebe, ale i druhých Využívá různé relaxační techniky k překonávání únavy, stresu apod., k zachování zdraví a regeneraci organismu	Duševní stav, duševní rovnováha Duševní hygiena, relaxace, meditace	
Dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky		Zdravá výživa:	
	Objasní energetickou hodnotu stravy a rozliší množství a poměr výživových složek pro růst a množství energie v těle	Energetická hodnota stravy	
	Rozpozná poruchy příjmu potravy, odhadne možné příčiny a navrhne prevenci Posoudí rozdíly mezi zdravou a nezdravou výživou a hledá souvislosti se vznikem některých civilizačních chorob Zhodnotí pozitiva a negativa alternativní výživy	Nežádoucí způsoby výživy	
	Pochopí a vysvětlí nevhodné	Vliv reklamy	

	působení reklamy na zdravý životní styl a výživu		
	Analyzuje odlišnosti jídelníčků různých národů, dokáže porovnat jejich kvalitu se zdravou výživou Uplatňuje zdravé stravovací návyky jako prevenci vzniku civilizačních onemocnění	Stravovací návyky	
	Navrhne jídelníček pro vybranou skupinu lidí podle zátěže, věku, pohlaví, popř. v nemoci, a posoudí jeho kvalitu	Výživa dětí, sportovců	
	Vysvětlí a respektuje pravidla zdravého způsobu stravování Uvědomí si a posoudí vliv životního prostředí na výživu a zdraví člověka	Vliv stravování na lidské zdraví	
	Vyhledá a porozumí informacím o cizorodých látkách v potravinovém řetězci, hledá souvislosti se zdravou výživou	Hygienické zásady	
Dává do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika, spojená se zneužíváním návykových látek, a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým		Prevence zneužívání návykových látek:	
	Chápe souvislosti mezi důvody vzniku závislosti a chováním člověka Dokáže se bránit vzniku závislosti kvalitním trávením volného času, rozvíjením vlastních zájmů Dokáže rozpoznat varovné signály patologického hráčství a navrhne	Závislost, vznik závislosti	Drogy, workoholismus, gamblerství

	účinnou pomoc i prevenci Na základě předchozího pochopení aplikuje na konkrétních příkladech vše, co může přispět k prevenci závislostí, vyhodnotí zejména pozitivní znaky zdravého rodinného soužití v prevenci závislostí		
	Posoudí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek Analyzuje společenská rizika užívání drog a navrhne jejich možnou prevenci	Společenská nebezpečnost závislostí	
	Umí poradit sobě i druhým, kde hledat případnou odbornou pomoc při různých závislostech Vyhledá a zprostředkuje informace o protidrogových institucích a odbornících, kteří pomáhají závislým v určitém regionu	Protidrogové instituce	
	Na základě svých znalostí vyhodnotí situaci, jak jednat s lidmi pod vlivem alkoholu nebo drogy, a navrhne postup první pomoci	První pomoc při otravě návykovými látkami	
Vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti		Osobní bezpečí:	
	Respektuje pravidla soužití mezi vrstevníky a ve společnosti a tím přispívá k utváření kvalitních mezilidských vztahů Svým chováním a jednáním	Agresivita	

<p>zdraví Dává do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika, spojená se zneužíváním návykových látek, a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým</p>	<p>respektuje u ostatních potřebu jistoty a bezpečí, bojuje účinnými prostředky proti násilí ve škole, rodině, společnosti lidí Vyhodnotí různé situace vyvolávající násilí, uplatňuje obrannou komunikaci proti manipulaci a agresi</p>		
	<p>Odmítá projevy rasismu, xenofobie a jakéhokoliv druhu nenávisti k lidem</p>	Xenofobie, rasismus	
	<p>Varuje před různými podobami násilí a není lhostejný k týrání a zneužívání nejen dětí, ale i starých lidí</p>	Domácí násilí, týrání dětí	
	<p>Dokáže rozeznat různé podoby vandalismu, posoudit rozdíly mezi uměním a poškozováním majetku sprejery</p>	Vandalismus	
	<p>Analyzuje příčiny trestné činnosti mladistvých a dokáže navrhnout možnosti ochrany Hledá souvislosti mezi současným životním stylem a kriminalitou mládeže, navrhne možnou prevenci</p>	Kriminalita mládeže	
<p>Projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí, v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc Uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích</p>	<p>Projevuje odpovědné chování v situacích ohrožujících zdraví nebo život, poskytuje možnou pomoc, včetně první pomoci ve stavech ohrožujících život člověka Rozlišuje katastrofy a hromadná neštěstí, dokáže posoudit význam integrovaného záchranného systému,</p>	Katastrofy a hromadná neštěstí	Branný kurz
		Chování obyvatel při mimořádných událostech	Branný kurz
		Integrovaný záchranný systém, horská služba	Branný kurz

ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí	civilní obrany apod.		
	Posoudí priority první pomoci, zvolí způsob poskytnutí první pomoci a nezapomíná na ochranu svou, raněného, životního prostředí apod.	První pomoc	Branný kurz
Respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování		Sexuální výchova:	
	Rozpozná změny v dospívání a reaguje na ně, dokáže respektovat a tolerovat odlišnosti druhého pohlaví Porozumí sexuálnímu dospívání a reprodukčnímu zdraví, chápe rizika předčasného zahájení pohlavního života a uvědomuje si všechny důsledky	Lidská sexualita	
	Vyjádří vlastní názor na odlišnosti v sexualitě (poruchu pohlavní identity, homosexualitu, sexuální deviace apod.)	Sexuální odlišnosti a úchytky	
	Porozumí technice pohlavního styku a možným rizikům při nechráněném pohlavním styku (nechtěné těhotenství s následnou interrupcí, pohlavně přenosné choroby apod.)	Sexuální aktivity	
	Analyzuje možné příčiny rodičovství mladistvých a navrhne účinnou prevenci Posoudí vhodné druhy antikoncepce a vysvětlí její význam při plánovaném rodičovství Zhodnotí význam důkladné	Plánované rodičovství, prevence nechtěného těhotenství, interrupce	

	připravenosti na manželství a rodičovství		
	Pochopí bio-psycho-sociální aspekty těhotenství, porodu a péče o dítě Analyzuje různé možnosti vedení porodu (např. přednosti a rizika alternativních porodů)	Těhotenství a porod	
	Posoudí a odmítá sexuální násilí, kuplířství, prostituci, pornografii jako praktiky komerčního sexu, které snižují lidskou důstojnost	Prostituce Pornografie	
	Chápe etické normy v oblasti sexuálního chování	Mravnostní kriminalita	
	Podporuje pozitivní vztahy, jako jsou přátelství, různé podoby lásky, partnerské vztahy, vztahy manželské a rodičovské	Vliv sociálního a rodinného prostředí	

Vyučovací předmět: Fyzika a chemie

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vzdělávací obor: Fyzika a chemie

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Fyzika a chemie na II. stupni volně navazuje na předměty Prvouka a Přírodověda na I. stupni, integruje vyučovací předměty Fyzika a Chemie. Týdenní hodinové dotace jsou: v 6. ročníku 1 hodina týdně, v 7. ročníku 2 hodiny týdně, v 8. ročníku 3 hodiny týdně a v 9. ročníku 4 hodiny týdně. Osm hodin je z minimální dotace, dvě hodiny z disponibilní.

Výuka Fyziky a chemie probíhá v odborné učebně Fyziky a chemie, výjimečně ve třídě (především teoretické základy dané kapitoly bez pokusů) nebo okolí školy (především fyzikální pozorování a měření). Některé kapitoly (např. převody jednotek) jsou probírány v PC učebně pomocí výukových programů na PC.

Předmět zkoumá vlastnosti látek z fyzikálního i chemického hlediska, popisuje fyzikální zákony a jejich důsledky v praxi, a také dělí chemické látky do skupin a popisuje jejich vlastnosti, určuje výsledek chemických reakcí. Všechna témata jsou probírána empiricky s pomocí experimentů, každá teorie i pokus jsou popsány v souvislosti s praxí.

Průřezová témata

V předmětu Fyzika a chemie jsou obsažena následující průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova - poznávání (fyzikální a chemické pokusy), kreativita (experimentální řešení fyzikální problémů), mezilidské vztahy (spolupráce ve skupinách při pokusech), komunikace (komunikace ve skupinách), kooperace a kompetice (spolupráce ve skupinách, konkurence mezi skupinami při řešení problémů), řešení problémů (fyzikální problémy, chemické pokusy), hodnoty, postoje (postoje k přírodě a světu); Enviromentální výchova - ekosystémy (ekologické problémy spojené s používáním techniky), základní podmínky života (chemické vlastnosti vody a atmosféry), lidské aktivity, problémy životního prostředí (technika a životní prostředí, ekologické chování člověka), vztah člověka a prostředí (energie v praxi); Mediální výchova - kritické čtení (čtení technických a ekologických zpráv), interpretace (vysvětlení čtených textů), práce v realizačním týmu (spolupráce ve skupinách). Více v kapitole Přehled tématických okruhů průřezových témat - 2. stupeň.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Zařazujeme do výuky problémové vyučování, experiment.

Na začátku vyučovací jednotky vždy společně s žáky vyvodíme cíl, na konci vyučovací jednotky společně zhodnotíme jeho dosažení.

Využíváme sebekontrolu a sebehodnocení žáků.

Zadávat žákům samostatné experimentální práce vyžadující aplikaci teoretických poznatků.

Umožňujeme žákům ve vhodných případech realizovat vlastní nápady a náměty, učit se klást otázky.

Umožňujeme žákům pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry.

Kompetence k řešení problému

Umožňujeme žákům vytvářet hypotézy, pozorovat různé jevy, hledat pro ně vysvětlení, provádět pokusy, ověřit výsledek řešení a zvážit jeho uplatnění v praxi.

Vytváříme pro žáky praktické problémové úlohy a situace, při nichž je nutné řešit praktické problémy.

Nabízíme žákům k řešení úkoly, které vyžadují propojení znalostí z více vyučovacích předmětů i využití praktických dovedností z různých oblastí lidské činnosti, a tudíž i více přístupů k vyřešení.

Kompetence komunikativní

Klademe důraz na týmovou práci a kooperativní vyučování.

Vytváříme dostatečný prostor pro vyjadřování žáků při problémovém vyučování.

Žáci mají maximální možnost samostatné ústní i písemné prezentace (samostatná práce, projekty, referáty, řízené diskuse).

Důraz klademe na prožitkové vyučování.

Jako výstup z některých témat výuky vyžadujeme nejrůznějším způsobem zpracované závěrečné práce (prezentace, písemně, graficky, pomocí obrazového vyjádření, fotografie apod.).

Komunikace s žáky probíhá buď přímo nebo elektronicky pomocí e-mailu a v systému Virtuální škola.

Kompetence sociální a personální

Volíme formy práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku vzájemně se doplňujících kvalit, umožňující vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima každého člena třídního kolektivu.

Od šestého ročníku zařazujeme do výuky práci v týmu, zdůrazňujeme pravidla kvalitní spolupráce a nutnost vzájemné pomoci.

Učitel se orientuje na skupinovou práci, spolupráci ve třídě, vzájemnou pomoc při učení a experimentování.

V rámci spolupráce s různými věkovými skupinami organizujeme společné akce starších a mladších žáků.

Kompetence občanské

Zadávat žákům konkrétní příklady z každodenního běžného života.

Kompetence pracovní

Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi - cíleně ujasňujeme představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání a o volbě vhodného dalšího studia.

Umožňujeme žákům podílet se na tvorbě pomůcek do výuky, prezentovat výsledky vlastní práce žákům mladších ročníků (spolupráce mladších žáků se staršími).

Vyžadujeme od žáků zhodnocení vlastní práce i práce spolužáků a návrhy na zlepšení.

Žádnou práci žáky netrestáme.

RVP výstupy	ŠVP rozpracované výstupy	Učivo	Poznámky
6. ročník			
<p>Změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa Určí společné a rozdílné vlastnosti látek Pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí</p>	<p>Odlišuje pojmy látka a těleso Rozlišuje pevné, kapalně a plynné látky, uvádí příklady Zná základní vlastnosti látek, dovede je určit u konkrétní látky Dokáže látky rozdělit do skupin podle stejných vlastností</p>	<p>Látka a těleso Vlastnosti látek Vysvětlení a procvičení pojmů těleso a látka Pevné, kapalně a plynné látky. Fyzikální vlastnosti látek (mechanické) Chemické vlastnosti látek</p>	
<p>Rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností</p>	<p>Na jednoduchých pokusech vysvětlí pojem elektrický náboj, elektrický vodič a nevodič Pozná elektricky nabitě těleso</p>	<p>Elektrické vlastnosti látek</p>	
<p>Využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní</p>	<p>Na jednoduchých pokusech vysvětlí pojem magnetismus Vyjmenuje feromagnetické látky Popíše magnet a pokusem určí jeho póly Pozná model elektromagnetu a vysvětlí na pokusu jak funguje</p>	<p>Magnetismus</p>	
<p>Rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností Sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu</p>	<p>Rozdělí látky na elektrické vodiče a nevodiče Sestaví podle schématu elektrický obvod a pojmenuje jeho hlavní části Pozná elektrický obvod v praxi</p>	<p>Elektrické obvody</p>	

	V případě poruchy v obvodu najde samostatně chybu zapojení		
7. ročník			
Změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa Předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty Využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů Změří velikost působící síly	U každé veličiny umí pojmenovat základní měřidla z praxe (včetně přesnosti měřidel) a zná základní jednotku a další používané jednotky U složitějších měření chápe princip měřidla a dokáže ho srozumitelně vysvětlit Rozumí jevu teplotní roztažnost látek a dokáže ho popsat v praxi včetně jeho důsledků	Veličiny a jejich měření Délka Objem Hmotnost Hustota (pouze g/cm ³) Čas Teplota Síla	
Rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu Využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles	Na příkladech vysvětlí druhy pohybu a u zadaných pohybů určí, o jaký druh pohybu jde Samostatně řeší praktické úlohy vyjadřující vztah mezi dráhou, rychlostí a časem Umí převádět používané jednotky u všech tří veličin Orientuje se v jízdním řádu, chápe grafy pohybu Vysvětlí rozdíl mezi dráhou a trasou	Pohyb tělesa Pohyb, druhy pohybu Rychlost Trasa a dráha Doba pohybu (čas) Grafy	
Změří velikost působící síly Určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici Využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn	Umí používat siloměr Rozlišuje druhy sil podle původu Chápe, čím je síla určena Sestrojí nebo jinak určí výslednici dvou sil Chápe rozdíl mezi tíhou a gravitační	Síly a jejich vlastnosti Vzájemné působení těles Síla Skládání sil Druhy sil (opakování) Tíha	

<p>pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích Aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů</p>	<p>silou Země Určí, na čem je závislé tření Vyjmenuje situace, kdy potřebujeme tření a kdy nám je na obtíž Na příkladech vysvětlí, co ovlivňuje tlak, kde potřebujeme malý a kde velký tlak Dokáže na příkladech přesně formulovat Newtonovy zákony pohybu Zná zákonitosti rovnováhy na páce a dokáže je aplikovat v praxi Umí pokusem určit těžiště plochého tělesa</p>	<p>Tření, třecí síla Tlak Newtonovy zákony pohybu Rovnováha na páce Těžiště</p>	
<p>Změří velikost působící síly Využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů Předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní Rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití</p>	<p>Vyjmenuje základní vlastnosti kapalin Dokáže vypočítat hydrostatický tlak vody v zadané hloubce Umí popsat spojené nádoby a vysvětlit jejich praktické použití Chápe Archimédův zákon, dokáže jej s porozuměním reprodukovat, ze zadaných hustot kapaliny a látky tělesa určí, jak se těleso bude v kapalině chovat</p>	<p>Kapaliny Vlastnosti kapalin Hydrostatický tlak, spojené nádoby Archimédův zákon a jeho důsledky Pascalův zákon</p>	
<p>Využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů Předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování</p>	<p>Vyjmenuje základní vlastnosti plynů Zná přibližnou hodnotu atmosférického tlaku Umí popsat atmosféru Země Umí popsat základní meteorologické prvky a vysvětlit předpověď počasí</p>	<p>Plyny Vlastnosti plynů Atmosférický tlak Atmosféra Země Základy meteorologie Archimédův zákon pro plyny</p>	

tělesa v ní	Ovládá Archimédův zákon pro plyny		
Využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh Rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami	Popíše, jak se šíří světlo Vymodeluje a popíše stín (polostín) Vysvětlí vznik fázi Měsíce, zatmění Měsíce a Slunce Dokáže narýsovat a popsat odraz světelného paprsku na rovinném zrcadle Umí vysvětlit odlišnosti odrazu na kulovém zrcadle Při pokusech určí, jak se bude světlo lámat na rozhraní dvou prostředí, vysvětlí princip zobrazení optickými čočkami, princip lidského oka, dalekohledu a mikroskopu	Světelné jevy Světlo a jeho šíření Stín a polostín, zatmění Slunce a Měsíce, fáze Měsíce Odraz světla na rovinném zrcadle Kulová zrcadla Lom světla (ke kolmici a od kolmice) Čočky Okno Optické přístroje Rozklad světla, duha	
8. ročník			
Určí společné a rozdílné vlastnosti látek Pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí Objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek	Zná základní chemické vlastnosti látek Dokáže třídít konkrétní látky do skupin Umí vysvětlit rizika práce s chemickými látkami	Chemické vlastnosti látek H- věty, P- věty, piktogramy a jejich význam	
Uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na	Umí vysvětlit částicové složení látek, model atomu, neustálý pohyb částic a rozlišuje pojmy atom a	Částicové složení látek Model atomu (Bohr, jádro, obal, radioaktivita)	

<p>sebe působí Používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech Rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech</p>	<p>molekula Rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny Dokáže popsat a stručně vysvětlit periodickou soustavu prvků</p>	<p>Periodická soustava prvků</p>	
<p>Rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití Uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění</p>	<p>Dokáže vysvětlit důležitost vzduchu a kyslíku pro život člověka a živých organismů Umí popsat příčiny znečištění vzduchu a vysvětlit možnosti nápravy Zná základní vlastnosti vodíku</p>	<p>Vzduch, kyslík, vodík</p>	
<p>Orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti</p>	<p>Umí popsat jednotlivé halogeny a vysvětlit jejich použití</p>	<p>Halogeny</p>	
<p>Vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet Orientuje se na stupnici pH, změní reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi</p>	<p>Dokáže uvést několik kyselin a zásad Pomocí pH papírku umí změřit kyselost roztoku Rozlišuje kyseliny a zásady, umí určit jejich použití v praxi Zná pojem neutralizace, dokáže uvést příklad a realizovat pokus</p>	<p>Kyseliny a zásady</p>	
<p>Rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití Rozliší vybrané deriváty uhlovodíků,</p>	<p>Rozliší první 5 alkanů, uvede vlastnosti, výrobu a použití Dokáže popsat další jednoduché uhlovodíky</p>	<p>Uhlovodíky</p>	

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM – Učíme se zdravě žít, komunikovat a znát

uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	Třídí jednodušší deriváty uhlovodíků a určí jejich vlastnosti a použití		
Orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti	Dokáže vyjmenovat několik známých nekovů a určit jejich základní vlastnosti a použití	Polokovy	
Orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti	Dokáže vyjmenovat několik známých nekovů a určit jejich základní vlastnosti a použití	Kovy	
Určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa Využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem Využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh Zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	Umí vypočítat práci v jednoduchých praktických příkladech (z působící síly a dráhy) Používá vztahy mezi prací, výkonem a časem Porovnává výkony z praxe Ovládá jednotky a výpočtové vzorce všech energetických veličin Dokáže prakticky vysvětlit, na čem závisí pohybová a polohová energie Dokáže na jednoduchém pokusu vysvětlit zákon zachování energie Chápe nemožnost sestrojení přístroje perpetuum mobile	Práce a energie Práce Výkon Energie, různé druhy energie Zákon zachování energie Perpetuum mobile Energie v praxi, účinnost	
Určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem Zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	Umí vypočítat přijaté nebo odevzdané teplo ze zadaných veličin Třídí látky na tepelné vodiče a nevodiče Reprodukuje druhy přenosu tepla Chápe výhodnost tepelných izolací	Tepelné jevy Vnitřní energie Teplo Přenos tepla Tepelné motory Změny skupenství látek	

<p>Zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy</p>	<p>Dokáže popsat a určit použití různých tepelných motorů Vyjmenuje skupenství látek a jejich změny, určí příklady z praxe, kde se můžeme setkat se změnami skupenství Umí vysvětlit, jak zamrzá vodní plocha v přírodě</p>		
<p>Objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek Rozlišuje směsi a chemické látky Vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení Vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek Navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsi o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi Používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech Rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech Rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání Aplikuje poznatky o faktorech</p>	<p>Umí samostatně vyjmenovat základní sloučeniny jednotlivých skupin látek, jejich vzorce a použití Třídí prvky a sloučeniny Třídí směsi a chemické sloučeniny Dokáže vypočítat roztok s danou koncentrací Laboratorně provádí oddělování složek směsi Chápe zápis vzorce sloučeniny jako zápis stavby molekuly látky, molekulu dokáže vymodelovat Při laboratorní práci dodržuje přesně pokyny vyučujícího, pravidla bezpečnosti práce a hygienické normy Dokáže experimentálně určit, co může ovlivnit chemickou reakci U často používaných látek promyslí vliv těchto látek na životní prostředí</p>	<p>Chemické sloučeniny Halogenidy Oxidy Sulfidy Deriváty uhlovodíků Soli karboxylových kyselin Soli</p>	

<p>ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu Porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí</p>			
<p>Rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku Posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí</p>	<p>V praxi rozliší zdroj a prostředí, kde se šíří kmity Chápe pojmy frekvence, výška tónu, rezonance, ultrazvuk, infrazvuk Samostatně vyrobí provázkový telefon Rozumí pojmu hlasitost a chápe nebezpečnost hluku pro lidské ucho</p>	<p>Zvukové jevy Kmitání Zvuk, zdroje zvuku Šíření zvuku Frekvence zvuku, ultrazvuk, infrazvuk Hlasitost</p>	
9. ročník			
<p>Rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností Sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu Rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí Využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů</p>	<p>Umí sestavit elektrický obvod podle schématu Umí samostatně změřit elektrické napětí Umí samostatně změřit elektrický proud Umí samostatně změřit elektrický odpor Dokáže zapojit reostat Rozlišuje různé druhy baterií a z zná jejich napětí Ovládá Ohmův zákon jako vztah proudu, napětí a odporu, včetně</p>	<p>Elektrický proud Elektrický náboj Elektrický proud, měření Elektrické napětí, měření Elektrický odpor, měření Ohmův zákon Rezistor, reostat, potenciometr Zdroje elektřiny Elektrická energie Bezpečnost</p>	

	jednotek Umí spočítat spotřebovanou elektrickou energii a cenu za tuto energii		
Využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní	Reprodukuje pojem elektromagnetická indukce Chápe vlastnosti a použití střídavého proudu Dokáže vypočítat sekundární napětí transformátoru Umí popsat elektrickou rozvodnou síť Ovládá bezchybně zásady bezpečnosti Umí samostatně poskytnout první pomoc	Elektromagnetismus Elektromagnetická indukce Vlastnosti a výroba střídavého proudu Transformátor Elektrická rozvodná soustava Zásady bezpečnosti	
Zapojí správně polovodičovou diodu	Umí zapojit polovodičovou diodu do elektrického obvodu	Elektrický proud v polovodičích	
Zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí Zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy Zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi	Chápe pojmy atom, jádro atomu, protonové a nukleonové číslo, jaderná bomba a jaderná elektrárna; pojmy dokáže popsat Srovnává získávání elektřiny z fosilních paliv, jaderného paliva a alternativních zdrojů	Jaderná energie Atom – opakování Jaderné reakce Řetězová reakce, kritické množství Jaderná bomba Jaderný reaktor, jaderná elektrárna Termonukleární reakce Alternativní zdroje energie Výroba energií a paliv	
Orientuje se ve výchozích látkách a	Orientuje se v problematice	Tuky, sacharidy; Fotosyntéza,	

<p>produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především bílkovin, tuků, sacharidů. Určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu Zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi Aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe Orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka</p>	<p>fotosyntézy a látek s ní spojených Vyjmenuje některé tuky a jejich použití Orientuje se v základních sacharidech a umí napsat vzorce</p>	<p>respirace, kvašení</p>	
<p>Uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů</p>	<p>Dokáže vyjmenovat a jednoduše popsat základní bílkoviny Umí vysvětlit souvislost bílkovin s organismem Chápe problematiku genetiky, je schopen podat základní informace o RNA a DNA</p>	<p>Bílkoviny; DNA, RNA</p>	
<p>Uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů</p>	<p>Umí vyjmenovat a popsat důležité vitaminy, zná plodiny, ve kterých se vitaminy vyskytují, popř. jak vitaminy vznikají Zná hormony důležité pro život člověka Umí popsat alespoň jeden alkaloid</p>	<p>Vitaminy, hormony, alkaloidy</p>	
<p>Orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka</p>	<p>Rámcově se orientuje v problematice drog, umí vysvětlit jejich škodlivost Umí vysvětlit, proč je ve sportu</p>	<p>Drogy a návykové látky, doping</p>	

	zakázáno dopovat		
Zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy	Umí uvést několik příkladů exotermických a endotermických dějů	Exotermické a endotermické děje	
Zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy Rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání	Umí popsat hoření Umí popsat průběh koroze, příčiny a důsledky	Redoxní děje, hoření, koroze	
Přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu	Dokáže vysvětlit jev elektrolýza Podle pokynů vyučujícího je schopen sestavit elektrický obvod, ve kterém probíhá elektrolýza	Elektrolýza Řada napětí kovů	
Přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu	Umí vypočítat koncentraci Orientuje se ve výpočtech hmotností	Základní chemické výpočty	
Orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka	Rozlišuje přírodní a umělé hnojivo Zná některá obvyklá hnojiva z praxe Má základní povědomí o problematice léčiv	Hnojiva, stavební hmoty, léčiva	
Zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	Umí vyjmenovat několik výrobků chemického průmyslu Umí popsat vliv chemického průmyslu na životní prostředí	Chemie a trvale udržitelný rozvoj, průmysl	

<p>Objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek</p>			
<p>Objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet Odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností</p>	<p>Popisuje Sluneční soustavu, Galaxii a Vesmír</p>	<p>Vesmír</p>	

Vyučovací předmět: Přírodopis

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A PŘÍRODA

Vzdělávací obor: PŘÍRODOPIS

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vzdělávací obsah předmětu Přírodopis má přírodovědný charakter. Vyučovací předmět má časovou dotaci v 6., 7. a 8. ročníku 2 hodiny týdně, v 9. ročníku 1 hodinu týdně. Navazuje na výuku prvouky a přírodovědy na I. stupni.

Výuka probíhá ve třídách, někdy v učebně informatiky (využíváme všech dostupných výukových programů a informací z internetu) a v okolí školy (botanická, zoologická a ekologická pozorování).

V přírodopise mají žáci příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Na takovém poznání je založeno i pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav, včetně člověka.

Přírodopis umožňuje žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Zvláště významné je, že při studiu přírody specifickými poznávacími metodami si žáci osvojují i důležité dovednosti. Jedná se především o rozvíjení dovednosti soustavně, objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných přírodních jevů, analyzovat výsledky tohoto ověřování a vyvozovat z nich závěry. Žáci se tak učí zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti či vztahy mezi nimi, klást si otázky (Jak? Proč? Co se stane, jestliže?) a hledat na ně odpovědi, vysvětlovat pozorované jevy, hledat a řešit poznávací nebo praktické problémy, využívat poznání zákonitostí přírodních procesů pro jejich předvídání či ovlivňování. Žáci postupně poznávají složitost a mnohotvárnost skutečnosti, podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, především pak závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a na lidské zdraví. Učí se zkoumat změny probíhající v přírodě, odhalovat příčiny a následky ovlivňování důležitých místních i globálních ekosystémů a uvědoměle využívat své přírodovědné poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a principů udržitelného rozvoje.

Průřezová témata

Do vyučovacího předmětu Přírodopis jsou zařazena průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova – Sebepoznání (poznání sebe sama, mezilidské vztahy, bezpečné chování v různých životních situacích, odpovědnost za své zdraví i zdraví ostatních), Multikulturní výchova – Etnický původ (správné chování k příslušníkům jiných ras) a především Environmentální výchova – Základní podmínky života (uvědomění si, bez čeho se nedá žít); Ekosystémy (poznání rozmanitosti a proměnlivosti přírody, uvědomění si toho, že všechny děje v přírodě jsou ve vzájemném souladu a rovnováze); Lidské aktivity a problémy životního prostředí (sledování vlivu člověka na životní prostředí, hledání možností jak přispět k ochraně přírody, ke zlepšení životního prostředí); Vztah člověka a prostředí (správný postoj k okolnímu prostředí).

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Klademe důraz na pozitivní motivaci žáka

Na začátku vyučovací hodiny stanovíme cíl, na konci vyučovací hodiny společně zhodnotíme jeho dosažení

Používáme vhodné učební pomůcky (encyklopedie, nástěnné tabule, modely, preparáty, mikroskopy, lupy ...) a audiovizuální techniku, počítače (výukové programy, kurzy Virtuální školy)

Předkládáme dostatek informačních zdrojů z učebnice a pracovních textů

Zařazujeme práci s encyklopediemi a další přírodovědnou literaturou

Umožňujeme žákům pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry

Kompetence k řešení problémů

Motivujeme žáka k samostatnému řešení daného problému, napomáháme mu hledat další řešení

Zadávat úkoly k posílení schopnosti žáka využívat vlastních zkušeností, často využíváme Virtuální školu, kde lze

tyto úkoly individuálně hodnotit

Předkládáme modelové situace a vedeme žáka k jejich optimálnímu řešení s využitím kreativity

Kompetence komunikativní

Vytváříme dostatečný prostor pro vyjadřování žáků při problémovém vyučování

Umožňujeme žákům samostatné ústní i písemné prezentace (samostatná práce, projekty, referáty, řízené diskuse, prezentace)

U některých témat vyžadujeme zpracované závěrečné práce

Zařazujeme diskuse

Nabízíme žákům využívání informační a komunikační technologie pro komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální

Zařazujeme práci ve skupině a klademe důraz na vytvoření pravidel práce v týmu (organizace práce, rozdělení rolí, spolupráce, ohleduplnost, úcta) a jejich respektování samotnými žáky

Uplatňujeme individuální přístup k talentovaným žákům (rozšiřující úkoly), ale i k žákům s poruchami učení (spolupráce se speciálním pedagogem)

Vnášíme přátelskou atmosféru do procesu výuky

Posilujeme sebedůvěru žáka a jeho samostatný rozvoj

Kompetence občanské

Respektujeme věkové, intelektové, sociální a etnické zvláštnosti žáka

Uvádíme žákům konkrétní příklady z každodenního běžného života

Aktivně zapojujeme žáky do účasti v soutěžích

Kompetence pracovní

Rozvíjíme u žáka smysl pro povinnost vyžadováním přípravy na výuku, shromažďováním materiálů

Umožňujeme žákům podílet se na tvorbě pomůcek do výuky, prezentovat výsledky vlastní práce.

Vyžadujeme od žáků zhodnocení vlastní práce i práce spolužáků a návrhy na zlepšení

Kontrolujeme samostatné práce žáka

RVP výstupy	ŠVP rozpracované výstupy	Učivo	Poznámky
6. ročník			
<p>Rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů</p> <p>Popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel</p> <p>Třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek</p> <p>Vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti</p>	<p>Popíše základní projevy a podmínky života</p> <p>Vysvětlí základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií</p> <p>Objasní funkci základních buněčných organel</p> <p>Uvede a vysvětlí názory na vznik života</p> <p>Popíše stavbu těla, stavbu a funkce jednotlivých částí těla –buňka, tkáň, pletiva, orgány, orgánové soustavy</p> <p>Porovná rozdíly mezi organismy jednobuněčnými a mnohobuněčnými</p> <p>Třídí organismy do říší</p>	<p>Vznik života na Zemi</p> <p>Projevy života</p> <p>Podmínky života</p> <p>Rozmanitost přírody</p> <p>Vztahy mezi organismy</p> <p>Základní struktury života</p> <p>Třídění organismů</p>	
<p>Uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka</p>	<p>Uvede výskyt, význam a praktické využití virů a bakterií</p>	<p>Viry, bakterie, sinice</p>	
<p>Rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků</p> <p>Vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích</p> <p>Objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků</p>	<p>Popíše stavbu, výskyt, význam, zásady sběru a konzumaci hub</p> <p>Umí poskytnout první pomoc při otravě houbami</p> <p>Zná stavbu lišejníků, jejich výskyt a význam</p>	<p>Houby</p> <p>Lišejníky</p>	
<p>Odvodí na základě pozorování</p>	<p>Zná stavbu řas</p>	<p>Nižší rostliny – Řasy</p>	

<p>uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům Porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku Vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin Rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů Odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí</p>	<p>Vysvětlí základní principy fotosyntézy, růstu a rozmnožování řas Poznává zástupce běžných druhů řas Vysvětlí význam řas</p>		
<p>Porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů Rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin Odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí Zhodnotí význam živočichů</p>	<p>Popíše stavbu těla, stavbu a funkce jednotlivých částí těla – živočišná buňka, tkáň, orgány, orgánové soustavy Porovná rozdíly mezi organismy jednobuněčnými a mnohobuněčnými Uvede významné zástupce jednotlivých skupin živočichů, jejich vývoj a zařazení do systému Zná rozšíření a význam vybraných živočichů Zná důvody ochrany živočichů Popíše projevy chování živočichů a</p>	<p>Jednobuněční živočichové Prvoci Mnohobuněční živočichové - bezobratlí Žahavci Ploštěnci Hlísti Měkkýši Kroužkovci Členovci (pavoukovci, korýši, hmyz) Ostnokožci</p>	

v přírodě i pro člověka, uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy	uvede konkrétní příklady		
Uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi Rozlišuje a uvede příklady systému organismů – populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému Vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam Uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému	Vysvětlí a uvede příklady vzájemných vztahů mezi organismy, mezi organismy a prostředím Definuje a na konkrétních příkladech vysvětlí: populace, společenstva, přirozené a umělé ekosystémy, potravní řetězce, rovnováha v ekosystému Uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému Vysvětlí význam chráněných území a uvede příklady	Základy ekologie	
Aplikuje praktické metody poznávání přírody Dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody	Umí pracovat s lupou a mikroskopem Dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce Ví, jak se chovat při pozorování živé i neživé přírody	Praktické poznávání přírody	
7. ročník			
Porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů Rozpozná, porovná a objasní funkci	Porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů Vysvětlí funkci jednotlivých orgánů Vysvětlí pojmy: živočišná buňka,	Mnohobuněční živočichové - strunatci Kruhoústí a paryby Ryby Obojživelníci	

<p>základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů Rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin Odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí Zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka, uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy</p>	<p>tkáně, orgány, orgánové soustavy, živočišná společenstva Vyjmenuje významné zástupce jednotlivých skupin živočichů a zařadí je do systému Popíše rozšíření, význam a ochranu živočichů – hospodářsky a epidemiologicky významné druhy, péče o vybrané domácí živočichy Popíše projevy chování živočichů a uvede konkrétní příklady</p>	<p>Plazi Ptáci</p>	
--	--	-------------------------	--

<p>Odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům</p> <p>Rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů</p> <p>Porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku</p> <p>Vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin</p> <p>Rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů</p> <p>Odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí</p>	<p>Popíše stavbu a význam jednotlivých částí těla vyšších rostlin (kořen, stonek, list, květ, semeno, plod)</p> <p>Objasní základní principy fotosyntézy, dýchání, růstu a rozmnožování rostlin</p> <p>Vysvětlí význam rostlin a jejich ochranu</p> <p>Pozná a zařadí vybrané zástupce běžných druhů</p>	<p>Vyšší rostliny</p> <p>Mechorosty</p> <p>Přesličky</p> <p>Plavuně</p> <p>Kaprad'orosty</p> <p>Nahosemenné rostliny</p> <p>Krytosemenné rostliny (dvouděložné a jednoděložné)</p>	
---	--	--	--

<p>Uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi Rozlišuje a uvede příklady systému organismů – populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému Vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam Uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému</p>	<p>Uvede a na konkrétních příkladech popíše vzájemné vztahy mezi organismy, mezi organismy a prostředím Definuje a na konkrétních příkladech vysvětlí: populace, společenstva, přirozené a umělé ekosystémy, potravní řetězce, rovnováha v ekosystému Uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému</p>	<p>Základy ekologie</p>	
<p>Aplikuje praktické metody poznávání přírody Dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody</p>	<p>Umí pracovat s lupou a mikroskopem Dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce Ví jak se chovat při pozorování živé i neživé přírody</p>	<p>Praktické poznávání přírody</p>	
<p>8. ročník</p>			
<p>Porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů Rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů Rozlišuje a porovná jednotlivé</p>	<p>Popíše stavbu těla, stavbu a funkce jednotlivých částí těla – živočišná buňka, tkáně, orgány, orgánové soustavy Vyjmenuje významné zástupce jednotlivých skupin živočichů a zařadí je do systému</p>	<p>Mnohobuněční živočichové - savci</p>	

<p>skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin Odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí Zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka, uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy</p>	<p>Popíše rozšíření, význam a ochranu živočichů – hospodářsky a epidemiologicky významné druhy, péče o vybrané domácí živočichy, chov domestikovaných živočichů, živočišná společenstva Popíše projevy chování živočichů a uvede konkrétní příklady</p>		
<p>Určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy Orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka Objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří Rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života Aplikuje předlékařskou první pomoc při poranění a jiném poškození těla</p>	<p>Vysvětlí původ a vývoj člověka Popíše stavbu a funkce jednotlivých částí lidského těla Objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří Rozlišuje příčiny běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence Poskytne předlékařskou první pomoc při poranění a jiném poškození těla</p>	<p>Biologie člověka</p>	

Vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti Uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů	Vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti Uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů	Genetika	
9. ročník			
Objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života Rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků Uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi	Rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků Uvede a vysvětlí názory na vznik života na Zemi Uvede na základě pozorování význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi	Země Vývoj zemské kůry a organismů na Zemi Podnebí a počasí ve vztahu k životu Geologický vývoj a stavba ČR Mimořádné události způsobené přírodními vlivy	
Rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek	Určí podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek	Nerosty a horniny	
Porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě	Popíše význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy Rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy Zná složení půdy Objasní význam půdy pro rostliny a pro společnost Uvede příklady devastace a následné	Pedologie	

	rekultivace půdy		
Rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody	Rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů (pohyby litosférických desek, zemětřesení, sopečná činnost, eroze ...)	Vnitřní a vnější geologické procesy	
Uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi Rozlišuje a uvede příklady systému organismů – populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému Vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam Uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému	Uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi Rozlišuje a uvede příklady systému organismů – populace, společenstva, ekosystémy Objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému Vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam Uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému Zdůvodní význam ochrany přírody a životního prostředí	Základy ekologie	

Vyučovací předmět: Zeměpis

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A PŘÍRODA

Vzdělávací obor: ZEMĚPIS

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vzdělávací obsah předmětu Zeměpis má přírodovědný i společenskovední charakter. Vyučovací předmět má časovou dotaci v 6., 7. a 8. ročníku 2 hodiny týdně, v 9. ročníku 1 hodinu týdně.

Výuka probíhá většinou ve třídách, někdy v učebně informatiky (výukové programy, práce s internetem – mapy, plánovače tras apod.). Pracujeme i v terénu.

Zeměpis umožňuje žákům postupně odhalovat souvislosti přírodních podmínek a života lidí i jejich společenství v blízkém okolí, v regionech, na celém území ČR, v Evropě i ve světě.

Zeměpis vede žáka k zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, ke svému zdraví i zdraví ostatních lidí; porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí; uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejich obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy; utváření dovedností vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně či aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí.

Průřezová témata

Do vyučovacího předmětu Zeměpis jsou zařazena průřezová témata: Výchova demokratického občana – Občan, společnost a stát; principy demokracie (aplikování zásad odpovědného rozhodování, poznání cest, jak se projevovat jako odpovědný a aktivní občan demokratické společnosti, dovednost mezilidské komunikace, schopnost vyjadřovat a zdůvodňovat vlastní názory, respektování práv a názorů druhých, kritické vnímání a hodnocení veřejných záležitostí, jednání druhých lidí i své vlastní projevy), Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Jsme Evropané; Objevujeme Evropu a svět; Evropa a svět nás zajímá (uvědomění si postavení naší země v Evropě a ve světě, možnosti její prosperity a uplatnění), Multikulturní výchova – Kulturní diference; Etnický původ; Multikulturalita (chápaní kulturních i mentálních zvláštností různých lidských ras, národů a kultur, uvědomění si významu tolerance, dorozumění a uplatňování pravidel mezilidského a mezinárodního soužití), Environmentální výchova – Ekosystémy (získání základních vědomostí o Zemi, o krajinné sféře a jejich základních složkách, vytvoření představy o jedinečnostech některých geografických objektů, jevů a procesů v krajinné sféře); Základní podmínky života (uvědomování si významu přírodních podmínek pro existenci lidské společnosti); Lidské aktivity a problémy životního prostředí (sledování vlivu člověka na životní prostředí, hledání možností jak přispět ke zlepšení životního prostředí); Vztah člověka a prostředí (hledání a nalezení správného postoje k okolnímu prostředí) a Mediální výchova – Práce v realizačním týmu (spolupráce mezi žáky a mezi žáky a učitelem, samostatná práce s různými informačními materiály, vysvětlování údajů v nich, orientace v problému, používání získaných vědomostí v praxi).

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Klademe důraz na pozitivní motivaci žáka

Na začátku vyučovací hodiny stanovíme cíl, na konci vyučovací hodiny společně zhodnotíme jeho dosažení

Používáme vhodné učební pomůcky (mapy, atlasy, encyklopedie, glóby, buzoly apod.) a audiovizuální techniku (projekce, výukové programy)

Předkládáme dostatek informačních zdrojů z učebnice a pracovních textů

Umožňujeme žákům pozorovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry

Zařazujeme práci s mapami, atlasy a další zeměpisnou literaturou

Kompetence k řešení problémů

Motivujeme žáka k samostatnému řešení daného problému, napomáháme mu hledat další řešení

Zadáváme úkoly k posílení schopnosti žáka využívat vlastních zkušeností

Předkládáme modelové situace a vede žáka k jejich optimálnímu řešení s využitím kreativity

Kompetence komunikativní

Vytváříme dostatečný prostor pro vyjadřování žáků při problémovém vyučování

Umožňujeme žákům samostatné ústní i písemné prezentace (samostatná práce, projekty, referáty, řízené diskuse)

U některých témat vyžadujeme zpracované závěrečné práce

Nabízíme žákům využívání informační a komunikační technologie pro komunikaci s okolním světem (školní e-mail)

Kompetence sociální a personální

Zařazujeme práci ve skupině a klade důraz na vytvoření pravidel práce v týmu (organizace práce, rozdělení rolí, spolupráce, ohleduplnost, úcta) a jejich respektování samotnými žáky

Uplatňujeme individuální přístup k talentovaným žákům (rozšiřující úkoly), ale i k žákům s poruchami učení (spolupráce se speciálním pedagogem)

Vnášíme přátelskou atmosféru do procesu výuky

Posilujeme sebedůvěru žáka a jeho samostatný rozvoj

Kompetence občanské

Respektujeme věkové, intelektové, sociální a etnické zvláštnosti žáka

Podporujeme u žáků projevení pozitivních postojů k uměleckým dílům, k ochraně kulturního dědictví a ocenění našich tradic

Aktivně zapojujeme žáky do účastí v soutěžích

Kompetence pracovní

Rozvíjíme u žáka smysl pro povinnost vyžadováním přípravy na výuku, shromažďováním materiálů

Umožňujeme žákům podílet se na tvorbě pomůcek do výuky, prezentovat výsledky vlastní práce

Vyžadujeme od žáků zhodnocení vlastní práce i práce spolužáků a návrhy na zlepšení

Kontrolujeme samostatné práce žáka

RVP výstupy	ŠVP rozpracované výstupy	Učivo	Poznámky
6. ročník			
<p>Zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy Prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů</p>	<p>Charakterizuje vesmír a sluneční soustavu (hvězdná podstata Slunce, velikost Slunce, postavení Slunce ve vesmíru a ve sluneční soustavě, planety sluneční soustavy a jejich postavení vzhledem ke Slunci) Posoudí postavení Země ve vesmíru, tvar a rozměry Země Srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy Charakterizuje polohu, povrch a pohyb Měsíce, jednotlivé fáze Měsíce Objasní důsledky pohybů Země kolem zemské osy a kolem Slunce pro život na Zemi, pro střídání dne a noci a střídání ročních období Prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země</p>	<p>Planeta Země</p>	
<p>Organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů Používá s porozuměním základní</p>	<p>Rozumí pojům: glóbus, poledníky, rovnoběžky, zeměpisná síť, rovník, obratníky, polární kruhy, letní slunovrat, zimní slunovrat, jarní rovnodennost, podzimní rovnodennost, polární den, polární noc, zeměpisné souřadnice,</p>	<p>Mapa</p>	

<p>geografickou, topografickou a kartografickou terminologii Přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině Vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu</p>	<p>zeměpisná šířka, zeměpisná délka, časová pásma Vysvětlí délku dne a noci na Zemi v závislosti na zeměpisné šířce a pravidelné střídání ročních období v mírných podnebných páslech Určí zeměpisnou polohu na mapách podle údajů zeměpisné šířky a zeměpisné délky Rozeznává druhy map podle měřítko a obsahu, charakterizuje vysvětlivky Aplikuje na konkrétních příkladech praktické činnosti s mapami – určování světových stran na mapách, orientace mapy podle světových stran, čtení obsahu map, měření na mapách Orientuje se v zeměpisných atlasech (různé druhy atlasů, jejich funkce, použití rejstříku)</p>		
<p>Rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu Porovnává působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost</p>	<p>Rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry (litosféra, pedosféra, atmosféra, hydrosféra, biosféra) a jejich vzájemnou souvislost a propojenost Rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu Zná stavbu Země, ví jak zemská kůra vzniká i zaniká, umí popsat vliv těchto procesů na lidskou společnost Charakterizuje jednotlivé podnebné</p>	<p>Přírodní složky Země Podnebné pásy a přírodní oblasti Země</p>	

	pásy a přírodní oblasti Země (pouště, savany, tropické deštné lesy, stepi, listnaté a smíšené lesy, tajga, tundra, polární oblasti), umí je vyhledat na mapách, výškové stupně hor		
Rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa Lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny	Vyjmenuje a na mapách lokalizuje světadíly a světové oceány, určí jejich zeměpisnou polohu a porovná jejich rozlohu Rozdělí země světa podle vyspělosti, uvede rozdíly mezi rozvojovými a vyspělými zeměmi	Světadíly, oceány, regiony světa	
Posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa Posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel	Zná rozmístění obyvatelstva na Zemi, uvede příklady hustě osídlených regionů i těch téměř bez obyvatel Popíše strukturu, růst a pohyby obyvatel Rozliší vlastnosti lidí biologické, kulturní i ekonomické Vysvětlí rozdíly mezi životem lidí na vesnicích a ve městech v různých podnebných páslech a nadmořských výškách	Obyvatelstvo světa Sídla	
Zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje Porovnává předpoklady a hlavní	Vysvětlí význam zemědělské výroby pro člověka Zhodnotí úroveň zemědělské výroby podle přírodních podmínek a vyspělosti země	Zemědělství Průmysl a služby	

<p>faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit</p>	<p>Vysvětlí a na příkladech uvede význam průmyslu pro člověka Popíše, jak se změnil průmysl od dávných dob do současnosti Lokalizuje na mapách zdroje nerostných surovin a energie</p>		
<p>Porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků Lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech</p>	<p>Porovnává státy světa na základě podobných a odlišných znaků – rozdíly ve vyspělosti zemí Sleduje aktuální politické problémy ve světových regionech, umí je lokalizovat na mapách</p>	<p>Rozdíly ve vyspělosti zemí Mezinárodní spolupráce</p>	
<p>Ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu Aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny Uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech</p>	<p>Ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu (orientační body, určování světových stran, pohyb podle mapy a azimutu) Aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny (odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu, jednoduché náčrtky krajiny, situační plány) Používá v praxi zásady bezpečného pohybu ve volné přírodě</p>	<p>Cvičení a pozorování v terénu Mimořádné události</p>	<p>Branný kurz</p>

7. ročník

<p>Lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny</p> <p>Porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států</p> <p>Zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich</p>	<p>Vyjmenuje a na mapách lokalizuje světadíly a světové oceány, určí jejich zeměpisnou polohu a porovná jejich rozlohu</p> <p>Popíše zeměpisnou polohu a rozlohu Ameriky, Antarktidy, Austrálie a Oceánie, Asie a Afriky, členitost pobřeží, povrch, podnebí, rozložení vodstva, přírodních zdrojů, obyvatelstva</p> <p>Popíše aktuální rozdělení Ameriky, Austrálie, Asie a Afriky</p> <p>Určí a na mapách vyhledá jednotlivé zeměpisné a kulturní oblasti Ameriky, Austrálie, Asie a Afriky</p> <p>Vyjmenuje, vyhledá na mapách a charakterizuje nejvýznamnější státy jednotlivých oblastí Ameriky, Austrálie a Oceánie, Asie a Afriky, hlavní a největší města těchto států</p> <p>Vyhledá na mapách nejvýznamnější oblasti rekreace a cestovního ruchu Ameriky, Austrálie a Oceánie, Asie a Afriky</p> <p>Ví, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich</p>	<p>Rozdělení světa</p> <p>Afrika</p> <p>Amerika</p> <p>Antarktida</p> <p>Austrálie a Oceánie</p> <p>Asie</p> <p>Atlantský oceán</p> <p>Indický oceán</p> <p>Tichý oceán</p> <p>Severní ledový oceán</p>	
---	---	---	--

<p>Porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků Lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech</p>	<p>Sleduje aktuální politické problémy ve světových regionech, umí je lokalizovat na mapách Zná organizace zabývající se mezinárodní spoluprací, zná jejich hlavní cíle, ví jak mohou pomoci např. lidem v zemích postižených přírodními katastrofami či lidem kteří trpí hladem</p>	<p>Mezinárodní spolupráce</p>	
<p>8. ročník</p>			
<p>Lokalizuje na mapách makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní oblasti Porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnost a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých vybraných makroregionů světa a vybraných modelových států Zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich</p>	<p>Popíše zeměpisnou polohu a rozlohu Evropy, členitost pobřeží, povrch, podnebí, rozložení vodstva, přírodních zdrojů, obyvatelstva Objasní aktuální rozdělení Evropy Určí a na mapách vyhledá jednotlivé zeměpisné a kulturní oblasti Evropy Vyjmenuje, vyhledá na mapách a charakterizuje nejvýznamnější státy jednotlivých oblastí Evropy, hlavní a největší města těchto států Vyhledá na mapách nejvýznamnější oblasti rekreace a cestovního ruchu v Evropě</p>	<p>Evropa</p>	

<p>Vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště školy Hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům Hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu Lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit Uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států</p>	<p>Charakterizuje zeměpisnou polohu a rozlohu České republiky Určí sousední státy České republiky Orientuje se v přírodních podmínkách České republiky, popíše povrch a jeho členění, určí a vyhledá na mapách hlavní pohoří, charakterizuje podnebí, rozmístění vodstva a půd Posoudí aktuální stav životního prostředí na území České republiky Uvede hlavní údaje o rozmístění obyvatelstva a sídel v České republice Zhodnotí údaje o rozmístění hlavních hospodářských aktivit v České republice: průmysl, zemědělství, doprava a spoje, služby obyvatelstvu, rekreace a cestovní ruch, zahraniční obchod Určí a na mapách vyhledá nejvýznamnější střediska jednotlivých oblastí České republiky Posoudí současnou funkci jednotlivých oblastí v České republice Charakterizuje hlavní přírodní a kulturní předpoklady jednotlivých oblastí České republiky pro domácí i zahraniční cestovní ruch a rekreaci Uvádí příklady účasti a působnosti</p>	<p>Česká republika Zeměpisná poloha, rozloha, členitost, přírodní poměry a zdroje Obyvatelstvo a sídla Hospodářství Postavení ČR v Evropě a ve světě Mezinárodní spolupráce Cestovní ruch Regiony České republiky Místní region</p>	
--	---	---	--

	<p>České republiky ve světových mezinárodních institucích a organizacích</p> <p>Vymezí a charakterizuje území místní krajiny a místní oblasti a charakterizuje přírodní, sídelní, hospodářské, kulturní a ekologické poměry území</p>		
9. ročník			
<p>Posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa</p> <p>Posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel</p>	<p>Zná rozmístění obyvatelstva na Zemi, uvede příklady hustě osídlených regionů i těch téměř bez obyvatel</p> <p>Popíše strukturu, růst a pohyby obyvatel</p> <p>Rozliší vlastnosti lidí biologické, kulturní i ekonomické</p> <p>Vysvětlí rozdíly mezi životem lidí na vesnicích a ve městech v různých podnebných pásích a nadmořských výškách</p>	Obyvatelstvo a sídla	
<p>Zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje</p> <p>Porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit</p>	<p>Vysvětlí význam zemědělské výroby pro člověka</p> <p>Zhodnotí úroveň zemědělské výroby podle přírodních podmínek a vyspělosti země</p> <p>Vysvětlí a na příkladech uvede význam průmyslu pro člověka</p> <p>Popíše, jak se změnil průmysl od dávných dob do současnosti</p>	<p>Průmysl</p> <p>Zemědělství</p> <p>Doprava a spoje</p> <p>Služby</p>	

	Lokalizuje na mapách zdroje nerostných surovin a energie		
<p>Porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků</p> <p>Lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech</p>	<p>Sleduje aktuální politické problémy ve světových regionech, umí je lokalizovat na mapách</p> <p>Zná organizace zabývající se mezinárodní spoluprací, zná jejich hlavní cíle, ví jak mohou pomoci např. lidem v zemích postižených přírodními katastrofami či lidem kteří trpí hladem</p> <p>Charakterizuje hlavní přírodní a kulturní předpoklady jednotlivých regionů světa pro cestovní ruch</p> <p>Určí a na mapách vyhledá nejvýznamnější střediska jednotlivých oblastí světa</p>	<p>Spolupráce zemí světa</p> <p>Cestovní ruch</p>	
<p>Porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin</p> <p>Uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)</p> <p>Uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí</p> <p>Rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou</p>	<p>Porovnává různé krajiny (přírodní a kulturní), rozlišuje na konkrétních příkladech znaky a funkce krajin, složky a prvky krajin</p> <p>Uvede na vybraných příkladech vliv člověka na životní prostředí</p> <p>Rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry (litosféra, pedosféra, atmosféra, hydrosféra, biosféra), jejich vzájemnou souvislost a propojenost</p> <p>Zná důvody ochrany přírody a životního prostředí, chápe význam chráněných území</p>	<p>Krajina a životní prostředí</p> <p>Světové ekologické problémy</p> <p>Ochrana životního prostředí</p>	

souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu			
---	--	--	--

Vyučovací předmět: Hudební výchova

Vzdělávací oblast: UMĚNÍ A KULTURA

Vzdělávací obor: Hudební výchova

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět čerpá na 2. stupni 4 hodiny ze vzdělávacího oboru Hudební výchova.

Výuka probíhá většinou ve třídě hudební výchovy na 2. stupni, někdy ve třídách podle ročníků. Ve třídě hudební výchovy je možnost hrát na piano a na Orffovy hudební nástroje.

Klade si za cíl vést žáky k ochraně a hledání krásy v sobě i kolem sebe. Směřuje k chápání tradic, kritickému přístupu ke skutečnosti, sleduje smysl a podstatu tvůrčí činnosti. Ukazuje na podstatu tvorby: překonat sama sebe, dozvědět se něco o sobě. Součástí tohoto procesu je hledání a nalézání vazeb mezi druhy umění na základě společných témat, schopnost vcítit se do kulturních potřeb ostatních lidí a jimi vytvořených hodnot a přistupovat k nim s vědomím osobní účasti.

Při realizaci tohoto předmětu upřednostňujeme návštěvy kulturních akcí, v jejichž rámci se žáci seznamují s uměleckými obdobími, hudebními žánry...

Při řadě akcí dochází ke spojování žáků různých ročníků, abychom jim umožnili sdílet estetické prožitky.

V rámci výuky se zaměřujeme na poslech ukázek k daným tématům tak, abychom žákům umožnili utvořit si vlastní představu a na základě toho aby se mohli věnovat těmto tématům podrobněji.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Vedeme žáky k tomu, aby se naučili rozumět obecně používaným termínům hudební oblasti a aby s nimi dovedli zacházet.

Ukážeme žákům, že přehled v oblasti umění a kultury jim umožní prožitky z těchto oborů lidské činnosti intenzivněji prožívat.

Kompetence k řešení problémů

Vedeme žáky k tomu, aby při svém hodnocení hudby postupovali uvážlivě, tak aby svůj názor byli schopni obhájit.

Předkládáme žákům dostatečné množství estetických prožitků a poskytujeme dostatek prostoru k tomu, aby si uvědomili, že různí lidé vnímají stejnou věc různě.

Kompetence komunikativní

Vedeme žáky k tomu, aby vnímali i mimojazykové vyjadřování a aby sami tuto komunikaci využívali.

Ukážeme žákům, že vyslechnout názor druhých lidí na společně prožitý estetický prožitek a vhodně na něj reagovat může být přínosem.

Poskytneme jim dostatečný prostor k jejich kulturnímu, uměleckému projevu

Kompetence sociální a personální

Vysvětlujeme a budujeme zásady chování na kulturních akcích.

Předvedeme dětem na příkladech z hudební, výtvarné i dramatické výchovy nezbytnost přebírání zkušeností druhých lidí pro vlastní zdokonalování.

Na základě respektování názorů každého žáka budujeme v dětech sebedůvěru

Kompetence občanské

Vysvětlujeme žákům potřebu respektovat, chránit a oceňovat naše tradice a kulturní a historické dědictví

Kompetence pracovní

Objasníme žákům základní pravidla pro grafický záznam hudby.

Vedeme žáky k tomu, aby dokázali využít jednoduché hudební nástroje k hudebnímu doprovodu a mohli tak své prožitky z této oblasti intenzivněji prožívat.

Průřezová témata

Na 2. stupni se předmět Hudební výchova prolíná do Osobnostní a sociální výchovy (psychohygiena, kreativita), Sociálního rozvoje (poznávání lidí), Výchovy k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané), Multikulturní výchovy (Kulturní diference, Etnický původ, Multikulturalita)

RVP výstupy	ŠVP rozpracované výstupy	Učivo	Poznámky
6. - 9. ročník			
<p>Reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace</p> <p>Realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů</p>	<p>Obměňuje a tvoří jednoduché doprovody na orffovské hudební nástroje rytmické i melodické, případně i na klasické hudební nástroje</p> <p>Používá skupiny not osminových, šestnáctinových, tečkovaný rytmus (nota čtvrt'ová s tečkou, půlová s tečkou, osminová s tečkou)</p> <p>Je veden k tomu, aby dokázal využít jednoduché hudební nástroje k hudebnímu doprovodu a mohl tak své prožitky z hudební oblasti intenzivněji prožívat</p>	<p>Instrumentální činnosti Hra na hudební nástroje (reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí jednoduchých hudebních nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten, klavíru či jiných vlastních nástrojů), rytmizace, hudební improvizace, upevňování orientace v notových zápisech</p>	
<p>Využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách</p> <p>Uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého</p>	<p>Pracuje nejméně s 5 písněmi, zpívá rytmicky a intonačně přesně podle svých možností</p> <p>Upevňuje již osvojené pěvecké dovednosti hlasové, rytmické i intonační</p> <p>Využívá k tomu i písně z repertoáru oblíbených zpěváků a v rámci her a soutěží porovnává své výkony s výkony ostatních spolužáků</p> <p>Přenáší slyšené vysoké a hluboké tóny do své hlasové polohy</p>	<p>Vokální činnosti</p> <p>Rozšiřování hlasového rozsahu, hlasová hygiena, intonace, vokálně instrumentální aktivity individuální a společné, respektování záměru autora, hudební rytmus (realizace písní ve 2/4, 3/4, 4/4 taktu), notový zápis jako opora při realizaci písně</p>	
<p>Rozpozná některé z tanců různých</p>	<p>Vyjádří pohybově charakter hudby a</p>	<p>Hudebně pohybové činnosti</p>	

<p>stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu</p>	<p>emocionální zážitek z ní Umí taktovat ve 2/4, 3/4, 4/4 taktu Pomocí tanečních kroků a pantomimy realizuje své představy; své dovednosti předvede například na školní besídce Zkouší taneční kroky, připravuje se na vstup do společenského života</p>	<p>Taktování, pohybový doprovod znějící hudby, jednoduché lidové tance, pantomima, taneční kroky, rozlišení různých hudebních žánrů</p>	
<p>Orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku</p>	<p>Rozliší jednotlivé pojmy, soustřeďuje se na skladby delšího rozsahu, určí rytmus dané skladby Učí se o hudbě a zážitcích z ní hovořit Pozná různé hudební nástroje, určí konkrétní skladbu Nabývá povědomí o skladatelském významu autorů českých i světově uznávaných stěžejních děl, se kterými se seznámí při vyučování, návštěvou koncertů i při mimoškolních aktivitách Rozpozná v proudu znějící hudby některé s užitých výrazových prostředků, upozorní metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny</p>	<p>Poslechové činnosti Hudební výrazové prostředky a hudební prvky (rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie, metrické, dynamické a harmonické změny v hudebním proudu) Hudební dílo a jeho autor (život autora, doba vzniku skladby)</p>	
<p>Zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími</p>	<p>Seznámí se se zvukovou podobou hudby vážné i populární a lidové, využívá k tomu i vlastní ukázky Pozná jednotlivé hudební nástroje symfonického orchestru</p>	<p>Hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj</p>	

skladbami	Chápe funkci hudebních stylů a žánrů vzhledem k životu jedince a společnosti Porovná získané informace se znalostmi z jiných předmětů		
Vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění	Zná a interpretuje lidové písně, slovně vyjádří jaká je to hudba a proč je taková, zdůrazní vhodnost výběru při různých příležitostech (svatba, křtina, pohřeb...) Vnímá vzájemné podněty a vztahy v hudbě (mezi lidovou a vážnou hudbou, jazzem a vážnou hudbou, uvnitř jednotlivých hudebních druhů) Chápe proměnlivost estetických norem v umění Vybírá hudební doprovod k výtvarně zaměřeným výstavám v rámci projektu Vánoce a Velikonoce	Hudební styly a žánry (hudba taneční, pochodová, ukolébavka) Hudba populární, módní Interpretace hudby	

Vyučovací předmět: Výtvarná výchova

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vzdělávací obor: Výtvarná výchova

Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět Výtvarná výchova využívá pět hodin časové dotace vzdělávací oblasti Umění a kultura a jedné z disponibilní dotace. Předmět se vyučuje ve všech ročnících druhého stupně – v šestém a sedmém ročníku po 2 hodinách týdně a v osmém a devátém po 1 hodině týdně.

Výuka probíhá ve třídách i v terénu. Při výuce je možné spojovat ročníky nebo vytvářet skupiny žáků. Výtvarná výchova rozvíjí u žáka specifické cítění, tvořivost, vnímavost k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i k okolnímu světu. Je postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii a intuici. Tvůrčími činnostmi založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se do procesu tvorby a komunikace.

V závislosti na věku žáků se postupně buduje systém, který žákům poskytuje důležité informace ze sféry výkonu práce a pomáhá jim při odpovědném rozhodování o dalším profesním zaměření.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Vedeme žáky k plánování činností při práci s výtvarnými materiály, k poznávání vlastností materiálů a surovin a jejich použitelnost, dále k tomu, aby se naučili rozumět obecně používaným termínům v oblasti výtvarné a aby s nimi dovedli zacházet, ukazujeme žákům, že přehled v oblasti umění a kultury jim umožní prožitky z těchto oborů lidské činnosti intenzivněji prožívat.

Kompetence k řešení problémů

Vedeme žáky k tomu, aby při svém hodnocení umění postupovali uvážlivě, tak aby svůj názor byli schopni obhájit, předkládáme žákům dostatečné množství estetických prožitků a poskytujeme dostatek prostoru k tomu, aby si uvědomili, že různí lidé vnímají stejnou věc různě.

Dále žáky vedeme k uvědomování si potřeby praktického ověřování řešení problémů, k aplikaci řešení při obdobných zadání a hledání nových způsobů využití dovedností při práci s výtvarnými materiály.

Kompetence komunikativní

Vedeme k účinné komunikaci při práci s technickými a výtvarnými materiály, seznamujeme s přesným významem pojmů se vztahem k práci s technickými a výtvarnými materiály, aby vnímali i mimojazykové vyjadřování a aby sami tuto komunikaci využívali, ukazujeme žákům, že vyslechnout názor druhých lidí na společně prožitý estetický prožitek a vhodně na něho reagovat může být přínosem, poskytujeme dětem dostatečný prostor k jejich vlastnímu kulturnímu a uměleckému projevu.

Kompetence sociální a personální

Vysvětlujeme a budujeme zásady chování na kulturních akcích, ukazujeme dětem potřebu spolupráce v pracovní skupině, důležitost úkolů (rolí), které v pracovní skupině plní, předvádíme nezbytnost přebírání zkušeností druhých lidí pro vlastní zdokonalování, na základě respektování názorů každého žáka budujeme v dětech sebedůvěru.

Kompetence občanské

Vysvětlujeme žákům potřebu respektovat, chránit a oceňovat naše tradice a kulturní a historické dědictví, budujeme v dětech pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, vedeme žáky k tomu, aby se aktivně zapojovali do kulturního dění a sportovních aktivit.

Kompetence pracovní

Vedeme k uvědomělému, správnému a bezpečnému používání všech používaných nástrojů, výtvarných potřeb,

materiálů a k poznání, jak o ně pečovat, vedeme ke snaze o provedení práce v co nejlepší kvalitě, předkládáme srovnání hospodárnosti různých postupů, které vedou k těmto cílům.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní a sociální výchova klade důraz na získávání praktických dovedností (sebedůvěra, seberealizace, odpovědnost, spolupráce).

RVP výstupy 6. - 9. ročník	ŠVP rozpracované výstupy	Učivo	Poznámky
<p>Interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti, vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků Vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření</p>	<p>Tvořivě přistupuje k práci při tvorbě, vnímání a interpretaci, vychází zejména z porovnávání zkušeností z dřívějších období Je schopen sdělit výsledky své činnosti svým spolužákům Rozlišuje užitkovou, materiální, technickou a estetickou stránku předmětů, chápe rozdíl mezi nimi Poznává různé způsoby uměleckého vyjádření skutečnosti v malbě, (figura, portrét, krajina, zátiší), v sochařství (socha, plastika, sousoší, busta, reliéf), různé způsoby výtvarného zobrazování prostorových jevů a vztahů (hmoty, tvaru, struktury, světla, barvy)</p>	<p>Uplatňování subjektivity Prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností (manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, celku, vizuálně obrazných vyjádření a vyjádření proměn)</p>	
<p>Vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků</p>	<p>Tvůrčími činnostmi založenými na experimentování je veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky Učí se tvořivě pracovat, poznává zákonitosti tvorby, seznamuje se s vybranými uměleckými díly</p>	<p>Typy vizuálně obrazných vyjádření (hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, plastika, comics, reklama, komunikační grafika)</p>	
<p>Porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření, vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní,</p>	<p>Zaznamenává časový průběh, uspořádá objekty do celků, vše vnímá zrakem a ostatními smysly (vizuálně, hapticky, staticky, dynamicky)</p>	<p>Přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením (uspořádání objektů do celků, zaznamenání časového průběhu)</p>	

<p>společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů Rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu.</p>	<p>Orientuje se ve výtvarných principech užití některých materiálů včetně netradičních a běžných nástrojů Rozvíjí citlivý vztah k materiálu a k jeho zpracování s ohledem na účel, užití, a výtvarný výraz</p>	<p>Používá různé techniky: kresba (pero, dřívko, štětec, tužka, uhl, rudka) malba (tempera, akvarel a jiné) kombinované techniky (koláž, modelování, prostorové vytváření z hlíny, sádry, dřeva, kamínků, plastů, textilu, vlny a podobně) papír (různé druhy – přehýbání, skládání, mačkání, stříhání, trhání a další)</p>	
<p>Porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření, vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů Ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci</p>	<p>Vnímá, porovnává a hodnotí výsledky tvůrčích činností vlastních i ostatních i výsledky běžné a umělecké produkce, při obhajobě výsledků tvorby respektuje záměr autora Osvojuje si základy dobrého vkusu a uplatňuje je v praktickém životě Orientuje se v oblasti výtvarné kultury, pozná vybraná základní umělecká díla z národního i světového umění V rámci jednotlivých ročních období prezentuje své výtvarné projekty na výstavních místech ve škole, v obci, během Velikonoc a Vánoc se zúčastňuje školních výtvarných projektů – výstav Připravuje drobné dárky, přání pro okolní školy, firmy ve své obci</p>	<p>Ověřování komunikačních účinků Osobní postoj v komunikaci (jeho zdůvodňování a utváření, vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora, prezentace ve veřejném prostoru)</p>	

<p>Interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází přitom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků.</p>	<p>Získává představu o historickém vývoji výtvarného umění, včetně umění užitého, lidového, a architektury Poznává, že kultura a umění obohacuje život člověka Poznává národní kultury, její duchovní hodnoty a vědomí ji chránit Seznámí se s kulturami jiných národů, akceptuje je</p>	<p>Proměny komunikačního obsahu (historické, sociální a kulturní souvislosti)</p>	
<p>Vybírá, vytváří a pojmenovává, co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků.</p>	<p>Rozpozná, pojmenuje a porovná linie, barvy, tvary, objekty ve výsledcích tvorby vlastní, tvorby ostatních i na příkladech z běžného života Vychází ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, fantazie, zkušeností a vlastních prožitků Je schopen nalézat a vnímat krásu a estetické hodnoty v přírodě a ve světě vytvořeném lidmi</p>	<p>Rozvíjení smyslové citlivosti Prvky vizuálně obrazného vyjádřením (linie, tvary, objemy,světlostní a barevné kvality, vztahy a uspořádání prvků v ploše, objemu, prostoru a v časovém průběhu)</p>	
<p>Užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích- počítačová grafika, fotografie, video, animace</p>	<p>Je schopen nalézat a vnímat krásu a estetické hodnoty Během umělecké tvorby využívá projektové pracovní postupy, tedy tvořivé činnosti (příprava, zrání, inspirace, vypracování, sebereflexe, korekce) Využívá možnosti digitálního fotoaparátu, videokamery, počítačové grafiky, inspiruje se knihou, televizním vysíláním</p>	<p>Smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření (umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama, výběr, kombinace a variace ve vlastní tvorbě)</p>	

Vyučovací předmět: Tělesná výchova

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Vzdělávací obor: Tělesná výchova

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Tělesná výchova na II. stupni navazuje na předmět Tělesná výchova na I. stupni. Na II. stupni je Tělesná výchova v každém ročníku 2 hodiny týdně, sedm hodin je z minimální dotace a jedna hodina je z disponibilní dotace. Výuka Tělesné výchovy na II. stupni probíhá v jedné spojené skupině pro všechny ročníky, jako dvouhodinový blok zpravidla v odpoledních hodinách. Výuka probíhá za nepříznivého počasí v tělocvičně, která je v budově školy. V případě pěkného počasí má škola k dispozici fotbalové hřiště Sokolu Stárkov, školní hřiště a sportoviště v Táboře pod Vysákem ve Stárkově. Některé hodiny probíhají v terénu v okolí školy.

Tělesná výchova má část teoretickou (zdravý životní styl apod.), část sportovní (atletika, gymnastika), část sportovních her (fotbal, volejbal atd.) a část motivační (OH apod.). Veškeré tělocvičné aktivity jsou hodnoceny z výchovného hlediska, nezáleží pouze na výsledku.

Průřezová témata

Do vyučovací předmětu Tělesná výchova jsou zařazena následující průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova - seberegulace (cvičení vůle při cvičení), mezilidské vztahy (výchova k solidaritě a slušnému chování při cvičení), kooperace a kompetice (spolupráce při sportovních hrách, soutěžení při disciplínách), řešení problémů (rozvržení sil a řešení problémů při pohybu v terénu). Více v kapitole Přehled tématických okruhů průřezových témat - 2. stupeň.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Využíváme sebekontrolu a sebehodnocení žáků.

Zadávat žákům samostatné činnosti vyžadující aplikaci teoretických poznatků.

Kompetence k řešení problému

Ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů při různých činnostech prakticky zvládají.

Kompetence komunikativní

Klademe důraz na týmovou spolupráci.

Zařazujeme činnosti umožňující komunikaci s různými věkovými skupinami žáků i s dospělou populací (spolupráce a společné akce starších a mladších žáků, akce pro rodiče a veřejnost).

Kompetence sociální a personální

Od šestého ročníku zařazujeme do výuky spolupráci v týmu, zdůrazňujeme pravidla kvalitní spolupráce a nutnost vzájemné pomoci a podpory.

Vyžadujeme od žáků (zpočátku s pomocí učitelů, později samostatně) rozdělení rolí ve skupině, vytvoření pravidel pro práci v týmu, převzetí zodpovědnosti za výsledky i styl fair-play.

Žákům je poskytována možnost dle vlastního uvážení projevit své pocity a nálady.

Ve výuce jsou využívány hry, na jejichž tvorbě se podílejí sami žáci.

Kompetence občanské

Vyžadujeme od žáků hodnocení vlastního chování i chování spolužáků, hledání společného řešení při nedodržování pravidel třídy či školního řádu - vyžadujeme od žáků přijetí zodpovědnosti za plné dodržování pravidel třídy i školního řádu.

Škola v rámci možností pořádá sportovní soutěže (školní olympijský den) a další akce pro město.

Nabízíme žákům vhodné pozitivní sportovní aktivity.

Kompetence pracovní

Vyžadujeme od žáků zhodnocení vlastních činností i činností spolužáků a návrhy na zlepšení stylu i fyzické kondice.

RVP výstupy	ŠVP rozpracované výstupy	Učivo	Poznámky
6.-9. ročník			
Aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem Odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší	Chápe význam sportu a zdravého životního stylu Dbá na protažení svalstva před a po fyzické zátěži Umí doplnit rozcvičku o vhodné cviky, vzhledem k tématu hodiny Sestaví a obhájí svůj domácí plán pohybových aktivit Vysvětlí působení drog na fyzickou kondici	Význam pohybu pro život, zdravý životní styl, správné držení těla, správné dýchání Rozcvička Protahovací cviky Domácí plán cvičení	
Aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem Usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program	Organizuje vlastní pohybové aktivity ve volném čase Dbá na správné provedení posilovacích cviků Při aerobiku zhodnotí svou úroveň Při šplhu dbá na vlastní bezpečnost	Posilování svalového aparátu, zlepšování celkové fyzické kondice Aerobik Posilovací cviky Šplhy	
Usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program	Dodržuje pravidla jednotlivých her Při kolektivních hrách je schopen dohodnout taktiku a dodržovat ji Sportuje naplno v rámci svých pohybových předpokladů	Pohybové hry	
Samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností - zatěžovanými svaly Uplatňuje vhodné a bezpečné	Chápe pravidla jednotlivých her Dokáže spolupracovat s vlastním družstvem Dokáže se v rámci pravidel utkat s protihráči	Sportovní hry Volejbal Vybíjená Fotbal Basketbal	

<p>chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost Zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech Posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny</p>	<p>Dbá na bezpečnost sebe i ostatních Bez protestů přijímá verdikty rozhodčího Ve volejbale umí správně provést podání, odehrát míč ve hře oběma rukama (spodem i vrchem), v rámci možností zvládá smeč, bloky a taktiku Ve vybíjené hraje s ohledem na bezpečnost všech hráčů, nepodvádí při zásahu míčem Ve fotbale umí trefit míč nártem nohy, zná pravidla, nepodvádí při hraní rukou, chápe rozdělení rolí spoluhráčů a dodržuje dohodnutou taktiku V basketbale zvládá dribling, hod na koš vrchem, pravidla a chápe bezpečnost Umí chytit létající talíř a hodit ho tak, aby plachtil Ve florbale chápe pravidla, taktiku a umí ovládat míček hokejkou</p>	<p>Hry s létajícím talířem Florbal</p>	
<p>Samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností - zatěžovanými svaly</p>	<p>Snaží se o správné provedení jednotlivých technik Snaží se v dalších pokusech zlepšit svoje výsledky Dbá na bezpečnost</p>	<p>Atletika Běhy Skok daleký z místa Hod kriketovým míčkem</p>	
<p>Samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností zatěžovanými svaly Zvládá v souladu s individuálními</p>	<p>Snaží se o správné provedení jednotlivých cviků Umí určit vlastní chyby a snaží se je napravit</p>	<p>Gymnastika Cviky na kruzích Skok přes kozu Stojka, kotrmelec, parakotoul</p>	

předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech	Cvičí s ohledem na svoje fyzické možnosti a dbá na svoji bezpečnost		
Zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže	Dokáže naplánovat trasu pochodu na mapě realizovat ji v terénu Umí odhadnout fyzické možnosti skupiny a motivovat ostatní Dokáže přibližně odhadnout čas pochodu	Turistika	
Uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost Zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech Posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny	Snaží se o správné provedení jednotlivých pohybů Umí určit vlastní chyby a snaží se je napravit Pohybuje se s ohledem na svoje fyzické možnosti a dbá na svoji bezpečnost Dokáže vždy vstát	Základy různých sportů Bruslení Běh na lyžích Lyžování	
Užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu Naplnuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví,	Používá sportovní pojmy ve správném významu Dokáže porovnat školní a vrcholový sport Umí formulovat pravidla jednotlivých sportů a dokáže uvést příklady porušení pravidel Chápe rozdělení rolí hráč, trenér,	Motivační témata Olympiáda Mistrovství světa Fair-play Turnaj ve florbale Lyžařské závody	

<p>ochranu přírody při sportu Dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji Rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora Sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí Zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže Zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci</p>	<p>rozhodčí Aplikuje znalosti ve školním prostředí</p>		
<p>Užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu Rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora</p>	<p>Při komunikaci používá sportovní pojmy Chápe rozdělení rolí hráč a rozhodčí dokáže popsat rozdíl školního a vrcholového sportu</p>	<p>Komunikace při sportu Sportovní hry</p>	
<p>Užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu Rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora</p>	<p>Dokáže zorganizovat a vyhodnotit malý turnaj v rámci hodin tělesné výchovy Umí přijmout roli rozhodčího Dokáže uspořádat výsledky turnaje</p>	<p>Výsledky a statistiky Sportovní hry Školní olympijské hry</p>	

Zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci			
---	--	--	--

Vyučovací předmět: Pracovní činnosti

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vzdělávací obor: Člověk a svět práce

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Pracovní činnosti na II. stupni navazuje na vyučovací předmět Pracovní činnosti na I. stupni. Od 6. do 9. ročníku jsou pro tento předmět určeny čtyři hodiny, tři hodiny z minimální dotace a jedna hodina z disponibilní dotace.

Náplní vyučovacího předmětu Pracovní činnosti je především práce v dílně, kde žáci pracují se dřevem, ocelí a plastem, učí se číst technické plány. Dále pak práce na školním pozemku, která žáky učí vztahu k přírodě a všemu živému, žáci si procvičují trpělivost a pečlivost. Další náplní je práce s digitální technikou, především digitálním fotoaparátem (ve škole a jejím okolí), základy designu a práce v laboratoři (v odborné učebně fyziky a chemie). Poslední částí Pracovní činností jsou témata příprava pokrmů a domácnost (ve školní kuchyňce).

Průřezová témata

Do vyučovacího předmětu Pracovní činnosti jsou zařazena následující průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova - kreativita (při volbě různých pracovních postupů), mezilidské vztahy (při skupinové práci), komunikace (mezi žáky a mezi žáky a učitelem), kooperace a kompetice (spolupráce v dílnách a na pozemku, porovnávání výsledků práce), řešení problémů (při pracovním postupu), hodnoty, postoje (práce ukazuje žákům nové obzory). Více v kapitole Přehled tematických okruhů průřezových témat - 2. stupeň.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Na začátku vyučovací jednotky vždy společně s žáky vyvodíme cíl, na konci vyučovací jednotky společně zhodnotíme jeho dosažení.

Využíváme sebekontrolu a sebehodnocení žáků.

Zadávat žákům samostatné práce vyžadující aplikaci teoretických poznatků.

Umožňujeme žákům ve vhodných případech realizovat vlastní nápady a náměty.

Umožňujeme žákům pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry.

Kompetence k řešení problému

Umožňujeme žákům vytvářet hypotézy, pozorovat různé jevy, hledat pro ně vysvětlení, provádět pokusy, ověřit výsledek řešení a zvážit jeho uplatnění v praxi.

Vytváříme pro žáky praktické problémové úlohy a situace, při nichž je nutné řešit praktické problémy.

Kompetence komunikativní

Klademe důraz na týmovou práci a kooperativní vyučování.

Vyžadujeme od žáků využívání informačních technologií pro získávání informací i tvorbu výstupů (webová stránka, prezentace).

Zařazujeme činnosti umožňující komunikaci s různými věkovými skupinami žáků i s dospělou populací.

Kompetence sociální a personální

Od šestého ročníku zařazujeme do výuky práci v týmu, zdůrazňujeme pravidla kvalitní spolupráce a nutnost vzájemné pomoci.

V rámci spolupráce s různými věkovými skupinami organizujeme společné akce starších a mladších žáků, akce pro rodiče a veřejnost.

Kompetence občanské

Zadávat žákům konkrétní příklady z každodenního běžného života, všechny pracovní úkoly jsou smysluplné.
Společně se staršími žáky organizujeme celoškolské projektové dny.

Kompetence pracovní

Zapojujeme žáky do přípravy školních projektů.

Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi - cíleně ujasňujeme představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání a o volbě vhodného dalšího studia.

Žádnou práci žáky netrestáme.

RVP výstupy	ŠVP rozpracované výstupy	Učivo	Poznámky
6.-9. ročník			
<p>Provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň</p> <p>Řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a náradí</p> <p>Organizuje a plánuje svoji pracovní činnost</p> <p>Užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku</p> <p>Dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a náradím; poskytne první pomoc při úrazu</p>	<p>Umí číst v technických nákresech</p> <p>Samostatně měří na dodaném materiálu</p> <p>Umí vybrat vhodný nástroj</p> <p>Snaží se o přesné dodržení správného postupu</p> <p>Dokáže napodobit předváděný postup</p> <p>Pečlivě opracovává svěřený materiál</p> <p>Při práci dbá na bezpečnost a hygienické normy</p> <p>Umí poskytnout první pomoc</p>	<p>Práce ve školní dílně</p> <p>Práce se dřevem</p> <p>Práce s ocelí</p> <p>Práce s plastem</p>	<p>Velikonoční dílny</p> <p>Vánoční dílny</p>
<p>Volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin</p> <p>Pěstuje a využívá květiny pro výzdobu</p> <p>Používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu</p> <p>Prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty</p> <p>Dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce,</p>	<p>Chápe problematiku pěstitelství a chovatelství</p> <p>Rozpozná pěstované rostliny a plevel</p> <p>Zadanou práci vykonává svědomitě a přesně podle pokynů</p> <p>Umí vybrat vhodný nástroj a správně jej použít</p> <p>Při práci dbá na bezpečnost a hygienické normy</p> <p>Umí poskytnout první pomoc</p>	<p>Práce na školním pozemku</p>	

<p>poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty</p>			
<p>Vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání konkrétních pozorování, měření a experimentů Zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuluje v něm závěry, k nimž dospěl Vyhledá v dostupných informačních zdrojích všechny podklady, jež mu co nejlépe pomohou provést danou experimentální práci Dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci Poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři</p>	<p>Orientuje se v postupech laboratorních prací, umí stanovit hypotézu a postupně ji ověřovat Dokáže vybrat vhodné pomůcky a dodržet přesně zadaný postup Umí zpracovat laboratorní protokol v textovém editoru v počítači Při práci dbá na bezpečnost a hygienické normy Umí poskytnout první pomoc</p>	<p>Práce v laboratoři Elektrotechnická stavebnice Technické laboratorní práce</p>	
<p>Ovládá základní funkce digitální techniky; diagnostikuje a odstraňuje základní problémy při provozu digitální techniky Propojuje vzájemně jednotlivá digitální zařízení Pracuje uživatelským způsobem s mobilními technologiemi – cestování, obchod, vzdělávání, zábava Ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením</p>	<p>Zná základní funkce digitálního fotoaparátu Umí vyfotografovat člověka, dům a krajinu a v počítači je zpracovat Umí zobrazit fotografie na monitoru počítače Dokáže s pomocí vyučujícího propojit počítač s datovým projektořem, který umí zaostřit a nastavit pro promítání Při používání chrání digitální techniku před poškozením</p>	<p>Digitální technika Digitální fotoaparát Projekční technika</p>	

<p>Dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu</p>	<p>Při práci dbá na bezpečnost a hygienické normy</p>		
<p>Sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný model Navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost, nosnost, stabilitu aj. Provádí montáž, demontáž a údržbu jednoduchých předmětů a zařízení Dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu</p>	<p>Chápe technický náčrt a dokáže podle něj sestavit model Dokáže navrhnout tvar jednoduché předmětu z praxe, narýsovat nárys a předmět vyrobit Umí vyrobit modely velkých objektů přibližně v určeném měřítku Při práci dbá na bezpečnost a hygienické normy Umí poskytnout první pomoc</p>	<p>Návrh a skládání modelů Technické kreslení Design a fantazie Praktické úkoly</p>	
<p>Provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví Ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů Správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízeními včetně údržby; provádí drobnou domácí údržbu Dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem</p>	<p>Rozumí chodu domácnosti včetně financí a dokáže jej srozumitelně vysvětlit Je schopen vyjmenovat základní domácí práce, vnímat jejich periodicitu a některé předvést V některých oblastech umí provádět údržbu, úklid a opravu zařízení v domácnosti, předvádí vše ve škole na modelech Ovládá pravidla slušného chování v domácnosti Dodržuje hygienické normy a bezpečnost práce Umí poskytnout první pomoc</p>	<p>Domácnost Plánování prací Údržba Opravy</p>	

<p>Používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče Připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy Dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni</p>	<p>Zná běžné kuchyňské nástroje a dokáže je používat Dodržuje postupy přípravy pokrmů Dbá na osobní bezpečnost Umí sestavit týdenní jídelníček v souladu s pravidly zdravé výživy Dokáže stolovat s ostatními žáky, ovládá pravidla slušného chování u stolu Dodržuje hygienické normy a bezpečnost práce Umí poskytnout první pomoc</p>	<p>Příprava pokrmů Vaření Stolování Etiketa</p>	
--	--	--	--